

INDEX

Rerum, & Verborum omnium, quæ in hoc Opere continentur.

Primus numerus librum, alter caput signat; tertius est marginalis.

A

Abbas.

A Abbas Ecclesie, qui succedit Abbati decedenti, teneatur stare locationibus, & contractibus illius factis circa bona Ecclesie. lib. 1. cap. 23. num. 7. & 8

Quatenus testari possint Abbates, vide *Clericus, Beneficiarius.*

Absurdum.

Absurda sunt de iure vitanda. 1.6.10

Abraham.

Abraham antiquior est Solone. 6.1.11

Actio, Agens, Agere, Actiones.

Quid sit actio. 1.4.3

Non datur actio regulariter loquendo vnius contractantis ad alium, si contractus est innominatus, & neuter illum ex sua parte implevit. 1.1.4

An detur de iure Regni Castellæ actio ex pacto nudo. ibid. 5

An detur de iure communi. ibid. 6

An de iure Lusitano. ibid.

Datur actio de dolo, decepto à quodam tertio aduersus decipientem. 1.3.19

An serui habeant aliquam actionem in foro externo contra dominos, quando domini aliquid eis promittunt, & an ad promissionem teneantur saltem pro foro interno. 1.20.2

An competat actio creditoribus rescissoria doris aduersus generum, qui duxit filiam spuriam alicuius dote sibi constituta à socero non habente unde creditoribus soluere, & intra quantum tempus ei competat. 1.30.6

An competat ipsis creditoribus prædicta actio aduersus hæredem in fraudem illorum ab aliquo constitutum. ibid. 7

Et an aduersus legatarium. ibid.

Actio civilis famulorum ad petendum salarium à dominis præscribit triennio. 2.15.19

Actiones ad res immobiles veniunt nomine rerum immobilium. ibid. 38

Actiones debitorum, & rerum mobilium, & immobilium an, & quando tempore præscribant. ibid. 54

Actio hypothecaria an præscribat contra possessorem pignoris, & quanto tempore. ibid. 55

Actio ad reuocandam donationem inofficiosam non durat, nisi ad quinquennium. 4.16.7

Actiones ad res litigiosas, an, & quatenus vendi possint. 5.24. per totum.

Fagundes de Iustitia, &c.

Actio, quam quis habet aduersus aliquem debitorem, an licite vendi, & emi possit. 5.25.8

Quid de actione ad pignus, & hypothecam. ibid. 9

Emptori qui cognito rei vitio rem non erat empturus, conceditur actio redhibitoria ad habendum pretium, & reddendam rem. 5.38.8

Quid si rem empturus erat, sed non tanto pretio. ibid.

Quanto tempore durent actiones redhibitorie, & quo præscribant. ibid. 8

An præscribantur mala fide. ibid. 9

Præscripta actione redhibitoria, & actione estimatoria, quanti minoris adhuc manet actio ex empto, vt venditori tradatur res. ibid. 12

Quid de iure communi, & Lusitano circa actiones civiles resultantes ex rescissione contractus per mutuum consensum partium. ibid. 8

In foro externo non conceditur actio ei, qui non fuit deceptus ultra dimidium iusti pretij. 5.40.9

Decepto ultra dimidium iusti pretij conceditur actio ad vnum ex duobus, vel ad reductionem contractus ad æqualitatem, vel ad rescissionem illius. ibid. & n. 10

An quando res empta infra, aut supra dimidium iusti pretij perit, vel deterior fit, detur actio ad rescindendum contractum, vel ad illum reducendum ad æqualitatem. 5.41.12

Actio rescissoria competit creditoribus aduersus accipientem, quando accipit titulo gratuito, qua cogitur rem acceptam reddere, vt ex illa illis satisfiat. 1.20.4

Intra quantum tempus competat. ibid. 6

Quid si accipiens rem accepit titulo oneroso. ibid. 5

Quid si vnus accipiens accepit titulo oneroso, & alter titulo gratuito, vt cernitur in dote data filie spurie, que à genitore accipitur titulo oneroso sustentandi illum, & à filia titulo gratuito, an tunc competat actio creditoribus aduersus generum, siue conscium, siue non conscium fraudis. ibid. 6

Actus.

Quatenus actus iudiciales facti in Ecclesia, & ceteris tam civiles, quam Ecclesiastici, sunt illiciti, & inualidi. 5.27.2. & 10

Quare sint prohibiti cum sint opera vitiorum. ibid. 8

An actus Ecclesiasticæ jurisdictionis voluntarie vt manumittere, adoptare, emancipare, Doctorem fieri, in Ecclesia licite fieri possint. ibid. 11

Actus civiles politici veluti comicia, & parlamenta, quatenus licite fieri possint in Ecclesia. 5.27.12

INDEX

Rerum, & Verborum omnium, quæ in hoc Opere continentur.

Primus numerus librum, alter caput signat; tertius est marginalis.

A

Abbas.

A Abbas Ecclesie, qui succedit Abbati decedenti, teneatur stare locationibus, & contractibus illius factis circa bona Ecclesie. lib. 1. cap. 23. num. 7. & 8

Quatenus testari possint Abbates, vide *Clericus, Beneficiarius.*

Absurdum.

Absurda sunt de iure vitanda. 1. 6. 10

Abraham.

Abraham antiquior est Solone. 6. 1. 11

Actio, Agens, Agere, Actiones.

Quid sit actio. 1. 4. 3

Non datur actio regulariter loquendo vnius contractantis ad alium, si contractus est innominatus, & neuter illum ex sua parte implevit. 1. 1. 4

An detur de iure Regni Castellæ actio ex pacto nudo. ibid. 5

An detur de iure communi. ibid. 6

An de iure Lusitano. ibid.

Datur actio de dolo, decepto à quodam tertio aduersus decipientem. 1. 3. 19

An serui habeant aliquam actionem in foro externo contra dominos, quando domini aliquid eis promittunt, & an ad promissionem teneantur saltem pro foro interno. 1. 20. 2

An competat actio creditoribus rescissoria doris aduersus generum, qui duxit filiam spuriam alicuius dote sibi constituta à socero non habente unde creditoribus soluere, & intra quantum tempus ei competat. 1. 30. 6

An competat ipsis creditoribus prædicta actio aduersus hæredem in fraudem illorum ab aliquo constitutum. ibid. 7

Et an aduersus legatarium. ibid.

Actio civilis famulorum ad petendum salarium à dominis præscribit triennio. 2. 15. 19

Actiones ad res immobiles veniunt nomine rerum immobilium. ibid. 38

Actiones debitorum, & rerum mobilium, & immobilium an, & quando tempore præscribant. ibid. 54

Actio hypothecaria an præscribat contra possessorem pignoris, & quanto tempore. ibid. 55

Actio ad reuocandam donationem inofficiosam non durat, nisi ad quinquennium. 4. 16. 7

Actiones ad res litigiosas, an, & quatenus vendi possint. 5. 24. per totum.

Fagundes de Iustitia, &c.

Actio, quam quis habet aduersus aliquem debitorem, an licite vendi, & emi possit. 5. 25. 8

Quid de actione ad pignus, & hypothecam. ibid. 9

Emptori qui cognito rei vitio rem non erat empturus, conceditur actio redhibitoria ad habendum pretium, & reddendam rem. 5. 38. 8

Quid si rem empturus erat, sed non tanto pretio. ibid.

Quanto tempore durent actiones redhibitorie, & quo præscribant. ibid. 8

An præscribantur mala fide. ibid. 9

Præscripta actione redhibitoria, & actione æstimatoria, quanti minoris adhuc manet actio ex empto, vt venditori tradatur res. ibid. 12

Quid de iure communi, & Lusitano circa actiones civiles resultantes ex rescissione contractus per mutuum consensum partium. ibid. 8

In foro externo non conceditur actio ei, qui non fuit deceptus ultra dimidium iusti pretij. 5. 40. 9

Decepto ultra dimidium iusti pretij conceditur actio ad vnum ex duobus, vel ad reductionem contractus ad æqualitatem, vel ad rescissionem illius. ibid. & n. 10

An quando res empta infra, aut supra dimidium iusti pretij perit, vel deterior fit, detur actio ad rescindendum contractum, vel ad illum reducendum ad æqualitatem. 5. 41. 12

Actio rescissoria competit creditoribus aduersus accipientem, quando accipit titulo gratuito, qua cogitur rem acceptam reddere, vt ex illa illis satisfiat. 1. 20. 4

Intra quantum tempus competat. ibid. 6

Quid si accipiens rem accepit titulo oneroso. ibid. 5

Quid si vnus accipiens accepit titulo oneroso, & alter titulo gratuito, vt cernitur in dote data filie spurie, que à genitore accipitur titulo oneroso sustentandi illum, & à filia titulo gratuito, an tunc competat actio creditoribus aduersus generum, siue conscium, siue non conscium fraudis. ibid. 6

Actus.

Quatenus actus iudiciales facti in Ecclesia, & ceteris tam civiles, quam Ecclesiastici, sint illiciti, & inualidi. 5. 27. 9. & 10

Quare sint prohibiti cum sint opera vitiorum. ibid. 8

An actus Ecclesiasticæ jurisdictionis voluntarie vt manumittere, adoptare, emancipare, Doctorem fieri, in Ecclesia licite fieri possint. ibid. 11

Actus civiles politici veluti comicia, & parlamenta, quatenus licite fieri possint in Ecclesia. 5. 27. 12

Index Rerum,

Actus iudicij secularis tam civilis, quam Ecclesiastici in Ecclesia facti sunt illiciti, & inuoluntarii. *ibid.* 13

Actus agentium non obligant ultra intentionem illorum. 1.2.6

An actus iure civili prohibiti sint inuoluntarii iure naturæ. 1.4.9

Quando censeantur inuoluntarii, & irriti, & quando non. *ibid.* 8

Actus voluntatis non potest esse inuoluntarius absolute, sed tantum conditionate, id est, Nolle si mihi metus non inferretur. 1.5.1

Velle, & nolle est actus proprius voluntatis, & repugnat hunc actum esse simpliciter coactum, & violentum, non tamen conditionate. *ibid.*

Accursus.

Accursus bene explicauit legem *Manichæos*, de hæreticis, & verbum *Noxam* in ea contentum. 1.6.15

Accusator, Accusans, Accusare.

Accusans testamentum, ut falsum, & nullum, perdit legatum in eo sibi relictum, non tamen donationem causa mortis. 4.5.15

Accessorium.

Accessorium sequitur principale, cum à principali est inseparabile. 5.5.2

Vnde colligi possit, quod sit inseparabile à principali. *ibid.* 3

Qui possessionem accipit prædij principalis, consequenter illam accipit eorum, quæ illi sunt adnexa, licet adnexa sint ditiora, & principale tenuissimum illorum comparatione. *ibid.* 4

Acceptatio, Acceptare, Acceptilatio.

Acceptatio promissionis quatenus sit, vel non sit necessaria ad valorem illius, vide *Promissio*.

Qui possint de iure acceptare pro absentibus; an patres pro filiis; an filij pro patribus; an amici pro amicis; an famuli pro dominis, & domini pro famulis; an vasalli pro Principe; an Tabelliones, & Notarij; an subditi, & Religiosi pro Prelatis; Parochi pro parochianis; tutores, & curatores pro pupillis. 3.7.2 n.8

An & quatenus possint superiores Regulares etiam laicales non acceptare donationes, & legata monasterijs relicta, & legitimas Nouriturum. 4.12. n.1. & 5

Acceptatio hæreditatis, idem est quod hæreditatis aditio. 6.17.1

Acceptio, Acceptum, Accipere, Accipiens.

Qui rem in fraudem creditorum alienatam accipit, quocumque titulo accipiat, an illam teneatur creditoribus restituere. 1.30.7

An acquirat verum dominium illius. *ibid.* 17

An illam possit retinere mala fide. *ibid.* 18

Quid si inducat alienantem ad illam alienandam. *ibid.* 16

An illam accipiens peccet contra iustitiam, an contra charitatem tantum sciens in fraudem creditorum fuisse alienatam. *ibid.* 18. 19. & 20

Quando accipiens cogitur per sententiam rem restituere creditoribus, cogitur etiam illam restituere cum fructibus. *ibid.* 22

Quanto tempore præscribitur ille, qui rem accipit à possessore malæ fidei, putans esse possessorem bonæ. 2.15.74

Qui promissam rem accipit, promissione à se per vim, metum, aut dolum extorta, teneatur illam restituere. 3.1.5

Aditio.

Vide *Hæreditas, Hæres.*

Aditio, & acceptatio hæreditatis, idem est. 6.17.1

An hæres suus ante aditionem possit transmittere hæreditatem. *ibid.* 2

Et quibus modis illa ab eo possit transmitti ante aditionem. *ibid.*

Postquam hæres hæreditatem adit, statim legatarius comparat dominium legati antequam sibi ab hærede tradatur. 6.17.3

Legata pia debentur ab hærede ante aditionem hæreditatis. *ibid.* 5

Acquirere, Acquisitum, Acquisitio.

Vide Dominium.

Acquisitum virtute contractus gratuiti, in quo forma substantialis non fuit obseruata, statim in conscientia restituendum est. 1.4.14

Quid quando contractus fuit vtrinque onerosus. *ibid.* 15

Id quod per alluionem flumen agro alicuius adiiicit, domino agri acquiritur. 2.12.10

Aduentitia.

Vide Bona.

Administratio bonorum.

In Regno Lusitanie, & Castellæ de iure omnis administratio bonorum, etiam paraphernalium, & eorum, quæ constante matrimonio, vxores etiam seu, industriaque sua acquirunt, ad maritos spectat. 4.6.15

Quid de iure communi. *ibid.* 16

Adultera, Adulter.

An adultera, quæ ob adulterium suspendenda erat, si ei vita offertur, si se in monasterio includat, & illa id mortis metu eligat, teneatur seruare contractum. 1.5.20

Allegans.

Alleganti dolum fuisse in parte, debet illam ei probare. 1.3.19

Alimenta, Alere.

Si patres habent aliqua bona castrensia, aut quasi castrensia filiorum suorum familias, censentur illos ex eisdem bonis alere, non ex propriis. 1.14.12

Possunt tamen illos alere in studiis ex propriis, si velint, etiam si bona castrensia, aut quasi castrensia habeant. *ibid.* 12

An filius familias teneatur alere patrem pauperem de bonis suis aduentitiis, & de illis, quæ industria, officio, & arte sua acquirit. 1.15.16

Quid si pater non ita egeat. *ibid.* 17

An filius illegitimus, & spurius debeatur alimenta modo iure civili, & canonico. 1.17.20. & 11

Extra rationem alimentorum filij spurij, nihil nec legitime nec valide possunt accipere ex bonis patribus, nec habent legitimum, & si quid acciperint, cogentur illud in conscientia restituere. *ibid.* 12. 13. & 13. vsque ad 19

Nec etiam cum patres aliquid testamentis alicui tertio relinquunt, præstito iuramento, donandi e illud filijs spurij, post mortem patris. *ibid.* 14. vsque ad 20

Alienatio, Alienare.

Vide Donatio.

Alienatio facta à marito sine consensu vxoris, vel ab vxore sine consensu mariti, non sunt iure prohibite, aut inuoluntarie, quatenus illis sunt vitales. 1.11.18

An valida sit, & irreuocabilis alienatio suorum bonorum facta in seculo ab his, qui de Religionis ingressu tractant. 1.19.15

Quid

& Verborum.

Quid si fiat sub conditione si profitear religionem. ibid. 14
 Censetur fieri alienatio in fraudem creditoris, cum alienator animaduertit non sibi aliquid remanere vnde creditoribus satisfiat. 1.30.1
 Non requiritur, vt id fiat animo defraudandi. ibid. 2
 Excipitur vnus tantum casus manumissionis seruorum in quo id requiritur. ibid.
 In extrema, aut graui necessitate potest quis res suas alienare sine nota defraudationis creditorum. ibid. 3
 An dicatur alienator ille, qui cum res suas alienat, animaduertit se habere artificium, & industriam, qua possit acquirere, vnde breui creditoribus soluat. ibid.
 Cum alienatio sit titulo gratitudinis, competit creditoribus aduersus accipientem actio rescisoria, qua cogitur rem acceptam reddere, vt creditoribus satisfiat. ibid. 4
 Quid si fuit alienata titulo oneroso. ibid. 5
 Quid si alienatio respectu vnus accipientis fiat titulo gratuito, respectu alterius titulo oneroso, vt cernitur in dote filiae spuriae, quae à genero recipitur titulo oneroso, à filia vero titulo gratuito, an tunc competat actio creditoribus aduersus generum, siue sit conscius fraudis, siue non sit. ibid. 6
 Et intra quantum tempus. ibid.
 Quid si alienatio fiat per vltimam voluntatem, titulo hæreditatis, aut legati, an tunc competat actio creditoribus aduersus legatarios, & hæredes, & an in foro conscientiae teneantur illi legatum, & hæreditatem restituere, quoties sciuerint creditores fuisse fraudatos. ibid. 7
 Alienatio rei quando contractus rescinditur per actionem rescisoriã, rescinditur cum fructibus perceptis, & pendentibus. ibid. 11
 Valet alienatio facta in fraudem creditorum, si supersunt bona alienatori, ex quibus illis possit satisfieri. ibid. 14
 Quae causae requirantur ad alienanda bona Ecclesiae, vel monasterij. 2.13.3
 An nomine alienationis in iure veniat diuisio rerum. ibid. 4
 An cessio alicuius iuris. ibid. 5
 An donatio. ibid. 6
 Ecclesia potest alienare sua bona immobilia in suam euidentem vtilitatem. ibid. 8
 Maior vtilitas requisita ad alienationem bonorum Ecclesiae debet directe respondere bonis alienatis tamquam melior recompensatio illorum. ib. 9
 Vtusfructus Ecclesiae non potest alienari, nisi in euidentem vtilitatem illius cum certis conditionibus hodie requisitis. ibid. 10
 An possint Ecclesiae, & monasteria saltus, & montes suos, communes tamen quoad partem omnibus, in quibus monasteria habent ius, & vsum emphyteutandi partes illorum, diuidere inter agricolas, qui in illis habent solum ius pascendi sub conditione publico instrumento facta, vt quoties voluerint loca diuisa emphyteutare possint illa auferri ab agricolis emphyteutis. ibid. 11.
 & 12
 An incolae illius districti possint obligare monasteria ad faciendam hanc diuisionem. ibid. 13. & 18

Amens.

Amentium, & furiosorum, quot sint species. 1.11.1

Ambarum.

Ambarum ad littus repertum, an ad Regem, an ad primum inuentorem pertineat. 2.8.28. & 30
Fagundes de Iustitia, &c.

Quid de ambaro reperto in ventre, & visceribus balænae. ibid. 29

Et an de illo decima pars Ecclesiae tamquam fructus maris debeat. ibid.

Aluearia.

Apes, & examina, quae à nostris aluearibus euolant, & in prædio, vel arbore aliena sedent, ad quem pertineant, ad dominum ne arboris, vel prædij, an ad dominum aluearis, vnde exierunt. 2.9.4

Ancilla.

Ancilla cui dominus necessitatem peccandi, aut fornicandi imponit, an statim consequatur libertatem. 2.6.1

Animalia.

Vide *Fera, Venatio, Aues.*

Animalia naturae ferinae, arte tamen ita mansuefacta, vt soleant ad caueam, & manum redire, quando censeantur naturam suam ferinam recuperare, & ad alios pertinere, si ab illis capiuntur. 2.9.8

Animalia, veluti leones, & lepores in caueis inclusa, si ab illis euadant, an recuperent statim pristinam libertatem, & feritatem, & possint ab aliis capi. ibid. 5

Qui laqueos tendit, vel foveas facit ad capienda animalia ferinae naturae, veluti perdices, lupos, apros, cuniculos, quatenus teneantur ad damna. 2.11.14

Qui animal vel ouem alienam à faucibus lupi extrahit, an illud teneatur domino suo restituere. ib. 15

Annus.

Vnus annus praesentiae aequialet quoad praescriptionem duobus absentiae. 2.35.37

Vide *Prascriptio.*

Argumentum.

Argumentum deductum ex certissima coniectura testatoris, vel institutoris maioratus, validissimum est. 1.17.23

Archium.

Quae in archiuis publicis continentur, ac seruantur, merentur integram fidem. 5.4.1

Arrha.

Quid sit arrha in contractu venditionis, aut conductionis, & locationis data. 5.6.1

Data arrha pro maiori securitate contractus, possunt contrahentes à contractu recedere, amittendo is, qui ab illo recedit ipsam arrham quando illam dedit, & accipiens reddendo illam, & aliud tantum, si à contractu recedat inuito danti. ibid. 2. & deinceps.

Amisio arrhae de iure Castellae, & Lusitaniae, non requirit iudicis sententiam. ibid. 3

Si contractus venditionis celebretur per proxenetas, non potest in Lusitania alter contrahens ab eo recedere altero inuito amissa arrha. ibid. 4

De iure communi, data arrha pro signo tantum celebrati contractus, & maiore securitate illius, non potest vnus contrahens altero inuito ab eo recedere ea amissa. ibid. 5

An quando amissa arrha vnus contrahens à contractu recedit altero inuito debeat gabella. ibid. 6. & 7

Si arrha detur pro initio solutionis pretij tantum, aut pro signo initij contractus, & pro initio simul solutionis, neoret contrahentium potest resilire à contractu altero inuito, de communi tamen consensu potest. ibid. 8

In dubio an detur arrha pro signo initij contractus, & pro maiori securitate illius, an pro initio solutionis

Index Rerum,

tionis pretij de iure Lusitano credendum est dari pro signo initi contractus, & pro maiori illius securitate. ibid.9
 An debeatur gabella, si data arrha pro initio solutionis contrahentes mutuo consensu à contractu recedant. ibid.10
Aues, Aucupium.
 Vide *Animal.*
 Multæ aues, & animalia ferinz naturæ extra primam diuisionem indiuisa remanserunt, & sunt communes omnium. 2.9.1.& 2
 Quomodo sciri potest, quænam sint illæ, quæ indiuisæ remanserunt. ibid.
 Quid de gallinis domesticis, anseribus, pauonibus, & columbis. ibid.
 Quid de auibus, & animalibus mansuetis, quæ licet dispareant, habent tamen consuetudinem veniendi ad dominos. ibid.3
 Falcones, & aliæ aues aucupio assuetæ, si euolent, & postea ab aliquo capiantur, an restituendæ sint dominis. ibid.

B

Bannitus, vide Testamentum.

Bellum.

AN quando de iustitia belli inter Reges Nigritarum dubitatur qui Nigritas in eo bello captos vendit, liceat nobis illos pro seruis emere. 2.2.15

Bengala, & Bengala.

Bengalenses homines, qui ad nos ex India veniunt, & pro mancipiis venduntur, an verè mancipia sint, & pro seruis emi possint. 2.3.5

Beneficium, Beneficiati.

Vide *Clericum, Possessio.*

Beneficiati quatenus testari possint, vide *Clericus.*
 Collatio beneficij metu graui facta iure naturæ est nulla. 1.6.9

An beneficiati succedentes beneficiatis mortuis, teneantur stare contractibus elocationis, quos mortui fecerunt circa res beneficij. 1.23. à n. 13
 Et quid si illi velint stare, & conductores nolint. ibid. 10

Collatio beneficij facta absenti, cur non possit reuocari ante acceptationem. 1.25. 12

An beneficiati possint de fructibus suorum beneficiorum filios, & filias spurias dotare. 4.6.48

An beneficium alicui datum, & collatum possit auferri à collatore, propter ingratitudinem illius commissam in collatorem, præsentatorem, aut patronum. 4.14.17

Beneficia Ecclesiastica, præbendæ, & præstimoniam, an & quatenus vendi possint. 5.19.23

Quid sit beneficium Ecclesiasticum. ibid. 22

An qui habet simplicem licentiam ad resignandum suum beneficium, possit sibi, vel alteri in eo aliquam pensionem reseruare. 5.23.22

Possidens beneficium per triennium absque simonia, præscribit contra actionem cuiuscumque impetratoris. 2.15.53

Bona, & mala fides.

Vide *Fides, Restitutio.*

Bona fides requiritur ad acquiritam possessionem, & præscriptionem. 2.15.8.& 9

In quo distinguatur bona, & mala fides. ibid.

Qui dubitat sit ne res, quam habet, sua, an aliena, an censendus sit eam bona fide possidere. ibid. 10

Ad inchoandam legitimam possessionem hoc solum dubium constituit possessorem rei in mala

fide. ibid.

Quid ad illam continuandam. ibid. 11. & 12

An detur medium inter bonam, & malam fidem. ibid.

An continuetur bona fides, quando quis dubitat, an res sit sua, & simul an sibi liceat eam retinere. ibid. 14

An continuetur quando quis ignorat se in re, quam possidet, habere ius clarum. ibid. 15

An ille, qui mala fide tamquam hæres vniuersalis bona accipit à testatore, possit illa præscribere, & quid si bona fide accipiat. ibid. 59. 60. & 61

Quid si sit hæres immediatus, id est, hæres huius hæredis. ibid. 60

Quid si alio titulo, quàm hæredis, id est, titulo donationis causa mortis, aut inter viuos, aut titulo legati accipiat. ibid. 61

Quis sit, & dicatur malæ fidei possessor. 5.26.2

Et quid teneatur restituere. ibid.

Bona.

Vide *Collatio bonorum, & Partitio.*

An bona vsurariorum eo ipso sint obligata, & hypothecata pro vsuris creditoribus suis. 1.30.13

Bona iam filco incorporata an præscribantur. 2.15. 62. & 63

Quid de bonis filco sæculari nondum incorporatis. ibid. 64

Bona hæreticorum, quæ per sacros canones filco sæculari applicantur, quomodo, & quatenus præscribant. ibid. 66

Quid de bonis aliorum delinquentium. ibid. 67

Bona regie coronæ, aut illi adnexa, an contra Regem præscribi possint centenaria possessione. ibid. 71. & 72.

Bona patrimonialia Principum, & Regum eodem tempore præscribunt contra illos, quo alia priuatorum hominum. ibid. 73

Bona vinculata, & maioratum an præscribant longo tempore, ita vt non sint vinculata. 2.15. 101

Et an præscribi possint aduersus eos, quibus tradenda erant. ibid. 102

Bona habita pro derelicto sunt primi occupantis, & quæ illa sint. 2.16.1

An bona, quæ vi tempestatis iactantur in mare, dicantur pro derelicto. ibid. 2

Bona maioratus, an vendi possint pro redemptione captiuitatis possessoris. 5.1.13

Bona iniuste ablata Brasillis, & aliis non subiectis ditioni Lusitanæ gentilibus sunt eorum filiis restituenda. 6.1.9

Bona clericorum an sint exempta à tributis, & collectis. 6.4.1. Vide Clericus.

Tributum impositum à Rege super bona vassalorum non intelligitur positum super bona clericorum. ibid. 20

De bonis, & fructibus communibus Ecclesiæ vivebant olim clerici cum suis Episcopis. Postea circa tempora D. Hieronymi, & Augustini diuisa sunt bona Ecclesiastica in quatuor partes, vna pars attributa fuit Episcopis; altera clericis; altera fabricæ Ecclesiæ; altera pauperibus; hodie confusa est pars pauperum cum parte Episcoporum, & in aliquibus locis pars fabricæ cum parte etiam Episcopali. 6.10.3

Bona castrensia, aut quasi castrensia.

Quæ sint bona castrensia, & quasi castrensia. 1.14.2. & 5. & 6.18.2

Non veniunt ad partitionem, & collationem. ibid. & per totum cap.

Bona immobilia, quæ parentes, vel aliæ personæ dant filiis familias cunctibus in bellum, computanda

& Verborum.

tanda sunt cum bonis castrensibus. 1.14.3. & 6.
18.4
Quid de mobilibus. ibid. 5. in posteriori loco, & num. 4. in priori.
Hereditas bonorum immobilium militi relicta ratione amicitiae cum eo in castris contractae ad bona castrensis pertinet. 6.18.6
Non reputantur castrensis illa bona, quae dantur militi extra castra, non ratione militiae, sed ex amicitia, aut ut hominem occidat, vel ex alio capite. 1.14.4
An bona, quae filiusfamilias ratione militiae donantur, veluti equi, mancipia, catenae aureae, adducenda sunt ad collationem. ibid. 4
Quid de libris, & aliis bonis datis filiis familiis a parentibus pro studiis. ibid.
Quid de bonis donatis a parentibus filiis iam coniugatis euntibus in bellum, an etiam sint, vel non sint adducenda ad collationem. ibid. & 6.18.7
Quid si propter aliquod impedimentum superveniens profectio in bellum impediatur, & ea bona filiis iam coniugatis donata, consumpta fuerint in preparatione ad bellum, & quid si aliqua extent. ibid. 8
Bona quasi castrensis sunt illa, quae filiusfamilias acquirunt ex officio publico Doctoris, Medici, Advocati, Scribae, aut ex professione alicuius artis ex septem liberalibus. ibid. 5. & 6.18.17
An etiam illa, quae ipsi acquirunt ex beneficiis, aut ordinum officiis, & quid de illis, quae post ordines vel sacros, vel minores clericando acquirunt. ibid. 6
Quid de illis, quae filiusfamilias acquirunt ex patrimonio, & cum patrimonio sibi dato pro ordinibus sacris. ibid.
Bona donata a Rege, Regina, vel Principe filio, vel filiae familiae aulicis quasi castrensis sunt. ibid. 7
Quid si a filiis Regis donentur etiam bastardis. 6.18.13. & 14
Quidquid ex bonis castrensibus, aut quasi castrensibus acquiruntur, etiam per contractum ludi, aut emptionis, castrensis, aut quasi castrensis peculium dicitur, & ad illud pertinent. ibid. 16
An bona quasi castrensis sunt etiam illa, quae filiis familiae dantur ad exercenda propria officia, siue stipendium habeant ex publico, siue non habeant, ut libri advocati, & concionatoris, mula quae datur a patre filio medico. ibid. 17. & 18
An bona castrensis dicenda sint illa, quae donantur, vel testamento relinquuntur militi ratione militiae, quae tamen ei darentur, vel relinquerentur, si miles non esset. ibid. 10
Quid si pater, vel mater, vel alius extraneus donent, vel testamento relinquat aliquid filiusfamilias, asserentes, Volumus, ut hoc tibi sit in peculium castrensis, an tunc censeatur castrensis. ibid. 11
An saltem tunc sint ea, quae sic filiusfamilias donantur bona adventitia. ibid. 12
In bonis castrensibus, aut quasi castrensibus habent filiusfamilias dominium, patres vero usum, & administrationem. 1.14.8
Quatenus filiusfamilias possint licite, & valide disponere de bonis castrensibus, aut quasi, etiam per testamentum, venditionem, & donationem independentem a patribus, siue puberes, siue impuberes sint. ibid. & 6.18.15
An bona castrensis, aut quasi castrensis dicenda sint ea, quae pater, vel mater donant filiis coniugatis ad emendam dignitatem, & officium in militia, & adducenda sunt ad collationem. ibid. 9
Peccant mortaliter patres, & tenentur ad restitutionem.
Fagundes de Iustitia, &c.

tionem filiusfamilias, si aliquid accipiant, de illorum bonis castrensibus, aut quasi castrensibus contra illorum voluntatem. 1.14.9
Si pater, vel mater habent aliqua bona castrensis, aut quasi castrensis suorum filiorum familiae, censentur illos ex illis valere etiam in studiis, & aulis, non ex propriis. ibid. 11
Bona castrensis, aut quasi castrensis filiorum familiae non possunt confiscari ob crimen haeresis paternae, vel maternae. ibid. 12. & 13
An possint publicari, seu confiscari ob crimen haeresis illorum. ibid. 14

Bona immobilia.

Quid nomine bonorum immobilium veniat in iure, an veniant annui redditus, an iura, an annui redditus ex pecunia collocata apud mercatores; an actiones ad bona immobilia; an ad bona mobilia, quae diu servari possunt; an pecuniae destinatae ad emenda bona immobilia. 1.22.3
An pecunia posita in banchis, & in manibus camforum. ibid. 4
An census redimibiles. ibid. 5. & 6

Bona paraphernalia.

Bona paraphernalia quae sint, & ad quem pertineat administratio illorum de iure Lusitano, ad maritumne, an ad uxorem, & quid de iure communi. 1.23.11. & 12

Bona adventitia.

Quae sint bona adventitia. 1.15.1
An sint illa, quae filiusfamilias acquirunt negotiando cum pecuniis paternis, quas a patre, vel matre furto abstulerunt. ibid.
In bonis adventitiis habent patres, dum vivunt, usumfructum & administrationem, filij vero familiae dominium & proprietatem. ibid. 2
Mortuis parentibus morte naturali, non civili per ingressum Religionis, statim consolidatur usus cum dominio. ibid. vers. *Mortuo.*
An sint aliqui casus in quibus patres non habeant in bonis adventitiis usum, & administrationem. 1.15. a num. 3. vsque ad 5
Ususfructus quem pater habet in bonis adventitiis filiusfamilias, an confiscari possit per haeresim paternam. ibid. 6
Quid si pater ante haeresim suam, illum iam filiusfamilias renunciauerat. ibid. 7
Quid si post illam. ibid.
An filiusfamilias possit liberè disponere, donare, & testari de bonis adventitiis in quibus habet dominium, & pater usumfructum. ibid. 8
Vide *Filiusfamilias.*
An saltem de licentia patris ad causas pias testari, & disponere possit. ibid. 9. & 10
An acquisita a filiusfamilias cum bonis, quae non pertinent ad patrem, censeantur bona adventitia in quibus filij habeant dominium, patres vero usumfructum. ibid. 19

Bona profectitia.

Quae sint bona profectitia. 1.16.1
In bonis profectitiis nihil omnino habent filiusfamilias dum patres vivunt. ibid. 2
In quo distinguantur bona profectitia, ab aliis bonis, quae sunt patris. ibid. 3
An bona, quae filiusfamilias acquirunt cum pecunia paterna, vel materna, sint profectitia, an adventitia. ibid. 5

Bovae.

Quatenus sit licitum, vel illicitum emere boves ab agricolis, egentibus, sub conditione eolocandi statim illos agricolae venditori. 5.34.5. & 6

Quid

Index Rerum,

Quid si post elocationem pereant culpa vendentis, tunc teneatur ad illos, & ad omne interesse lucri cessantis, & damni emergentis. *ibid.* 8

Quid si agricolæ venditores illos non habeant, sed supponant alios alienos, vel ficticios pro suis. 5.349

Brasilij.

Homines Brasilij, seu Indij an iure fiant serui, & mancipia, & tanquam serui, & mancipia captiuari, emi, & vendi possint. 2.3.12

C

Calceus.

Vendens calceos cum exiguo vitio, ac defectu, quem si emptor sciret, non emeret, teneatur de pretio initium detrahere, venditio tamen est valida. 1.3.13

Callectur.

Indi Callecturiani, an iuste facti sint serui, & tanquam serui emi. 2.3.3

Cambaiæ.

Cambaienses an vere facti sint serui, & mancipia, & tanquam serui emi, & vendi possint. 2.3.5

Capella.

Vide *Maiores.*

Condicio applicata ei, qui primo loco vocatur ad administrationem, & successionem alicuius capellæ, vel maioratus, an censetur repetita in aliis, secundò, & tertio vocatis. 1.8.1

Capere, Captiuus, Captiuare.

Vide *Christianus.*

Capri in bello iusto ex parte capientium, iure gentium efficiuntur captiuus morte in perpetuam seruitutem commutata. 2.1.3

Casus.

An ex casu merè fortuito teneatur aliquis ad restitutionem. 2.10.17

Vide *Restitutio. Perire.*

Chartæ Ordinum.

Pretium accipere pro chartis ordinum an sit simonia, & quid si consuetudo sit illud accipere. 1.22.14. & 15

Causa in testamentis.

Quid sit causa. 1.9.11

An valeat dispositio facta sub causa finali, si illa non subsistat, & quid si subsistat. *ibid.* 12

Cognitio causæ circa solutionem priorum legatorum, quando hæredes illa non soluant, est mixti fori. 6.4.1. & 7

In testamentis quid nomine causæ piæ intelligatur. 6.3.17. & 18.

Quomodo, & quando censetur testamentum conditum ad piæ causas. *ibid.* 19

Carcer.

Vide *Incarceratus.*

Census.

Census redimibiles an veniant nomine bonorum immobilium. 1.22.6

Cessio bonorum, & iuris certi.

An cessio certi iuris excedens summam, quæ valde donari non potest sine insinuatione, illam requirat. 4.5.22

Christianus.

Christianus à Christiano in bello captus ex legitima consuetudine non fit seruus. 2.1.4

Possunt tamen retineri si sunt duces, vt aliis commutentur, & vt pretium pro illis accipiatur. *ibid.*

Christiani in bello capti possunt fugere à Turcis, & Mauris non solum ad suos, sed etiam ad diuagandum. 2.5.7

An possint cum fugiunt Mauros, & Turcas spoliare auro, & rebus suis. *ibid.* 7

An possint per vim illos occidendo. *ibid.*

Ciuitas.

Quæ fuerit prima ciuitas in orbe, & à quo ædificata. *in præmio num.* 7.

Clausula.

In dubio an clausula in testamento, legato, vel institutione maioratus posita, sit modus, an conditio, censenda est conditio. 1.9.1

Vnde colligetur sit ne modus, an conditio. *ibid.* 7. & 10.

Quid operetur in testamentis illa clausula, si non valeat vt testamentum, valeat vt codicillus, vel meliori modo quo fieri possit in iure. 6.2.27

Quid operetur in testamentis clausula, qua testatores in primo testamento dicunt: Volo, vt hoc meum testamentum solum valeat, & nolo me posse facere aliud in futurum. 6.12.14

Quid operetur illa, si condidero aliud testamentum, nolo vt valeat, & volo, vt istud solum valeat. *ibid.* 15

Quando testamentum primum habet specialem clausulam derogatoriam testamentorum postea faciendorum, vt primum annullatur, opus est, vt in secundo fiat mentio illius clausulæ specialis. *ibid.* 16

Si inter primum & secundum decem anni fluxerint, valebit secundum, etiamsi in eo non fiat mentio primi. 6.12.19

Quid si in secundo testator iurauerat se velle, vt illud sit suum. *ibid.* 20

Quid si testator fecit secundum apud acta, an tunc primum valeat contra primum, etiamsi in eo sit specialis clausula expressa derogatoria omnium aliorum, in quibus expressa mentio non fiat talis clausulæ. *ibid.* 21

Chirographum.

Verum Chirographum continens debitum centum soluendum post sex menses, possit licite minoris emi præsentis pecunia, & quid si sit difficilis recuperationis, aut non sit. 5.16.16

Cinna.

Cinna incolæ, an verè, & licite sint serui, & tanquam serui emi, & vendi possint. 2.3.7. & 8

Clerici, & personæ Ecclesiasticæ,

& Religiosæ.

Clerici, & personæ Ecclesiasticæ quatenus licite emere, & vendere, & negotiari possint. 5.11.2. n.1 & deinceps.

Negotiatio merè lucratina, qua aliquid emitur, vt immutatum carius vendatur est clericis, & religiosis mortaliter illicita, & prohibita. *ibid.* 2

Quid dicendum sit de conductione, & locatione. *ibid.* 3

Clerici & Ecclesiasticæ personæ exercentes mercaturam, excommunicationem incurrunt, non lata sententiæ, sed ferendæ. 5.11.4

Quid sit aliquid emere, vt immutatum vendatur. *ibid.* 5

An clerici possint emere, & vendere, & mercaturam exercere per interpositas personas seculares. *ibid.* 6

Quid de beneficiatis, qui in Sacris non sunt constituti. 5.11.4. & 7

Quid de religiosis Sacris non initiatis. *ibid.* 8

Clerici in minoribus etiam beneficiati, & coniugati

& Verborum.

- gati mercaturam exercentes, quod priuilegium amittant. 5.11.9
- An de iure Lusitano clerici beneficiati eximantur à gabellis, & quatenus. ibid.10
- An clerici mercaturam exercentes priuilegium clericale amittant antequam ter admonentur à suis Prælati. ibid.11
- An sufficiat vna admonitio pro trina, & an necessarium faciendū sit per suum Prælatum. ibid.12
- An ante hanc trinam admonitionem teneantur ad gabellam. ibid.13. & 14
- An qui bis, aut ter negotiati sunt ad illam in conscientia teneantur. ibid. n.15
- In quibus rebus sint clerici iure diuino excepti, & in quibus iure tantum humano, ciuili & canonico. 5.11.17
- An clerici ter admoniti à suis Prælati, vt à negotiatione desistant, eo ipso priuilegium amittant clericale, & quid nomine priuilegij clericalis intelligatur. ibid.18
- An clerici, & personæ Ecclesiasticæ de fructibus beneficiorum suorum filios, & filias suas spurias dotare possint. 4.6.48
- An clerici, qui priuilegium clericale propter negotiationem amiserunt, illud iterum recuperent, si respiciant. 5.11.21
- Non est negotiari vendere eas res, quæ sibi ex sua, suæque familiæ sustentatione supersunt ex fructibus suorum beneficiorum, aut bonorum patrimonialium. ibid.23
- An clerici teneantur soluere gabellas, & indictiones postas pro primo ingressu Regis in Regnum, aut urbium. ibid.24
- An clerici, & Religiosi teneantur soluere augmentum pretij carnis, & vini, si promiscuè pro omnibus à Regibus & Principibus absolutis imponatur. ibid.25. & 26
- An clerici immunes sint à solutione gabellarum pro iis, quas emunt ad suam, suæque familiæ sustentationem. ibid.27
- An clerici, & personæ Ecclesiasticæ ementes uuas, vt ex illis per seruos, & operarios ad id conductos vinum faciant, vt vendant, causa negotiandi ad gabellas, & tributa teneantur. ibid.29
- Et quid si lanam emant, vt pannos faciant, & vendant. ibid.
- Possint clerici, & Religiosi & Ecclesiasticæ personæ emere animalia veluti mulas, & equos, quæ in suis prædiis alant, vt postea, cum adoleuerint, vendant, non tamen, vt pro pretio elocent. ibid. & c. 12 n.9.
- An clerici, & Religiosi debeant gabellas de fructibus, quos de propriis agris colligunt, si ad vendendum illos colant. ibid.30
- Quid si ad id agros conducant. ibid.31
- Quid si clerici, aut Religiosi in suis agris venam ferri habeant, & ex illa ferrum conficiant ad vendendum, an tunc ad gabellam teneantur. ibid.32
- Quid si venam ferri emant in agro alieno, vt ex illa ferrum conficiant ad vendendum. 5.7.33
- Quid si non per se ipsos ferrum efficiant, sed per operarios ad id conductos. ibid.34
- Quid si totum agrum in quo est vena ferrea ad in emant. ibid.35
- An clerici, & Monachi ementes agrum plenum fructibus vt eos postea vendant ad gabellam teneantur, qui sibi de sua suæque familiæ sustentatione superfuerint, teneantur ad gabellam. ibid.36
- Non peccant mortiferè clerici, & Religiosi si negotiationem per personas laicas exercent. 5.12.1
- Fas illis est emere omnia necessaria ad suam, & suæ familiæ sustentationem, & habitationem absque negotiatione. ibid.2
- An venditio minutissima fructuum suorum agrorum, & vinearum, & suorum beneficiorum sit negotiatio respectu illorum, & ex illa debeant gabellas. ibid.3
- An excusentur à gabella vtriusque domus, si duas ad habitandum emant, vnam hyeme, alteram æstate. ibid.5
- An publicani, qui conducunt fructus decimarum à clericis, monachis, & personis Ecclesiasticis teneantur ad gabellam, sicut alij publicani. ibi à num.6. vsque ad 8
- An clerici & Religiosi possint equas, vaccas, porcos, oues, & animalia emere, & in suis agris pascere, vt postea partus illorum vendant. ibid.9
- Politica negotia, veluti emere cibaria, & omnia necessaria ad exercitum alendum, & ad ædificandos, vel reficiendos muros urbium quatenus ei sit licita, vel illicita. ibid.10
- Quid si hæc emant tempore pestis ad alendos agros. ibid.
- An sit licitum clericis, & Religiosis vt aliquo artificio ad se alendum. ibid.12
- Clerici, & Religiosi an ad taxam pretij teneantur. 5.37.10
- Clerici, & Religiosi, & personæ Ecclesiasticæ teneantur vinum suum, & triticum vendere pretio taxato. ibid.10
- Clerici, personæ Ecclesiasticæ, & illorum bona non sunt exempta in illis rebus, in quibus non offenditur libertas Ecclesiastica. ibid.11. & 12. vide lib.6.c.4.n.19
- An quando clerici, & personæ Ecclesiasticæ triticum, & visum suis expensis delaturi erant ad alium locum in quo plus valebat, possint hic in isto vendere illud ultra taxam. ibid.13
- Tributum impositum à Regibus super bona suorum vasallorum non intelligitur impositum super bona clericorum. 6.4.10
- An clerici teneantur soluere tributa, & collectam de bonis, quæ à laicis hæditarunt, quemadmodum laici illa de illis soluebant. ibid.21. & seqq. vsque ad 26
- Quid si ea collecta sit certa, & inuariabilis. ibid.19
- An & quatenus clerici testari possint tam de bonis suarum Ecclesiarum, quam sui patrimonij. 6.10.1
- Quid nomine clericorum, quoad factionem testamenti intelligatur, an etiam clerici primæ tonsuræ. ibid.
- Quæ bona venite possint in considerationem de quibus clerici possint testari. ibid.2
- Olim clerici simul cum Episcopis vivebant in communi ex bonis Ecclesiæ. ibid.3
- Possunt clerici omnes, etiam Episcopi, & Prælati testari piè, & profanè de bonis suis patrimonialibus acquisitis tam ante clericatum, quam post illum. ibid.4
- Clerici de bonis, quæ ex officio clericali acquirunt, veluti Missis, cantu, officiis mortuorum, concionibus, confessionibus, ex munere capellanorum, & ex aliis, quæ superpellicio & stola clericando acquirunt, piè & profanè, licitè & validè testari possunt. ibid.3
- De bonis mobilibus, & immobilibus Ecclesiæ, vt de prædiis, foris, calicibus, & supellectili Ecclesiæ, nec licitè, nec validè testari possunt. ibid.6

Index Rerum,

- Apud quem sit dominium harum rerum mobilium, & immobilium Ecclesiarum. ibid. 7
- Si clerici, vel Episcopi de bonis suis patrimonialibus, vel de iis, de quibus liberè testari poterant, aliquam partem conferant Ecclesiarum, de tanta in recompensationem piè, & profanè validè testari poterunt ex bonis ipsius Ecclesiarum, modo illa non conferant, animo non recompensandi. ib. 8
- Possunt clerici, & beneficiati piè, & profanè de distributionibus testari, & quæ illæ dicantur. ibid. 9. & 12
- De fructibus beneficiorum, qui supersunt ex competentem illorum sustentatione, & de iis, quæ cum illis acquiruntur, ad pia tantum testari possunt, & in remunerationem seruitiorum sibi impensorum de consuetudine tantum, non de iure. ibid. 10. Vide num. 25.
- Excipe Episcopos, in quibus non viget talis consuetudo. ibid. 11
- Idem si fructus extent, & beneficiati eos victos habeant. ibid. 12
- Quid de fructibus pendentibus. ibid. 13
- Quomodo arbitrabitur quantum ad vnum quemquam beneficiatum, & Episcopum necessarium sit ad congruam sustentationem. ibid. 14
- Qui laboriosius seruitio Ecclesiarum incumbunt, eò maior portio eis debetur. ibid. 15
- Quidquid post hanc decentem, & congruam sustentationem eis superest in usus pios expendendum ab illis est. ibid. 16. & 17
- Clerici, qui maiores redditus beneficiorum habent, eo strictius obligantur ad pauperes. ibid. 18
- Idem dicendum est de fructibus beneficiorum, atque de bonis ex illis acquisitis. ibid. 19
- Quid de pensionariis. ibid. 20. & 21
- Quæ dicantur verè, & propriè distributiones. ibid. 22
- Cui cedant de iure bona Episcoporum, & clericorum, qui eodem iure testari non possunt. ibid. 23
- Quid in Portugallia, Gallia, & Germania. ibid. 24
- An clerici beneficiati de consuetudine testari possint piè & profanè. ibid. n. 25. & 26
- Quid de eadem consuetudine in Castella circa hos beneficiatos. ibid. 27. & 28
- Consuetudo est varia pro variis diocesis, quid in diocesi Eborensi in Lusitania. ibid. 30. & 31
- Res sacræ, quæ inseruiunt ad sacros apparatus, vt calices, cruces, vestimenta, & ornamenta facta ab vnoquoque beneficiato ad suum priuatum usum, etiam si fiant pro priuatis oratoriis, pertinent de iure ad Ecclesiam in qua erant beneficiati. ibid. 32
- Quid de consuetudine. ibid. 33
- An beneficiatus, qui ad profana testatur quando nec de iure, nec de consuetudine id licitè facit ad restitutionem Ecclesiarum teneatur. ibid. 34
- Clerici possunt esse testes testamenti. 6. 2. 53
- Clerici, & illorum bona quatenus sint exempti. 6. 9. 19
- Codicillus.*
- Codicillus quid sit. 6. 1. 13
- Quomodo fiat, & in quo distinguatur à testamento. ibid.
- In codicillo non potest dari directa hæredis institutio. ibid. & 15
- Potest dari in codicillis fideicommissaria directa hæredis institutio. ibid. d. n. 13
- Sed tunc debetur hæredi directè instituto quarta pars Trebelliana. ibid. 14
- In codicillis sicut nullus potest directè hæres institui, ita neque exhæredari. ibid. 15
- Quod discrimen sit inter codicillum, & testamentum. ibid.
- Possunt dari plures codicilli validi, non tamen plura testamenta. ibid.
- An in codicillis mandari possint fideicommissa. 6. 1. 17
- In codicillis regulariter loquendo quinque testes requiruntur vel rogati, vel fortuito præsentés, & aduenientes. 6. 1. 2. 19. & 20
- An debeant esse masculi. ibid.
- Quot de iure Lusitano requirantur. ibid. 8. & 10
- In locis desertis ad valorem codicilli tres tantum testes requiruntur. ibid. 9
- Quot testes requirantur ad valorem codicilli tempore pestis. ibid. 20
- Collatio beneficij.*
- Collatio beneficij metu graui facta, est iure naturali nulla. 5. 6. 9
- Collatio beneficij facta absenti non potest reuocari ante acceptationem illius. 1. 25. 12
- Collatio bonorum. Quæ bona conferenda sint.*
- Quid sit collatio, seu partitio bonorum. 6. 18. 1. & c. 20. n. 1
- Donationes remuneratorie, quas patres faciunt filiis familias, validæ sunt pro quantitate meritum, & non sunt adducendæ ad collationem. 4. 7. 1
- Quid de donationibus simplicibus, & liberalibus. ibid. 2. & 3
- Quid de donatione facta à patre vni filio familias pro seruitio, cæteris non seruientibus. ibid. 5
- An valeat, & adducenda sit ad collationem donatio facta à patre filio familias pro dote, & quando adducenda sit. ibid. 6
- An expensæ, & sumptus conuiuij facti à parentibus in die nuptiarum filiis, & filiabus, adducendi sint ad collationem. ibid. 7
- An vestes, & ornamenta data à parentibus tempore nuptiarum. ibid. 8
- Et quid si dentur pro ingressu Religionis. ibid.
- Quid de vestibus, & ornamentis missis ab sponsis sponsæ, an restituenda sint, si matrimonium effectum non habeat, & si habeat, an conferenda sint post mortem maritorum. ibid. 9
- In collationibus semper attendendum est ad usum, & consuetudinem loci. ibid. 10
- Si filij, vel filia dotata, mortuis parentibus dotantibus velit ingredi collationem, tenetur adducere ad illam dotem sibi datam pro æstimatione temporis, quo illis constituta fuit, vel temporis præsentis, & optio est dotati. ibid. 11. & 12
- An quando pater, vel mater dotauit filium, vel filiam in quantitate 1000. aureorum, v. c. dum illam non soluit, accepta certa summa dum non fuerit soluta, & filius, vel filia dotata, vult ingredi collationem, teneatur ad illam adducere summam acceptam. ibid. 13. & 14
- Quod dictum est de collatione pro nuptiis carnalibus, dicendum etiam est de nuptiis spiritualibus in ingressu Religionis. ibid. 15
- An vestes, supellex, linteamina, iocalia aurea, & argentea, cocleæ, vasa, & fuscina, quæ dantur filiabus, cum Religionem ingrediuntur, adducenda sint ad collationem cum dote, si monasterium ad illam venire velit. ibid. 16. & 17
- Quid

& Verborum.

- Quid de propinis. ibid. 18
- Quid quando propinae dantur loco prandij. ibid.
- Quid de illis propinis, quae dantur in ingressu, & professione. ibid. 19
- Quid de cera, quae dantur Aeditur. De lectulo, stragulis illius, & de mantilibus, quae dantur valedudinariae, & Triclinariae monasterij. ibid. 20
- Quid de Tensis, seu annuis redditibus. ibid. 21
- Bona castrensis, aut quasi castrensis.*
- Donationes rerum mobilium, quas faciunt patres, vel matres filiisfamilias militibus euntibus in bellum, quamuis saepe in bellum eant, an & quatenus adducendae sint ad collationem. ib. 22. & lib. 6. c. 18. n. 4
- Quid nomine militis intelligatur, an nauae, an naucleri, &c. in classibus naualibus. ibid. 3
- Quid de bonis immobilibus si hac causa donentur. ibid. 5
- Quid de hereditate militi relicta bonorum immobilium ratione amicitiae cum eo contractae in castris, an etiam ad peculium castrense pertineat, & non sit adducenda ad collationem. 4. 18. 6
- Quid de bonis donatis à parentibus filiis iam coniugatis in bellum euntibus. ibid. 7
- Quid si ea bona in praeparatione ad professionem in bellum fuerint expensa, & propter aliquod impedimentum professio non fuit secuta. ibid. 8
- Quid de bonis, quae pater, vel mater dedit filio iam coniugato ad emendam dignitatem, vel officium in militia. 6. 18. 9. & 5. 7. à n. 31
- Quid de bonis, quae donantur, vel relinquuntur militi ratione militiae, quae tamen ei donarentur, & relinquerentur etiam si miles non esset. ibid. 10
- Quid si pater, vel mater vel alius extraneus donent aliqua bona filiisfamilias, etiam non militibus, nec euntibus in bellum, afferentes, volumus, ut hoc tibi sit in peculium castrense. ibid. 11
- An saltem tunc ea bona maneant aduentitia. ibid. 12
- Quid de bonis quasi castrensibus donatis à Rege, Regina vel Principe, vel ab aliquo Regis filio, etiam bastardo, & non legitimo, an haec etiam ad collationem non veniant. ibid. 13. 14. & 19
- Quid de acquisitis in aula, & Regis obsequio, & de donatis pro continuando palatio. 4. 7. 22. & 6. 18. 13
- Quid de acquisitis cum ipsis bonis castrensibus, aut quasi castrensibus. ibid. 16
- Quid de bonis, quae ratione officij acquiruntur, ut Aduocati, medici, concionatoris, Scribae, Magistri, Doctoris siue stipendium publicum habeat, siue non habeat. ibid. 17
- Quid de bonis, quae donantur filiisfamilias à patre, vel matre ad exercenda officia publica, aut libri filiis litteratis, mula medica, &c. ibid. 18
- Et quid de bonis donatis à patre, vel matre filiisfamilias pro studio continuando in vniuersitatibus. 4. 7. 25. & 26
- Quid de libris, & expensis librorum, & studiorum, quos patres emunt, & tradunt filiis ad studium, an adducendi sint ad collationem, & pro quo statu. ibid. 18
- Quid si libri donentur à patre filio Doctori, vel graduato ad exercendum munus Aduocati in Republica. ibid. 29
- An adducendae sint ad collationem expensae factae à patribus cum filiis in studio, & pro gradu Doctoratus, vel formaturae. ibid. 31. vsque 34
- Quid de bonis, quae filijsfamilias acquirunt ex beneficio, aut officio clericali. ibid. 20
- Bona aduentitia filiorumfamilias post mortem patrum non veniunt ad collationem. 6. 19. 1
- Quid de bonis profectitiis. ibid. 8
- Quae dicantur, & sint bona profectitia. ibid. 5
- Patrimonium factum à patre, vel matre filiofamilias pro ordinibus sacris, an veniat ad collationem, & quid si detur in dotem pro nuptiis. 6. 6. 19. 9. & 4. 7. à n. 34. vsque ad 38
- Qualiter, & quomodo facienda sit partitio lucri inter patrem, vel matrem, & filiumfamilias negotiantem cum pecuniis paternis, vel maternis. ibid. 10
- Et quid si pater sit, vel non sit mercator. ibid.
- An expensae funeris deducendae sint ex communi acervo, & an ad partitionem veniant. 6. 20. 2
- Quid de vestibus lugubribus, & debitis defuncti. ibid. 3. 4. & 5.
- Quid de stipendiis, & salariis famulorum. ibid. 7
- Quae res, & bona partitionem non ingrediantur, & ex communi acervo prius deducenda sint. ibid. per totum.
- De modo quo facienda sit collatio, & partitio bonorum. ibid. 17
- Antequam partitiones fiant, quibus expensae alatur familia mortuo vno coniuge, vel vtroque. ibid. 13
- An filij, & filiae dotatae si velint collationem ingredi, teneantur ad illam adducere suam dotem, & vsumfructum, seu fructus illius. ibid. 19. & 20
- Officia donata à patre, vel Rege filiisfamilias, an ad collationem adducenda sint. 4. 8. per totum.
- Quid de expensis factis à patribus pro filiis à captiuitate, & delictis, ac vinculis liberandis. ibid.
- Et quid de expensis factis in peregrinationibus illorum, Romanias vocant Lusitani. ibid. 7. & 8
- Quid si constet voluisse parentes id conferre in illorum legitimas. ibid. 9
- De iure Lusitano non sunt afferendae ad collationem donationes, quas Reges filiisfamilias suorum vasallorum faciunt, siue fiant intuitu meritum patrum, siue illorum. ibid. 2
- Et idem si eisdem donentur officia à Camera, siue conuentu ciuili Olisipponensi. ibid. 3
- An quando patres sibi officia emunt, & postea illa filiis renuntiant de Regis licentia conferenda sit illorum aestimatio. ibid. 5
- Quid si sint empta patrum pecuniis. ibid. 9
- Quid si pater illa emit destinatae ad aliquem filium, & quid si sibi emit, & postea ex noua licentia renuntiat filio. ibid.
- An officium quod pater non pecuniis, sed precibus à Rege, vel Dynasta obtinuit, & illud filio renuntiat, pro aestimatione adducendum sit ad collationem. ibid. 6
- An teneantur filijsfamilias afferre ad collationem pecunias, quas parentes illis dederunt pro facienda aliqua peregrinatione, Romaniam vocant Lusitani. ibid. 7
- Quatenus partes possint valide donare, vel remitti filiis suis filiisfamilias vsumfructum bonorum aduentitiorum, quin teneantur illum ad collationem adducere. ibid. 10
- Et quid si fructus iam collectos simul, & vno cumulo eis donent. ibid. 11
- Quid dicendum de donatione fructuum bonorum profectiorum. ibid. 13
- An quando pater in vita sua tradit emphyteusim filio familias, teneatur filius post mortem patris conferre fructus illius. ibid. 14

Index Rerum,

Columba, Columbarium.

Vfus columbariorum quatenus liceat, vel non liceat. 29.6

An columbariorum domini possint licite illecebris attrahere columbas ex aliis columbariis ad sua. ibid.5

Prohibitio regiementi conuentus ciuilibus, Lusitanæ Cameræ, circa columbaria & venationem columbarum, quatenus obliget, vel non obliget. 2.11.5

An ij, qui thura cremant ad attrahendas alienas columbas ad suum columbarium, teneatur ad restitutionem. ibid.6

Comitissa.

Margarita Comitissa Hollandiæ vno partu 363. filios edidit, & omnes fuerunt baptizati. 11.24.5

Commercium.

Quatenus commercium circa mancipia Æthiopiæ. 2.3. per totum.

Commercium seruorum an sit licitum in fluminibus, & in insulis Capitis viridis. ibid.11. & 12

Communitas secularis.

Vnaquæque communitas potest interdiceret lignationem, & pascua in syluis sui districti. 2.12.11

Communicatio bonorum.

Quomodo, & quatenus communicentur bona inter coniuges quinquagenarios habentes, & non habentes filios. 1.24. à n.6

Commendæ, Commendatores.

Commendæ Militares, an emi, & vendi possint absque simonia. 5.20.7.8. & 9

Quid de Maltensibus. ibid.11

Virum liceat dare pretium alicui tertie personæ, vt dantem faciat adscribere inter Commendatores ordinum Militarium cum habitu, & insigni crucifero illorum, dummodo sit habilis ad illum. ibid.9

Commendæ Maltensium emi, & vendi non possunt absque simonia. ibid.11

Alie Commendæ Christi, Auis, D. Iacobi, & Alcantaræ, an vendi possint à solo Summo Pontifice, an à Magnis Magistris illarum, seu à Regibus, & Principibus, quatenus Magni sunt Magistri illarum. ibid.12

Commendatores Christi, D. Iacobi, Alcantaræ, & D. Benedicti de Auis, an sint verè Religiosi. ibid. à num.7. vsque ad 9.

Quid de Maltensibus. ibid.

Reges Lusitanæ an possint donare aliquam ex his Commendis, quarum sunt Magni Magistri iis, qui aliquam pecuniam obtulerint ad parandam classem contra hostes Regni, & domini illius. ibid. à num.15. vsque ad 24

Conditio.

In omnibus contractibus, etiam venditionum, possunt contrahentes ponere condiciones, quas voluerint, si fuerint licite. 5.8.3

Conditio contra substantiam matrimonij illud reddit nullum, & quæ sit contra illius substantiam. ibid.

Conditio quid sit, & quotuplex, & per quam dictionem significetur. 1.7.1

Quæ dictiones conditionem importent, & dictioni si, equipollean. ibid.

Conditioes de præterito, & præsentis, quarum sint, & quam vim habeant. ibid.2

Conditio inducit formam à qua non licet recedere. ibid.5. in fine.

Quæ conditiones sint intrinsecæ actui & contra-

ctui, etiam si in eo non ponantur. ibid.3

Quæ conditiones de futuro suspendant obligationem contractus quoadvsque in actu ponantur. ibid.4

Ad quid obliget conditio de futuro, antequam ponatur in actu. ibid.5

Quæ pro non appositis habeantur. ibid. vsque ad 8

An censenda sint impossibilis conditio, quæ pendet ex alterius voluntate, veluti Regis, & Papæ, vt si dicas: Contraho tecum, si Papa dispenseret, vel Rex voluerit. ibid.8.9. & 10

Conditio contraria substantiæ matrimonij, & aliorum contractuum, aut bonis ipsius substantiæ, irritat ipsum contractum iure naturæ. ibid.11. & 12

Ista conditio, Contraho tecum si egeris, vt Titij coniux adulterium non committat, aut sterilitatis venenum non sumat, valet. ibid.13

Quid de ista conditione, Contraho tecum si habes vel inuenisti venenum sterilitatis ad vtendum illo. ibid.14

An conditio retinendi proprium irritet professionem. ibid.15

Quid de conditione ducendi uxorem imposita suscipienti sacros Ordines. ibid.16

Quid de illa, quæ inducit ad malum. ibid.18

Quid quando multæ conditiones disunctiue, aut copulatiue in contractibus apponuntur. ibid.19

Quid de ista conditione, Promitto tibi hoc, si pater meus voluerit, vel si pater meus consenserit. ibid.20

Quid de ista, Si pater meus non contradixerit. ibid.21

Quid de ista, Faciam hoc, donec Petrus velit. ibid.22

Et quid si ille moriatur, vel in amentiam inciderit. ibid.

Quid quando te obligasti ad dandum Petro rem sub conditione, Si ille dederit talem, vel talem rem Francisco. ibid.23

Conditio debet apponi contractui quando fit. ibid.24

Quid si apponatur post factum. ibid.

Quid si malitiosè impediatur, aut impediatur ab vno contrahente altero inuito, vel nesciente, & quid si à quodam tertio. ibid. vsque ad 27

Conditio impedita per eum à quo debet impleri, habetur in iure pro iam impleta. ibid.26

Conditio appositae ei, qui primo vocatur ad aliquem maioratum, an censeatur repetita in omnibus, qui ad illum postea vocantur. 1.8.1

Conditio, & qualitas adiecta vni gradui, & vni personæ, non præsumitur repetita in alio gradu, & persona. ibid.5

Conditio pendens à voluntate Principis, an censeatur impossibilis, veluti hoc: Voco te ad successionem huius maioratus, si Rex te exemerit à seruitio suo. ibid.9. & c.7.8

Conditio si non nupserit, habetur pro non appositae. ibid.12

Quid de conditione, Si Religiosus fias. ibid. & 13

Quid de ista conditione, Relinquo, vel lego tibi ducenta, si non nupseris, an tunc compares prædicta ducenta si nupseris. ibid.16

Quid de ista, Relinquo Bertæ 50. si Religionem ingrediatur, centum verò si nupserit. ibid.10

An femina, cui legantur centum, vt religionem ingrediatur, comparer legatam si nubat. ibid.16

Proponuntur regulæ aliquæ generales ad intelligendas condiciones relictas in legatis. ibid.17

Impium

& Verborum.

Impium est existimare apponi in contractibus, & ultimis voluntatibus conditionem, ut aliquis à religionis ingressu auertatur. ibid. 18

Iusta est conditio appositae in institutione maioratus, ne in illo succedant clerici, aut Religiosi, vel sacros Ordines habentes. ibid. 21

In dubio, an clausula in testamentis posita, sit modus, aut conditio, censenda est conditio. 1.9.1

Concilium Tridentinum.

Quid statuat Concilium Tridentinum circa donationes, aut renunciationes factas causa ingrediendi Religionem à Nouitiis, & iis, qui illam volunt ingredi. 4.6.4

An nomine obligationis in Concilio Tridentino veniat donatio liberalis. ibid. 5

An comprehendantur in decreto Concilij renunciationes bonorum factae in saeculo ante ingressum Religionis animo ingrediendi illam. ibid. 6. & 7

Per illa verba Tridentini, nulla quoque renunctio, aut obligatio, non comprehenduntur testamenta, nec donationes causa mortis, sed solum intelliguntur donationes, & contractus facti inter viuos. 4.6.11

An hoc decretum Concilij intelligatur de donationibus eorum, qui excedunt decimum sextum annum. ibid. 12

Quid statuat Concilium Tridentinum circa numerum personarum, tam virorum, quam foeminarum, quae monasteria ingrediuntur. 5.19.11

Circa donationes, testamenta, & dispositiones, quae fiunt ab iis, qui volunt religionem ingredi tam in saeculo, quam in Nouitiatu, vide *Nouitius, Donatio.* & lib. 1. cap. 19.

Concubina.

An concubinae teneantur restituere vxoribus id quod ab illarum maritis acceperunt. 4.6.32

Et quid si probabiliter credant eos id accepturos in suam tertiam. ibid.

Quid de donationibus factis à militibus suis concubinis. ibid. 33

Quid de donationibus iisdem factis à clericis. ibid. 34

An clerici, & milites debeant salarium, & mercedem concubinis pro seruitio illarum. ibid. 35. 36. & 38

An milites, clerici, & viri vxorati, Doctores, & graduati possint licite & valide donationes facere concubinis, non suis, sed aliorum. ibid. 37. & 38

Donationes factae à clericis concubinis, an possint in iudicio repeti ab hæredibus illorum, & an tunc illis, an fisco adiudicandae sint. ibid. 39

Quatenus vxores possint in iudicio auferre à concubinis maritorum id, quod illi eis dederunt, & an tunc id sit insolidam vxorum, & intra quantum tempus possint. ibid. per totum.

Conductor, Conducere.

Conductor equi ad iter faciendum, ad quid teneatur, si pereat. 1.10.9

Confinia vrbium.

An confinia prescribi possint aduersus alias ciuitates, & quid in dubio. 2.15.95

Confiscatio, Confiscari.

Vsfructus, & administratio, quam pater habet in bonis aduentitiis filiorumfamilias, an confiscari possit ob hæresim paternam, an statim consolidetur cum dominio filiorum. ibid. 6. & 17.9.10. & 11

Ob quæ crimina confiscatio honorum ipso facto incurratur. 1.21.3

Et an ob hæresim mentalem. ibid.

Si hæreticus hodie in hæresim incidit, an confiscanda sint tantum bona illius, quæ ante hæresim habebat, an etiam ea, quæ post hæresim comparauit. ibid. a num. 4. vsque ad 8

Cui restitutio facienda est post sententiam declaratoriam criminis, fisco ne, an hæredibus ipsius hæretici, qui illa apud aliquem deposuit, & occultauit metu confiscationis. 1.21

Coniectura, Coniectare.

Argumentum deductum ex certissima coniectura testatoris, & institutoris maioratus, validissimum est. 1.17.23

Consensus, Consentiens, Consentire.

Vide *Inuentio.*

An obliget ille contractus, in quo contrahentes contrahunt absque animo se obligandi. 1.2.4

Consensus expressus vxoris requisitus ad alienanda bona immobilia, requiritur tamquam forma solennizans actum alienationis. 1.2.2.6

Non sufficit tacitus & interpretatiuus. ibid. & n. 7

An prædictus consensus per nuntium, vel epistolam dari possit. ibid. 7

An illum possit dare iudex loci, loco vxoris, si illa versa fuerit in insaniam. ibid. 8

Quatenus requiratur consensus vnus coniugis, ut alter coniux possit litigare, seu procurare super bonis immobilibus. ibid. 17

Qui, & qualis consensus requiratur ad valorem contractus venditionis. 5.2.2

Consensus, res, & pretium sunt de essentia contractus venditionis. ibid. 1

Quid de consensu ficto. ibid. 3

An perfecta venditione solo nudo, & libero consensu absque scriptura possit vnus contrahens alterum ad maiorem firmitatem compellere. ibid. 4

Consuetudo.

Consuetudo loci, aut prouinciae praeualet iuri scripto. 5.13.6

Consuetudo testandi, est consentanea iuri naturali. 1.6.1.8

Contractus, & testamenta facienda sunt iuxta consuetudinem loci, in quo fiunt, ut sint valida. 1.2.2. & c. 28. 4

Contrahentes, Contrahere.

Si vnus contrahentium in contractibus vtriusque onerosis, non vult implere contractum, nec alter tenetur illum implere. 1.25.5

A contractu tam nominato, quam innominato non potest vnus contrahens resilire altero inuito. ibid. 1. & 2

Vno contrahente inuito, nefas est in omni foro resilire à contractu, solo mutuo consensu, perfecto. ibid. 4

De iure communi potest alter contrahentium altero inuito à quouis contractu innominato recedere, si res sit integra, & neutra ex parte cepta impleri. ibid. 6

Interim dum alter contrahentium à contractu non recedit, nequit alter ab eo recedere in vtroque foro, & iure. ibid. 7

Quando vnus contrahens est in mora, potest alter eo inuito in omni foro, & iure à contractu resilire. ibid. 10

In contractibus venditionis possunt contrahentes ponere conditiones, quas voluerint, si fuerint licitæ, & honestæ. 5.8.3

Contractus, Contrahere.

Contractuum primus inuentor fuit Adamus, & Caimus. in proem. num. 7

Accipitur

Index Rerum,

- Accipitur propriissime pro actione humana, ex qua oritur obligatio inter partes contrahentes. *ibid.* n. 17
- Proprie accipitur pro actione ex qua vna saltem parte oritur obligatio, vt in promissione liberali. *ibid.* 16
- Contractus factus in testamento, an reuocetur, reuocato testamento. 1.25.3
- Obligat ex iure natura. 1.1.1
- Nomen accipit ex intentione contrahentium. 5.7.1
- Quando pecunia simul, & res datur pro re empta, an dicendus sit contractus venditionis, aut permutationis. *ibid.* 3
- Quid si non constet qualem contractum intenderint, ac voluerint partes celebrare. *ibid.* 2
- An contractus venditionis sicte celebratus sine animo contrahendi obliget in vtroque foro. 5.2.3. & 4
- Potest vnus contrahens in suis contractibus ponere omnes condiciones licitas, & honestas, quas voluerit. *ibid.* 3
- Contractus in Ecclesia facti sunt validi, sed illiciti. 5.27.14
- Contractus vt validus sit, debet fieri secundum leges & consuetudinem loci in quo fit. 1.2.2. & c.28.n.4
- Contractus nominatus, & innominatus quid sint. 1.1.2
- Quando plures contractus in vnum conueniunt, notior, & principalior dat nomen contractui. *ibid.* 3
- Qui contractus de iure Lusitano ad sui valorem requirant publicam scripturam. *ibid.* 7
- Contractus bonæ fidei, & stricti iuris, quomodo distinguantur. *ibid.* 8
- Contractus nominati diuiduntur in onerosos, & lucratiuos. *ibid.* 10
- Contractus guarantigijs, & non guarantigijs, quid sint. *ibid.* 12
- Contractus, & quasi contractus definitio. 1.2.1
- Ex qualitate & materia magis accipit nomen, quam ex nomine imposto à contrahentibus. *ibid.* 2
- An, vt valeant contractus, debeant contrahentes habere intentionem se obligandi, & quid si positiuam habeant intentionem non contrahendi, aut non se obligandi. *ibid.* 3
- An obliget contractus quando quis vult contrahere, non tamen vult se obligare. *ibid.* 5. & 6
- Qui contractum facit, vel vouet, putans contractum, vel votum non obligare, aut ignorans obligare, non tenetur ad illum. *ibid.* 7
- Quid si dubitet, & nihilominus contrahat, vel votum faciat. *ibid.* 8
- Quid si habeat intentionem celebrandi, & faciendi contractum, & se obligandi, non tamen implendi. *ibid.* 9
- Quid si sciebas naturam contractus esse obligare, & nec voluisti te obligare. *ibid.* 1. alias 10
- Per contractum venditionis non solum dominium substantiæ rei venditæ, sed etiam accidentium transfertur in emptorem. 1.3.9
- Contractus celebratus sub conditione circa substantiam per errorem accidentium minoris momenti, an sit validus non subsistente conditione. *ibid.* 20. & 21
- Omnis contractus vtrunque onerosus nudus, vel vestitus, nominatus, vel innominatus iure naturali, & in foro conscientie vtrunque obligat. 1.4.4
- Non potest ab eo vna pars resilire, altera inuita. *ibid.*
- Contractus an obliget iure naturali, & gentium, quando iure civilis fieri prohibetur. *ibid.* 3
- Quid quando fieri prohibetur sine aliqua solemnitate, que seruata non fuit. *ibid.* 6. & 7
- Quando censentur prohibiti tantum, sed validi, & quando censentur prohibiti, & inuoluntati. *ibid.* 8. 11. & 12
- Forma, & solemnitas contractus essentialis debet integra seruari, & non valet, si minima illius pars non seruetur. *ibid.* 13
- Acquisita ex contractu gratuito, in quo forma substantialis non fuit seruata, an sint statim in conscientia restituenda. *ibid.* 14
- Quid si contractus sit vtrunque onerosus. *ibid.* 15
- Contractus, vt sit irritus, non opus est, vt contrahentes sciant se contrahere contra formam iuris. *ibid.* 16
- An contractus, quem lex & ius irritat, ob præsumptionem fraudis valeat, si postea reperiat ibi nullam fuisse fraudem. *ibid.* 17. & 18
- In contractibus quomodo, & quando desit euictio. *ibid.* à num. 19. vsque ad 24
- Ex contractu innominato, quæ obligatio oriatur circa restitutionem rei, & fructuum illius. 5.29. 10. & 11
- Ex contractibus iure nature inuoluntati, tenentur contrahentes ante vllam iudicis sententiam rem, & fructus restituere. 1.6.1
- Si sint validi, & postea per sententiam irritentur, non tenentur, nisi postquam per sententiam irritantur. *ibid.*
- Contractus metu graui factus, (excepto matrimonio, & professione in Religione) non sunt irriti iure nature, possunt tamen irritari. *ibid.* 3
- Matrimonium, promissio dotis, & professio Religionis metu graui facta, an sint ipso iure irrita. *ibid.* 6
- Quid de iuramento. *ibid.* 7
- Quid de testamento. *ibid.* 8
- Quid de collatione beneficij. *ibid.* 9
- An per contractum graui metu factum, transferatur dominium rei in eum, qui metum inuitit. *ibid.* 11
- An metus leuis non cadens in virum constantem, irritet contractus iure naturali. *ibid.* 12
- An possint irritari iudicis sententia. *ibid.* 13
- An læsus in contractu metu leui, vel graui facto, vti possit recompensatione suæ læsionis. *ibid.* 14
- Impium est apponi in contractibus conditionem, vt aliquis à Religionis ingressu auertatur. 1.8.18
- Possunt iis qui contractum celebrant, inuitare aliquem in suis contractibus ad religionis ingressum spe alicuius lucri relicti. *ibid.* 19
- Possunt in testamentis relinquere filiis centum, si matrimonium contrahant, minus si religionem ingrediantur. *ibid.* 20
- Quid sit contractus in diem, & an ad demonstrationem reducantur. 1.9.25
- Contractus venditionis an per litteras inter absentes, & per nutus inter præsentis possint celebrari. 5.1.5
- Ex contractu facto in vtilitatem accipientis tantum, vt in rebus, quæ commodantur gratis, tenetur accipiens de culpa etiam leuissima. 1.10.4. & 5
- Non tenetur ex contractu precarij. *ibid.* 5
- Quid ex contractu facto in vtilitatem solius dantis. *ibid.* 7
- Quid si contractus fiat in vtilitatem vtriusque contrahentis. *ibid.*
- An

& Verborum!

An prodigus valide contractus facere possit, dum illi administratio suarum rerum non prohibetur. 1.11.7.8.& 11

Contractus facti à prodigis antequam illis curatores darentur, in utroque foro valent. 1.11.11

Quibus casibus non valeant. ibid.13

Quid si prodigus sit publice notorius. ibid.14

Valent contractus facti à prodigis, & minoribus post dationem curatorum, pro ea parte, qua eis utiles sunt. ibid.17

Quilibet sui iuris homo, qui liberam habet suarum rerum administrationem, potest valide contractus celebrare. 1.12.2

Omnes contractus minorum, siue masculi, siue feminae sint, facti absque consensu curatorum, & decreto iudicis, sunt nulli. ibid.16

Contractus emptionis, & venditionis an dari possint inter patres & filios tam familias, quam emancipatos. 1.12.1

Quid de contractibus elocationis. ibid.12

Contractus donationis, & dispositiones factae in saeculo ab his, qui cogitant de ingressu religionis, quatenus sint validi. 1.19.12

Contractus factus in testamento, an reuocetur, reuocato testamento. 1.25.3

An licitus sit contractus in quo quis vendit alieui centum oves sibi tradendas illas, tali tempore, cum pacto ut lana, casei, & lac sit emptoris, periculum verò sit venditoris. 1.34.14

Quid de eo contractu in quo agni nouelli pretio currenti emuntur, ea condicione, ut tradantur illi facti arietes reiecto periculo in venditorem. ibid.16

Quid de eo contractu in quo emuntur certi cadi olei, vel vinei cum pacto, ut sibi tradatur illasam tali tempore. ibid.17

In contractibus schedula priuata an valeat, ut scriptura publica. 1.29.3

Quid si schedula priuata, est inserta in aliqua scriptura publica. ibid.4

Quid quando priuatus homo de mandato iudicis in actis publicis aliquid scribit, in quo recognoscit priuatam schedulam alterius. ibid.5

Quid si in iudicio id confitetur, vel negat. ibid.

An sicut ius Lusitanum non admittit in contractibus probationem per testes, non admittat etiam illam per presumptionem. ibid.7

Contractus emphyteusis perpetuae, an possit probari in iudicio per vnicam, & vniuersalem pensionem solutam per decennium. ibid.

An de iure Lusitano, contractus inter fratres, & maritos sororum requirant probationem publicae scripturae. ibid.10

An inter personas Ecclesiasticas seruanda sit dispositio iuris Lusitani. ibid.11

Quid de consuetudine. ibid.12

Vtrum priuata scriptura valeat tamquam publica ad probandos contractus, si fuerit Sacerdotis, Praelati, Abbat, Benedictini, & illorum, qui in domo regia forum nobilitatis habent. ibid.14

Contractus minorum siue masculi, siue feminae sint facti absque consensu curatorum, & iudicis sunt nulli. 1.12.16

Quid si iudices, & curatores consensum dederint animo fallendi ipsos minores. ibid.

Contractus minorum, & pupillorum facti absque consensu iudicis curatorum, & tutorum valent solum pro parte qua illis sunt utiles. 1.12.18

Contractus factus à minore sine auctoritate iudicis confirmatur iuramento minoris. 1.13.1

Contractus facti à Religiosis professis absque consensu superioris non obligant Religionem. 1.19.21

Quamuis contractus iniri cum Religiosis professis non sint de iure validi, in optione tamen Religionis est, illis stare, vel non stare. ibid.27

An quando Religio non manet obligata ad contractus, nihilominus maneat Religiosi obligati ad illos. ibid.28.& 29

Contractus incarcerationum iniri cum illis qui eos incarcerationunt, quando eos absque auctoritate iustitiae incarcerationunt, an valeant. 1.27.1

An valeant contractus vtriusque onerosi, veluti emptionis, permutationis, & dotis facti ab haereticis post haeresim commissam, ante laicam sententiam. 1.21.14

De contractibus maritorum cum vxoribus, vide lib.1.c.21

Contractus venditionis factus à marito cum vxore cuius vxor erat minor 20.annis, post quinquennium retractari non potest. 1.24.1

Quomodo probari possit, contractus fuisse factos.

De iure communi possunt omnes contractus, conuentiones, & distractus probari per testes. 1.28.1

De iure Lusitano non possunt probari, nisi per publicam scripturam. ibid.

Saepe de iure communi non admittitur probatio per testes. ibid.2

Quomodo cognosci possit an scriptura publica requiratur ad valorem contractus, an ad probationem illoquens. ibid.3

De iure Lusitano omnes contractus, & distractus facti de rebus immobilibus excedentes quatuor millia aris regalia, de rebus verò mobilibus sexaginta non valent, nec probari possunt nisi per publicam scripturam. ibid.5

Quid dicendum de contractibus factis extra regnum Lusitaniae in domibus illius. ibid.6

Quid de illis qui sunt in mari in nauibus. ibid.6

Distractus rerum mobilium, qui non excedunt sexaginta milia aris regalia, non possunt nisi per publicam scripturam probare, quando per illam facti sunt, alioquin per testes probari possunt. ibid.7

Licet de iure Lusitano non possint contractus probari per testes, potest una pars relinquere negotium iuramento alterius, & quid si pars iurans neget. ibid.8.& 9

Quibus casibus possit actor relinquere iuramento partis, an cum illa contractum celebrauerit. ibid.10

Contractus iniri inter patrem, & filium, inter fratres, & matros sororum, inter socerum, & generum, de iure Lusitano probari possunt per testes, & non requirit scripturam publicam. ibid.11

Quid inter mercatores habentes societatem. ibid.12

Chirographa facta per partes contrahentes habentes quinque testes, non reputantur pro scriptura publica ad probandum contractum. ibid.8

An solutiones emphyteusis, vel elocationes domorum & praediorum, probari possint per testes sine scriptura publica. ibid.5

Quid de eodem modo vestium ad vestiendum corporis. ibid.4

Index Rerum,

Contractus emptionis, & venditionis circa merces
 quæ ex India, & Brasilia veniunt, an per testes
 probati possint de iure Lusitano. ibid. 15
Solutiones gabellarum, & aliorum tributorum, an
 probati possint per testes. ibid. 16
Quid de contractibus mercium factis per proxe-
netas. 1.28.17
Quid de contractibus venditionis factæ per præ-
cones, & Adelas. ibid. 19
Contractus, qui probati non possunt de iure Lusit-
tano, nisi per scripturam publicam, non desinit
obligare pro foro interno. 1.29.1
An valeat contractus, & conuentio de iure Lusit-
tano, quando contractus conueniunt, quod
schedula priuata valeat, & scriptura publica.
ibid.
Contractus iuramento firmatus.
Contractus iuramento firmatus est irritus, & ta-
men ipsum iuramentum est validum pro foro
interno. 1.26.1. & 3
An sæculares Principes possint condere leges irri-
tantes contractus iure naturæ licitos in quibus
iuramentum apponitur. ibid. 6
De iure Lusitano non solum contractus alioqui va-
lidi, sed etiam promissiones bonæ fidei, quæ iu-
ramento confirmantur, irritantur. ibid. 9
An hoc procedat tam de iuramento assertorio, quam
promissorio. ibid. 8
Non prohibet ius Lusitanum apponi in contracti-
bus votum, sed solum iuramentum. ibid. 10
Contractus, promissio, vel conuentio habens ali-
quam conditionem ex se, vel à iure, vel à con-
suetudine, si iuramento confirmetur, iuramen-
tum etiam eandem conditionem habet. ibid. 11
Contractus illi, quos ius prohibet primariò ob
priuatum bonum contrahentis, secundariò ob
bonum commune, an & quomodo iuramento
confirmentur. ibid. 14
Et an ita confirmentur vt iuramentum apponen-
tes teneantur, non solum vinculo iustitiæ, sed
etiam religionis illos impleat. ibid.
Quomodo contractus, qui sunt de iure ciuili pro-
hibiti, iuramento firmantur. ibid. à n. 15. vsque
ad 18
An firmantur iuramento illi contractus, qui sunt
prohibiti primò, & principaliter ob bonum
commune. ibid.
Quando ex contractu oritur obligatio naturalis, si
talis contractus iuramento confirmatur, tene-
tur iurans illum implere, & non potest relaxa-
tionem illius procurare, nec illa obtenta, vt.
1.27.20
Contestatio.
Quomodo contestetur lis, an per citationem, an
per oblationem libelli. 1.12.32
Conuentus ciuiles, & Comitia.
Conuentus ciuiles, comitia, seu parlamenta, an licitè
fieri possint in Ecclesiis. 5.27.12
Contributiones.
An contributiones ad Ecclesias reficiendas facien-
dæ sint per sæculares ad id deputatos ab Episco-
pis, an per deputatos à conuentu ciuili, seu Ca-
mera. 6.6.16
Contadas.
De iure Lusitano nemo potest facere defensas, Lu-
sitanè Contadas in montibus, & saltibus.
2.12.12
Domini, & Dynastæ an possint illas facere in locis
vbi iurisdictionem habent. ibid. & n. 13
Dominus iurisdictionis ex hoc præiisè titulo quod

illius sit dominus, non habeat ius in pascuis
 publicis, sed est vt alius incola cum præroga-
 tiua pascendi duplo maiora, ac numerosiora pe-
 cora, quam vnuiquisque incola sigillatim sum-
 ptus. ibid. 17

Creditor.

Debitorum solum tenentur ex iustitia bona iam ac-
 quisita non diminuere in fraudem creditorum,
 non tamen tenentur acquirere, non acquisita.
4.12.12

Culpa.

Vide Perire.

Quid sit culpa Theologica, quid iuridica. 1.10.1
 iuridica diuiditur in latam, leuem, & leuissimam.
ibid. 2

Quomodo definiantur. ibid. 3
 Ex contractu factò in vtilitatem accipientis tan-
 tum, vt in rebus, quæ commodantur gratis, tene-
 tur accipiens de culpa leuissima. ibid. 4. & 5
 Non tenetur de illa in precario, & quare. ibid. 6
 Quando contractus est in vtilitatem solius dantis,
 non tenetur accipiens de culpa leui, nec leuissi-
 ma; sed tenetur solum de culpa lata, seu dolo.
1.10.7

An hoc procedat solum in foro externo. ibid. 10.
& 12

Si contractus fiat in vtilitatem vtriusque contra-
 hentis, solum tenetur accipiens de culpa leui, &
 lata, seu dolo. ibid. 7

Si mihi tradas aliquid, vt illud tibi seruem, & pro
 ea re aliquid mihi dones, teneor de culpa lata,
 & leui. ibid. 9

Quid si tuam rem habeam mistam cum meis rebus,
 & non possim omnes saluare ab incendio, possim
 tamen meam saluare, pereunte tua. ibid. 13

Quid si contractus, virtute cuius rem tuam habe-
 bam, cedebat in vtilitatem tuam, & meam.
ibid. 15

Quid si cedebat tantum in tuam. ibid. 16
 Culpa, quæ contrahitur per venationem, & pisca-
 tionem factam tempore vetito, regulariter est
 venialis, & ad restitutionem non obligat.
2.11.1

Curator.

Vide Tutor, Contractus.

Curatores dantur prodigis non ob carentiam iudi-
 cij, sed in pœnam prodigalitatæ, quoad vsque re-
 sipiscant. 1.11.11

Contractus minorum, & pupillorum facti absque
 consensu curatorum, & pupillorum, & absque
 decreto iudicis, ipso iure sunt inuálidi pro foro
 externo. 1.12.16

Quid si curatores, & iudices consensum præstent
 animo fallendi minores. ibid.

Curatores, & tutores iurant curare, & procurare
 vtilia minoribus, & pupillis. 1.13.25

Tenentur illorum bonos mores, & educationem
 procurare. ibid. 26

Habentur loco patrum, cum bene illorum res ad-
 ministrant. ibid. 27

Tenentur, regulariter loquendo, de lata & leui cul-
 pa. ibid. 28. & 29

Non possunt res minorum, aut pupillorum emere,
 nec pet se, nec per alios. ibid. 3

Quas pœnas incurrant, si id faciant. ibid.

D

Daceni, siue Dachens.

DAceni, qui ex India afferuntur, an verè sint
 mancipia. 2.3.4

Damnatus.

& Verborum

Damnatus.

Damnato infideli ad mortem, an sit licitum offerre baptismum si vult vitam. 5.8.13

Quid si Christiano damnato ad tritemes ingressus Religionis offeratur. ibid.

Damnium.

An obligatus ad solutionem damni, sit etiam obligatus ad solutionem lucri cessantis. 1.4.3

Dare, Datio.

Vide Donatio, Donare.

Debitum alicui, Debitor.

Vide Remissio, Hæres.

Quatenus oppressus ære alieno non possit valide in Religione profiteri. 1.19.5

Quid quando debita sunt certa, & debitor non potest soluere, speratur tamen, quod breuiter in seculo atre, vel industria sua possit aliquid acquirere quo soluat, an tunc teneatur non ingredi Religionem. ibid. 6. & 7

An quando debitor plures hæredes instituit, renentur singuli in solidum ad illius debita, an solum pro rata, iuxta hæreditatis vires. 1.30.8.

Ob debitum alienum præcisè non possunt patres filios venderi in sua potestate positos. 1.24.12

An debitor possit licitè, & validè non acceptatè legatum sibi relictum, aut donationem sibi factam in fraudem creditorum. 4.12.8.9.10. & 11

Hæreditas complectitur omnia debita, quæ à defuncto debentur, & quæ defunctus debet. 6.17.8. & 9

An ad debita quæ defunctus contraxit ratione delicti, teneatur hæres. 6.17.10. vide Hæres.

Decima.

Decimæ an debeantur de ambato, & de aliis rebus, quæ inueniuntur in litore maris. 1.2.29

Definitio.

Definitio contractus, & quasi contractus, quid. 1.2.1

Delictum, Delinquens, Delinquere.

Delinquentes, quorum bona ipso iure confiscantur, an tam ante sententiam criminis, quam post illam, teneantur ea filco offerre. 2.15.21

Demonstratio.

Quid sit demonstratio. 2.9.22

Quid si demonstratio incipiat à numero, & quid si à mensura. ibid. 23

Si res, quæ demonstratur non subsistat, non subsistit etiam dispositio. ibid.

Deportatus, Deportare.

Deportati qui sint. 4.5.33

An donare possint causa mortis ante & post deportationem; an testari, legare, & codicillari. ibid. 2. n. 33. vsque ad 36.

Derelictum, habere pro derelicto.

Bona habita pro derelicto sunt primi occupantis, & quæ illa sint. 2.16.1

An id, quod vi tempestatis in mare iactatur, dicatur pro derelicto. ibid. 2

Quæ circumstantiæ dentur ob quas possimus coniecturare an res in mare iactatæ habeantur pro derelicto. ibid. 3

An qui res iactatas in mare, vel flumen, cum periculo vitæ propriæ saluat, sibi acquirat illarum dominium. ibid. 6

Non censetur res habita pro derelicta omis, quæ extrahitur de ore lupi, sed domino illius reddenda est, soluto pretio laboris extrahentis. ibid. 7

Pagundez de Iustitia, &c.

Quod in naufragio est ad litus eiectum, censetur perditum, non derelictum. ibid. 8

Ligna, & res aliæ, quæ impetu exundantis fluminis rapiuntur, an habenda sint in rebus derelictis. ibid. 9

Dies.

Vide Tempus.

Quinque dies in Castella dati ad soluendam gæbellam post perfectam venditionem, à die perfectionis contractus numerandi sunt. 1.3.3

Dignitas, Dignus, Dignior.

Dignior trahit ad se minus dignum. 1.1.3

Dignitas sacri Ordinis excedit alias dignitates. 1.18.2

Dispositio.

An valeat dispositio facta sub causa finali, quando illa non subsistit. 1.9.12

Quando res, quæ demonstratur non subsistit, non valet dispositio. ibid. 24

Dispositiones factæ in seculo ab his, qui de ingressu in Religionis tractant, quatenus sint validæ. 1.19.12

Qui de illis, qui volunt ingredi societatem, & hoc habentur de suis rebus disponunt, sine ante ingressum in Nouitiatu. ibid. 19

An valida sit dispositio eorum, qui seruato ordine Concilij Tridentini duobus mensibus ante professionem de rebus suis disponunt, si ante illam moriantur. 1.19.20

An valeat dispositio, quam fecit Religiosus Societatis nondum professus, sine superioris licentia. ibid. 26

An dispositio iuris Lusitani circa feminas quinquagenarias nubentes, sit contra ius canonicum. 1.24.13

Dispositio iuris Lusitani irritans contractus in quibus iuramentum apponitur, an locum etiam habeat in contractibus, qui sunt de iure validi. 1.26.7

Distractio, Distractus.

Distractus, vide Contractus, & sibi. r.oto cap. 28

Diuisio, Diuidere, Diuisio rerum.

Diuisio inter contractus guarantigos, & non guarantigos, & qui illi sint. 1.1.12

Quo pacto, & iure facta sit prima rerum diuisio. 1.17. per totum.

Quo tempore. ibid. 2

Genere hominum abundantius multiplicato introductæ sunt postea aliæ diuisiones miniores. ibid. 3

Prima licitè, & conuenienter fuit facta. ibid. 4. 5. & 6

Diuisæ sunt res ad præscindendam causam iurgiorum. 2.7.8

Statim à principio mundi delineauit Deus Regnum, & imperatorum fines, & diuisiones. 2.7.9

Prima rerum diuisio non fuit facta sub conditione redibilitatis. ibid. 12. & 13

Minora incommoda dantur diuisis rebus, quam si non fuerint diuisæ. ibid. 13

Rerum indiuisio fuit conueniens statui innocenti, non tamen post lapsu naturæ. ibid. 14

Quo iure fuerit facta, naturali ne, an positiuo. ibid. 15. & 16

Quæ res extra primam diuisionem indiuisæ manent. 2.8.1

Index Rerum,

Ex diuisione oriuntur passim plurimæ lites. 2.13.

18
An in prima rerum diuisione diuisæ fuerint res sub
conditione, & pacto, vt in extrema necessitate
redirent ad priorem statum communitatis. 5.18.

31
Distributio.
Quæ dicantur distributiones quotidianæ. 6.10.12.

& 22
An de illis testari possint clerici beneficiati piè, &
profanè. *ibid.* 12. vide *Clericus.*

Distinctio.
Quæ distinctio sit inter contractus bonæ fidei, &
stricti iuris. 1.1.8

Doctores.
Doctores Lusitani non bene accusant Accursium
de ignorantia Grammaticæ. 2.6.13

Dolus.
Vide *Fraus, Error.*

Dolus bonus quid. 1.3.1

Dolus, & error quomodo distinguantur. *ibid.*

Dolus circa substantiam, aut accidentia extrinseca
rei venditæ, de iure positiuo reddit contractum
nullum. *ibid.* 14

An tunc detur optio de iure naturali decepto ad
standum contractui, vel illum rescindendum.
ibid. à num. 15. vsque ad 18

An saltem detur de iure positiuo. *ibid.*

In poenam doli tenetur dolosus state electione fa-
cta à parte patiente dolum. *ibid.*

Si dolus inductus à quodam tertio det causam con-
tractui, potest dolum passus agere de dolo contra
decipientem. *ibid.* 19

Alleganti dolum fuisse in parte cum qua contraxit,
debet illum ei probare. *ibid.* in fine.

Dominium, Dominus.
Domini non habent tam amplum dominium in
seruos, quam amplum habent in animalia sua.
1.20.2

An si domini aliquid promittunt seruis suis, ha-
beant serui actionem contra illos in foro exte-
rno, & an in conscientia ad promissionem te-
neantur. *ibid.* 2

Dominium dominorum in seruos extenditur vsque
ad operas corporales illorum. 2.5.1

Nefas est dominis fame, siti, nuditate, seruos suos
enecare. *ibid.*

An possint domini seruorum suorum matrimonium
impedire. *ibid.* 2. remissiuè.

In quibus euentis serui sibi, non dominis dominium
acquirant. *ibid.*

An & quatenus domini teneantur refarcire iniu-
rias à se illatas suis seruis, & mancipiis. *ibid.* 4

Dominus si seruum occidat, punitur vt homicida.
ibid. 5

Dominus iurisdictionis loci, ex hoc præcisè titu-
lo, quo dominus sit, non habet ius pascendi
plura pecora in locis publicis, sed computa-
tur eum aliis incolis, cum prærogatiua pas-
cendi duplo plura, quam singuli incolæ. 2.12.
17

Dominium quatenus, & quomodo acquiratur per
inventionem thesaurorum. 2.14. per totum.

Quatenus, & quomodo acquiratur per vsucapio-
nem, & præscriptionem. 2.15. per totum.

Dominij acquisitio in fieri, & in facto esse, quid.
ibid. 3

Dominus directus emphyteusis an possit ex duobus
emphyteutis in eodem gradu vnum eligere pro
pretio. 5.18.7

DONATIO, DONARE.

Vide *Legatum.*

Donatio quid sit. 4.1.1

Cur dicatur liberalis, & gratuita. *ibid.* 2

Potest esse gratuita, & liberalis, & tamen deberi, sed
ex honestate, & gratitudine, non tamen ex iusti-
tia. *ibid.* 3

Donatio etiam verbalis habet vim transferendi do-
minium in donatarium. *ibid.* 5

In dubio, an dicenda sit donatio gratuita, & libera-
lis, an remuneratoria. 4.3.18

Donatio reciproca propriè non est donatio libera-
lis, & ideo insinuationem non requirit. 4.1.3

Donatio simplex, & liberalis, est contractus nomi-
natus. *ibid.* 6

De communi consensu post acceptationem potest
reuocari. *ibid.* 7

Ex obligatione simplici, & liberali, resultat obliga-
tio naturalis, & civilis. *ibid.* 8

Donator rei alienæ, si donatio cœpit à traditione, &
dominus rei illam in iudicio euincat, non tene-
tur ad aliquid propter euictionem. *ibid.* 9

An saltem teneatur ei ad impensas, quas donatarius
fecit in ipsa re defendenda. *ibid.* 10

Quid si donatio rei alienæ incipit à promissione
ibid. 11

Quid quando res promissa, erat res incerta.
ibid. 12

Non censetur emptor donare excessum, quando
emit vltra rigorosum pretium, etiam si venditori
dicat, se libenter illum donare. 5.28.3

Quid si diuites vltra rigorosum pretium emant pu-
tantes ad suum honorem pertinere eam rem tan-
ti emere, non minoris. *ibid.* 5

An valeat donatio, quam pater facit filiofamilias
pro solutione alicuius debiti. 5.15.14

Quantum possint vxores donare inuitis maritis.
Vide *Vxor.*

Ante acceptationem potest donans onus, & graua-
men donatio imponere. 4.6.1

Post acceptationem non nisi de libero consensu il-
lius. *ibid.*

Potest similiter imponere incontinenti post acce-
ptationem. *ibid.* 3

Quæ personæ valide donare possint. 4.6.13

Quid possint donare illi, qui alterius potestati quo
ad bonorum administrationem sunt subiecti.
ibid. 14

An donatio, & legatum relictum sub modo, sit va-
lidum, modo non secuto. 1.9.6

Quid si modus sit causa finalis, aut impulsiva tan-
tum. *ibid.* 6

Donationes, quæ sunt mulierculis ad illarum coe-
piam assequendam, etiam si non assequatur, va-
lent, & non tenentur illæ eas restituere. *ibid.* 8

An locum habeat restitutio, quando causa finalis
ob quam quis donat, verè subsistit, si aliæ subsi-
stant, quæ si scirentur, nihil donaretur. *ibid.* 15

Donationes factæ in sæculo ab his, qui cogitant de
Religionis ingressu, quatenus sint validæ, aut in-
validæ. 1.19.12

Qui de Religionis ingressu cogitant, valide donare
possunt sub conditione, si sequatur professio.
ibid. 14

Quid de donatione, quæ incipit à traditione.
ibid. 15

Quid si donatio fiat in sæculo absque cogitatione,
& intuitu Religionis. *ibid.* 17

Potest donatori in omni foro, & iure etiam natura-
li resilire à donatione simplici, & liberali, dum
donatarius

& Verborum.

donatarius illam non acceptat. 1.25.11
 An donatarius teneatur rem creditoribus restituere, si sciat illam sibi fuisse donatam in fraudem creditorum donatoris. 1.30.10
 Omnis donatio de in diem adiectione est conditionata, non tamen omnis conditionata est de in diem adiectione. 4.2.1
 Condicio in donatione apposta reddit eam conditionatam. 1.25.11
 Quid si donatio fiat in diem, vel tempus certum, vel incertum. 1.25.11
 Quid de hac donatione: Dabo tibi centum quando nuptias, aut ut nubas, an tunc danda sint illa centum, si donator, aut promissor promoveatur, antequam nubat. 1.25.11
 Quid si donataria fuerit sobrina, & suo nomine nominetur, & moriatur ante prius quam donator, vel promissor, an tunc debeatur illa centum heredibus illius, & quid si testamento ei legatur. 1.25.11
 Quid quando donatio fit ad Calendas Januarij, & non exprimitur de quo lanuatio, & de multis verificari possit. 1.25.11
 Cum donator dicit, ad talem diem solvam, non obligatur eo die, sed sequenti. 1.25.11
 Quando aliquis dicit se daturum tantum singulis annis, mensibus, vel hebdomadis, non tenetur solvere, nisi in fine anni, mensis, & hebdomadae. 1.25.11
 Si dicat, Omnibus annis, mensibus, vel hebdomadis tibi dabo tantum, tenetur solvere in principio. 1.25.11
 Si dicat, Promitto me daturum tibi tantum dum vixero, siue donatio sit facta pauperi, siue diuiti, an tunc teneatur dare in principio, an in fine cuiusque anni. 1.25.11
 Si quis dicat, Ego dabo tibi tantum, & nisi dederis, dabo tibi tantum in poenam, an ista donatio poenalis statim implenda sit. 1.25.11
 Quantum possint viri, & feminae sui iuris donare absque insinuatione. 4.3.1
 Quid statuat Concilium Tridentinum circa donationem, aut renunciationem honorum facta a Nonitis causa ingrediendi religionem. 4.5.2
 Donatio hereditatis facta alicui, an sit valida, & quid nomine hereditatis intelligatur. 4.10.9
 An concubinae teneantur restituere eas donationes, quas a viris vxoratis acceperunt, & quid si probabiliter credant eos illas accepturos in suum tertium, de quo liberè disponere possunt. 4.6.32
 Quid de donationibus factis a militibus suis concubinis. 1.25.11
 Et quid de factis a clericis suis. 1.25.11
 An milites, clerici, Doctores, & licentiat, & viri vxorati possint licitè, & validè facere donationes concubinis aliorum. 4.6.3 & 38
 Donationes factae a clericis suis concubinis, an possint in iudicio reperti ab heredibus clericorum, & cui tunc adiudicanda sint, illis ne, an ficta. 1.25.11
 Filij familias etiam impuberes non possunt aliquid donare, nisi de consensu patrum. 1.25.11
 An possint prodigi, & qui curatores habent absque illorum consensu. 1.25.11
 An minores 25 annis. 1.25.11
 An & quatenus Religiosi. 1.25.11
 An personae aliae Ecclesiasticae. 1.25.11
 Donationes simplices, & liberales, quas patres filij familias efficiunt, regulariter loquendo, sunt inualidæ, & ad collationem adducendæ sunt. 4.7.3

Quid si iuramento firmentur. 1.25.11
 An valeat donatio simplex, & liberalis facta a patre filio emancipato, & coniugato. 1.25.11
 An quando vnus filius familias patri inseruit, ceteris non seruientibus, possit ei pater tantum donare, quantum debetur extraneo pro eo seruitio, quin teneatur filius id adducere ad collationem. 1.25.11
 Donationes rerum mobilium, quae dantur a parentibus filiis pro militia, quamuis sine in bellum eant, an, & quatenus adducendæ sint ad collationem. 4.17.22. Vj. de Callaria.
 De iure Lusitano non sunt afferendæ ad collationem ea donationes, quas Reges, & Reginae, & filij Regis etiam bastardi, & non legitimi filiis suorum vasallorum faciunt propter merita illorum, vel patrum. 4.17.22.
 An adducenda sit ad collationem ea pecunia, quam pater donauit filio familias propria peregrinatione, Romariam vocant Lusitani, & pro filiis redemptis a captiuitate, & a vinculis & delictis. 1.25.11
 Quatenus possint patres donare filiis familias fructus honorum aduentitiorum ipsorum filiorum familias, quin teneantur eos conferre. 1.25.11
 An patres possint sine causa postea eam donationem licitè reuocare. 1.25.11
 Quid quando pater in vita sua donat filio familias emphyteusim, an teneatur praedictus filius eam post mortem patris conferre, vel fructus illius. 1.25.11
 Quid de fructibus honorum profectiuarum, quando pater eos filiis familias donauit. 1.25.11
 An haec donatio sit valida, Dico tibi omnia mea bona, si testamentum meum reuocaueris. 4.9.24
Donatio, quae requirit insinuationem.
 De iure Lusitano donationes virorum excedentes valorem trecentorum aureorum, sine Regia insinuatione sunt inualidæ. 4.9.2
 Quid sit insinuatio. 1.25.11
 Donationes feminarum sui iuris, si excedant centum, & quinquaginta aureos, requirunt insinuationem. 4.9.2
 De iure communi, & Castella ad valorem donationis requiritur insinuatio, si excedat quingentos solidos, & pro excessu non valet, hoc est septingentos scutos. 1.25.11
 De eodem iure communi & Castella, non requiritur, vt in illa decretum iudicis, & insinuatio inferatur, sufficit si iudex sit praesens, quando sit. 1.25.11
 Solum donatio simplex, & liberalis, requirit insinuationem, vt valeat. 1.25.11
 Donatio ad pias causas in qualibet summa non requirit insinuationem, vt valeat. 1.25.11
 Nec donatio ad redemptionem captiuorum, domorum reparacionem, vel loci piam. 1.25.11
 Donatio facta ob causam remuneratiam insinuationem non requirit. 1.25.11
 Nec donatio causa mortis. 1.25.11
 Nec reciprocae donationes. 1.25.11
 Donatio facta ad erectionem, & fundationem alicuius maioratus, an, & quomodo insinuationem requirat. 1.25.11
 Donatio Principis facta alicui subdito, seu vasallo, si Princeps superiorem non agnoscat, non requirit insinuationem. 1.25.11
 Nec donatio facta a Magistro militum, seu Generali suis militibus. 1.25.11

Index Rerum,

An valeat donatio insinuatione requirens sine illa, si iuramento firmeretur. *ibid.* 13. & 14

Quid si donatio absque insinuatione fiat, & postea petatur à Rege. *ibid.* 15

Insinuatio in donationibus insinuari non potest. *ibid.* 16

Quid si quis in scriptura donationis addat hanc clausulam, Se nouam facere donationem de excessu summæ. *ibid.* 17

Quid si plures fiant donationes ab vno donatore diuersis donariis, aut à diuersis donatoribus vni donatio, sed vno eodemque tempore. *ibid.* 18

Quid si diuersis temporibus in diuersis scripturis ab vno tantum donatore fiat vni donatio. *ibid.* 19

An requiratur insinuatio quando aliquis donat quantitatem aliquam in singulos annos, quæ non excedit summam prohibitam, duobus tamen annis excedit. *ibid.* 20

An cessio certi iuris, & remissio debiti excedens quantitatem, valida sit pro excessu sine insinuatione. *ibid.* 21. & 22

Quid si ea remissio fiat in emptionibus, & venditionibus. *ibid.* 23

An valida sit donatio inter virum, & uxorem pro excessu summæ, quæ insinuationem requirit. *ibid.* 25. & 26

An ille excessus confirmetur morte donantis. *ibid.* 27

An donatarius cui donatio sit sine insinuatione retinere possit in conscientia excessum, an teneatur illum restituere donatori, vel hæredibus illius eo mortuo. *ibid.* 28. & 29

An valida sit donatio sponsalitiæ largitatis, si excedat summam, quæ absque insinuatione donari non potest. 4. 13. 17

An donatio omnium bonorum presentium, & futurorum ex iuramento valorem accipiat. 6. 12. 9

Donatio remuneratoria.

Donatio remuneratoria insinuationem non requirit. 4. 9. 8. & c. 3. 1

Quæ personæ illam facere possint. 4. 3. per totum.

Donatio remuneratoria, seu antedotalis quid sit. *ibid.* 1

Non obligat ex iustitia, obligat ex gratitudine. *ibid.*

An donatio remuneratoria dicenda sit illa de cuius meritis non constat, nisi per dictum remunerantis. *ibid.* 2

Quid si de meritis constet in iudicio, etiamsi donator in donatione nullam de illis faciat mentionem. *ibid.* 3

An donator teneatur ex iustitia merita remunerare, an solum de gratitudine. *ibid.* 4

Si donatio remuneratoria multum excedat merita, dicetur liberalis, quoad excessum. 4. 3. 5

Quomodo dicantur plus minusve æquialere. *ibid.*

Quantus debeat esse excessus, ut donatio pro parte, qua remunerationem excedit, sit gratuita, & liberalis. *ibid.* 6

Donatio remuneratoria est media inter donationem liberalem, & iustitiæ. *ibid.* 7

Qualia debeant esse merita, ut donatio remuneratoria dicatur. *ibid.* 8

An possit reuocari ob ingratitude. *ibid.* 7

An reuocetur ob superuenientiam filiorum cum sit loco pio. 4. 15. 13

De bonis suarum Ecclesiarum an Episcopi, Archiepiscopi, & Prælati in testamentis suis possint facere donationes remuneratorias. *ibid.* 9

An in vita dum viuunt. *ibid.* 10

An Prælati regulares possint donationes remuneratorias efficere, & quando, & quatenus. *ibid.* 12

Patresfamilias an possint donationes remuneratorias facere de bonis filiorum, quorum ipsi solum administrationem habent. *ibid.* 13

Quid de iure Lusitano. *ibid.* 14

An donationes remuneratoriæ factæ per milites, & Ecclesiasticis concubinis suis validæ sint. *ibid.* 15

An valeant si fiant inter viros, & uxores; inter patres, & filios. *ibid.* 16

Quid si vir constanti iam matrimonio donationem faciat uxori, quæ ei ante matrimonium, ut illud attraheret ad illud, aliquid donauit, aut seruitia digna remuneratione fecerat. *ibid.* 17

Donationes remuneratorias, quas partes faciunt suis filiisfamilias validæ sunt pro quantitate meritorum, & ad collationem non sunt adducendæ. 4. 7. 1. 2. & 3

Donatio remuneratoria, an & quatenus reuocetur per superuenientiam filiorum. 4. 15. 13

Donatio omnium bonorum, & rerum litigiosarum.

Donatio omnium bonorum presentium, & futurorum tota est insolidum inuvalida. 4. 10. 1. & 2

An ex iuramento firmitatem accipiat. 6. 12. 9

Quid de donatione omnium bonorum presentium tantum. *ibid.* 2. 3. 4. & 5

Donatio omnium bonorum mobilium, & immobilium an valida sit. *ibid.* 5

An donatio omnium bonorum presentium & futurorum facta causa mortis sit valida. *ibid.* 6

Donatio omnium bonorum presentium, & futurorum, in qua donator sibi reseruat vsumfructum illorum, vel aliquid de quo donator possit testari valida est. *ibid.* 7

Quid si iste vsumfructus sit tam modicus, ut non sufficiat ad sustentationem illius. *ibid.* 8

Donatio totius hæreditatis facta alicui an sit valida, & quid nomine hæreditatis intelligatur. *ibid.* 9

An donatio omnium bonorum presentium, & futurorum sit valida, & donatio hæreditatis si fiat Ecclesie, vel loco pio. *ibid.* 10

Quid si ista donatio omnium bonorum presentium, & futurorum fiat inter duos fratres, an tunc valeat. *ibid.* 11

Donationes omnium bonorum presentium, & futurorum factæ ob causam onerosam matrimonij, vel transactionis, an validæ sint. *ibid.* 12

An donationes, permutationes, & venditiones rerum litigiosarum, quæ fiunt post mortem litem inuvalidæ sint. 5. 24. 4. & 5

Et an retineri in conscientia possint à donariis, & emptoribus. *ibid.* 5

Donatio, & permutatio hæreditatis non aditæ post mortem donantis est inuvalida. *ibid.*

In donationibus liberalibus si donator dicat, Dono tibi omnia mea bona absolute, & addat, quæ valent duo millia aureorum, vel quæ sunt in tali, vel tali loco totum ad donatarium spectat siue plus, siue minus contineat. 5. 44. 8

Donatio inter coniuges.

Olim inuvalidæ erant donationes inter coniuges; hodie possunt reuocari, dum ipsi coniuges viuunt, uuat,

& Verborum.

unt, qui donationes sibi ad inuicem faciunt, & si ab illis non reuocantur, morte confirmantur.

4.11.1
An donatio ab vno coniuge alteri facta matrimonio per verba de presenti contracto, non tamen consummato, confirmetur per copulam. *ibid.* 2

Inualida est donatio facta ante matrimonium per verba de presenti contractum, si in tempore consummationis fuerit collata. *ibid.* 3

Quid si vnus coniux donet tertie personae cum confidentia, vt ipsa postea donet coniugi suo. *ibid.* 4

An legata, & alij contractus valeant inter virum, & vxorem. *ibid.* 4

Vt donatio inter vxorem, & vxorem sit valida post mortem dantis opus est, vt res donata in vita donantis ei tradatur, saltem ficta traditione.

4.11.5
Quid sit donatio, & traditio ficta. *ibid.*

Donatio simplex à viro vxori facta, an confirmetur morte ciuili illius, an solùm morte naturali. *ibid.* 6

Quando non praecedit insinuatio, donatio à viro vxori facta, solùm confirmatur morte illius, quoad illam quantitatem, quam donare valide poterat absque insinuatione. *ibid.* 7

Si donatarius coniux ante coniugem donatorem moriatur, euanescit donatio. *ibid.* 8

Quid si coniux donans eam tacite, vel expresse reuocet, & quid sit reuocare tacite, & expresse. *ibid.* 9

An quando confirmatur donatio morte coniugis donantis sufficiat, quod matrimonium sit validum putatiuè. *ibid.* 10

In regno Lusitanie reuocatur donatio per superuenientiam filiorum. *ibid.* 11

Quid si donatio inter coniuges legitimas filiorum mordeat. *ibid.* 12

An detur aliquis casus in quo donatio facta à marito vxori, statim sit valida. *ibid.* 12. & 13

Volenti donare, relinquere, aut legare marito aliquid, potest ille dicere, vt potius donet vxori suae. *ibid.* 14. & 15

An valeat donatio inter virum, & vxorem si alter alteri bona fide donat rem aliquam, quam bona fide putabat esse suam. *ibid.* 17

An valeat cum vir est prodigus, & coniugi donat ea, quae prodigè erat consumpturus. *ibid.* 18

An valeat, si viri alteri tertio donet rem vxoris, & vxor rem viri. *ibid.* 19

Valet donatio inter virum, & vxorem cum coniux coniugi fructus ex suo praedio donat. *ibid.* 20

In quibus casibus valida sit donatio inter virum, & vxorem, & an valeat inter Regem, & Reginam, Imperatorem, & Imperatricem. *ibid.* 21. & 22

An sit valida quando coniux donatarius propter donationem coniugis donantis non sit ditior, licet donans fiat pauperior, vt in donatione sepulturae. *ibid.* 23

An donatio, qua vnus coniux donat alteri redditus annuos ad dorandam capellam, vel altare illuminandum sit valida. *ibid.* 24

An cum vnus coniux donat alteri inuadè centum, & donatarius expendit inutiliter 20. teneatur restituere integra centum. *ibid.* 25

Valet donatio inter virum & vxorem, ad reficiendas domos collapsas. *ibid.* 26

An valeat quando vir vxori, vel vxor viro donat ad donandum alteri tertio. *ibid.* 27

An donatio facta à viro vxori, vel ab vxore viro valeat collata in tempore, quo alter obierit, veluti

si maritus dicat, quod res sit vxoris, postquam ille obierit. *ibid.* 28

Valet donatio quando vxor donat aliquid viro ad consequendam dignitatem, vel honorem militarem. *ibid.* 29

Valet si constante matrimonio vir remittat vxori promissam sibi dotem, vel partem illius. *ibid.* 30

Valet si vir remittat vsuras licitas, quae sibi dabantur pro onere sustentandi matrimonij, dum dos sibi non soluebatur. *ibid.* 31

Valet quando vir donat vxori aliquid annuale pro alimentis, modo id non excedat fructus dotis. *ibid.* 32

Valet cum vir & vxor sibi aliquid ad inuicem exilij causa donant. *ibid.* 33

Valet si vnus coniux in aedibus alterius habitet gratis. *ibid.* 34

An inter coniuges putatiuos valeat donatio in omnibus casibus in quibus valet inter veros coniuges. *ibid.* 35

Quid si vterque coniux conscius sit impedimenti dirimentis, an possit tunc vnus retinere in conscientia donationem alterius, donec iudicio adiudicetur. *ibid.* 36

Quid quando solus coniux donans talis impedimenti erat conscius. *ibid.* 37

Quid quando donatarius illud nouerat, & non donans. *ibid.* 38

Quid quando vterque coniux in bona fide erat, & impedimentum ignorabat. *ibid.* 39

Donatio causa mortis.

Quid sit donatio causa mortis. *ibid.* 4.5.1

Donatio causa mortis insinuationem non requirit. *ibid.* 4.9.9

Sola morte confirmatur absque hereditatis additione. *ibid.* 4.5.1

Quid si fiat sub hac conditione, Si ex hac aegritudine moriar, Si moriar ex hac nauigatione, & quid si fiat absolute post meam mortem. *ibid.* 2

Quare dicatur gratuita, & liberalis cum ex metu mortis fiat. *ibid.* 3

Discrimen inter donationem inter viuos, & causa mortis. *ibid.*

Donationes causa mortis quando incipiant à traditione, & promissione, & quod discrimen sit inter illas. *ibid.* 5. & 6

Quomodo conueniant, & differant à testamentis. *ibid.* 7

Conueniunt quia non confirmantur, nisi morte donantis, & toto tempore antecedente reuocari possunt. *ibid.*

Vt valeant opus est, vt donatarius superuiuat donatori. *ibid.* 8

Quot testes requirant. *ibid.* 9

Tam in illis, quam in testamentis conditio impossibilis habetur pro non apposta. *ibid.* 10. & 11

Differunt à legatis, & in quo differant. *ibid.* 12

Consentiente patre potest filius familias piè, & profanè donare causa mortis, de bonis, quae ad ipsum spectant, non tamen possunt profanè testari, & an possint piè. *ibid.* 13

Annulato & rupto testamento, valet donatio causa mortis, non tamen valet legatum, nisi ad piàs causas. *ibid.* 14

Accusans testamentum vt falsum, vel nullum, perdit legatum in eo relictum, non tamen perdit donationem causa mortis. *ibid.* 15

Donatio causa mortis non indiget aditionem hereditatis. *ibid.* 16

Index Rerum,

Quomodo differant, & conueniant donationes
causa mortis, & inter viuos. *ibid.* 17
An donatio causa mortis, regulanda sit secundum
leges contractuum, an secundum leges testa-
mentorum. *ibid.* 18
An vir uxoratus non habens filios, vel descenden-
tes, habens tamen ascendentes, veluti patrem,
& matrem, aut, & auiam, possit donationes fa-
cere causa mortis. *ibid.* 19
An valida sit donatio causa mortis inter viuos, &
uxorem. *ibid.* 20
Donatio causa mortis facta à socio genero suo,
vel nuro, an valida sit, & morte donantis con-
firmetur. *ibid.* 21
Filius familias si pubes sit de peculio castrensi, &
quasi castrensi, potest liberè testari, & donare
causa mortis absque consensu patris, & pro-
fanè. *ibid.* 22
Ad quid, & quomodo filius familias donari non
possit sine parentum consensu. *ibid.* 23
Quid si filius familias in testamento donet causa
mortis, addita clausula, ut si non valeat, testa-
mentum, valeat, ut donatio causa mortis.
ibid. 24
Quid si aliquam aliam clausulam addat. *ibid.* 25
An, & quatenus minores, donare possint valide
causa mortis. *ibid.* 26
Quid si non habeant curatores. *ibid.* 27
Vet. etatis veniat à Rege obtineant. *ibid.* 28
Possunt tunc sine iudicis, & curatoris autoritate
facere donationes causa mortis in testamentis,
& codicillis. *ibid.* 29
Quid si extra testamenta, & codicillos causa mortis
donent. *ibid.* 30
Quid si rem statim donatario tradant. *ibid.* 31
An donationes causa mortis facte à magis de-
potatis, & delegatis vxoribus, valeant, cum à
traditione incipiunt. *ibid.* 32
An donatio causa mortis collata in alicuius volun-
tatem valeat, veluti si quis dicat, Dono tibi
centum post mortem meam, si Petrus voluerit.
ibid. 33
An publici vsurarij donare possint causa mortis.
ibid. 34
An ad pias causas donare, testari, & codicillare
possint. *ibid.* 35
Quid quando patet donat causa mortis suam ter-
tiam vni filio carenti filiis, ea conditione, ut post
mortem relinquat illam alicui filio suo, & post
mortem patris enascantur filij ipsi donatario.
ibid. 36
Et quid de donatione inter viuos. *ibid.* 37
An donatio omnium bonorum presentium, &
futurorum facta causa mortis sit valida. *ibid.* 38
An valida sit donatio sponsalitia inter sponsos, &
sponsas, quando sponsa nullam dotem secum
tulit. *ibid.* 39
Et vtrum valida sit si excedat summam, quae absque
insinuatione donati non potest. *ibid.* 40
Donatio ex falsa causa.
Quid sit causa in donatione, & an sit id propter
quod aliquid efficitur. *ibid.* 41
Quando aliquis legat aliquid, donat, vel promittit
allicui, aut illum heredem instituit propter ali-
quam causam falsam, quam putat esse veram, &
illius animus actualis, vel habitualis erat do-
nare, etiamsi causa non subsisteret, valet dona-
tio pro foro conscientiae. *ibid.* 42
Quid pro foro externo. *ibid.* 43

Quid de legatis & institutionibus in heredem,
quam lo legantes, aut instituentes non declarant,
ut non subsistente causa non valeant. *ibid.* 44
Quid si à principio donator, legator, aut institutor
maioratus sciret causam, ob quam donat, legat,
aut instituit, non subsistere non faceret, & ta-
men postquam fecerunt, autum non habens,
ut quod fecerunt sit nulli. *ibid.* 45
An ille, qui se finxit autem cognationis, aut con-
sanguinitatis, ut ei aliquid donacionem
faceret, & effectus fecit, ad aliquid tenetur.
ibid. 46
Quid de pauperibus, qui sicca pauperes, & egenos
& hinas colligunt à populo. *ibid.* 47
Donatio libelans
Donatio libelans tenetur ad restitutionem
liberum. *ibid.* 48
An reuocetur quando pater spem habebat filium,
& nihilominus donare voluit. *ibid.* 49
Reuocatio donacionis sit ipsa, & facta in statu
post superuentum libello, & statim in
conscientia obligat. *ibid.* 50
An donatio facta in alicuius vel causa
reuocetur per natiuitatem filiorum, & an in
testamento. *ibid.* 51
Quid si patres dicant se velle, quod donatio sit va-
lida, etiamsi patris filij enascantur. *ibid.* 52
Quid si Petrus pater donatio filio suo, vel Ecce-
lesie, vel pio, vel alio respectu extraneo, postea
tamen enascantur filij, per quorum auitatem
reuocatur donatio, & statim ipsi filij quoriam
enascantur reuocentur prior donatio extipienda.
ibid. 53
Quid si post mortem filiorum, per quos reuocatur
donatio, pater pariat filium, vel quocumque
alium donatarium frui bonis, prius à se donatis.
ibid. 54
An per natiuitatem filiorum naturalium, vel spu-
rituum quando legitime nati, & nati post reuoca-
tionem donatio facta in alicuius vel causa piz.
ibid. 55
Quante quantitate debeat reuocari donatio, & an
in alicuius filiorum reuocetur in solidum. *ibid.* 56
Donatio reuocatur, an reuocetur, & quatenus
in per superuentum filiorum. *ibid.* 57
Quibus modis in officiosa reddatur donatio. *ibid.* 58
Donatio in officiosa tangens legitimas filiorum, si
fiat vni ex filiis non reuocatur nisi in eo, in quo
et morder legitimas filiorum. *ibid.* 59
Quid si sit in officiosa re. tandem, & non consilio,
aut in consilio, & non re. *ibid.* 60
Sicut datus donatio in officiosa comparatione dei
scilicet in officiosa, ita datur comparatione ascenden-
tium. *ibid.* 61
Actio ad reuocandam donationem in officiosam
non durat nisi ad quinquaginta annos. *ibid.* 62
Dotes, Dotere.
Promissio dotis graui metu extorta non obligat.
ibid. 63
Dote facta ab vxore, absente marito, ipse filius li-
centis filiae nubenti, an, & quatenus valeat.
ibid. 64
An valeant dotes facte ab haeretico post commis-
sum crimen haereticum ante sententiam haereticam.
ibid. 65
Dote constituta à patre filiae, & in fraudem cre-
ditorum, an possit actione rescissoria peti ab
ipsis creditoribus, & quatenus duret ista actio.
ibid. 66

& Verborum.

An gener teneatur dotem in foro conscientie restituere, sciens illam sibi à socero fuisse factam in fraudem creditorum. ibid. 7

An clerici ex fructibus suorum beneficiorum possint filios, & filias suas dotare etiam spurias saltem pro modo alimentorum. 4.6.48

Dubium, Dubitare.

In dubio an clausula testamenti sit modus, an conditio quid dicendum. 1.9.1

Qui dubitat an contractus, vel vorum obliget, & nihilominus contrahit, vel vouet, an maneat obligatus. 1.2.8

In dubio an clausula in testamentis, legatis, & institutionibus maioratus sit modus, an conditio censenda est conditio. 1.9.1

In dubio an modus sit causa impulsiva, aut finalis, an in conscientia debeat legatum legatarie. ibid. 9

In dubio an bona sint profectitia, an aduentitia quid dicendum. 1.16.1

In dubio an leges prohibeant aliquos contractus primo & per se ob bonum commune, an ob bonum peculiare huius, aut illius civis, si sermo sit de pecuniis, credendum est prohiberi ob bonum peculiare. 1.26.19

In dubio an Reges Nigritarum iustum bellum egerint aliis Nigritis, licet ab illis captiuos illorum emere. 2.2.15

Qui dubitat sit ne res sua, an aliena, an censendus sit eam bona fide possidere. 2.15.10

Quid sit dubium practicum, quid speculativum, ibid. 13

Quid sit dubium, quid scrupulus. ibid. 14

In dubio an promissor se voluerit per promissionem obligare, censendum est noluisse. 3.4.9

E

Ecclesia.

Ecclésiæ hospitalia, monasteria, & loca pia an acquirant dominium ante traditionem, additionem, & possessionem rei sibi relicte. 5.36.9, & 10

An per solam promissionem illud acquirant. ibid.
An gaudeant privilegio minorum quoad restitutionem in integrum. 1.12.7

An hæc restitutio respectu Ecclesiæ præscribatur quadriennio, sicut præscribitur respectu minorum. ibid. 8

Ecclesiastici non debent esse exactores, sed pastores. 3.9.16

Ecclesiastica personæ quatenus emere, & vendere possint, & an excommunicationem ob id incurrant, & ad gabellam teneantur, vide *Clericus*.

Electio.

Vide *Optio, Iudex*.

Electio, quæ de iure naturæ est valida, licet in illa desit aliqua solemnitas, & circumstantia ad illius valorem in foro externo, in conscientia est valida, & potest electus beneficium tutè possidere. 6.6.7

Iudex an possit aliquid accipere pro electione sententiæ, & opinionis, secundum quam iudicet, quando dantur duæ probabiles. 5.18.4

Quid si vna sit probabilis, & altera probabilior. ibid. 5

Et an testamentarij pro eligendo loco in qua ædificent capellam secundum testamentum defuncti.

Æt.

Vsq; ad quam ætatem dicatur quis infans, puer, pubes, impubes, proximus pubertati, doli capax, pupillus minor. 1.12.1

Incompetens ætas ad contrahendum an arguat defectum iudicij in minoribus, & pupillis. 1.13.22

Emancipatio, Emancipare.

Vide *Patria potestas*.

Ad quem, & ad quos iudices pertineat dare chartam emancipationis. 1.17.3

In quibus casibus possit pater compelli, vt filium emancipet. ibid. 3, & 4

Emphyteusis, Emphyteuta.

Vide *Collatio*.

Emphyteusis perpetua an possit probari probando per testes in iudicio vnicam, & uniformem pensionem solutam per decennium. 1.29.7

Emphyteusis Ecclesiastica, an præscribat, & quanto tempore aduersus hominem particularem. 2.15.54

An veniat emphyteusis ad collationem, vide *Collatio*.

Emptio, Emere.

Vide *Venditio, & Vendere*.

Emens calceos cum exiguo vitio, quod si emptor sciret, nullo modo emeret, non potest contractum dissolvere, si de pretio vitium detrahat. 1.3.13

An quando emptio fuit inualida ex defectu consensus curatoris, teneatur emptor restituere minori omnes fructus cum re, quos ipse non percepit, percepturus autem erat minor cum magna diligentia, & expensis. 1.12.28

Quid si bona fide putauit emptor contractum fuisse validum. ibid. 19

Quid circa hanc restitutionem dicendum est de praxi Regni Lusitanie. ibid. 30

Fas est emere filios familias à parentibus, qui in extrema, aut quasi extrema necessitate sunt, vel pro pretio, vel pro annonæ. 2.7.10

An quando de iustitia belli inter Reges Nigritarum acti, qui captiuos in eo bello captos vendunt, dubitatur, liceat illos ab eis emere. 2.2.15

Nefas est filios ab infidelibus emere in seruos, nisi in graui necessitate annonæ sine constituti. 2.4.11

Ad quid teneantur illi, qui extra grauem necessitatem, illos emunt. ibid. 13

Emptio, & venditio versantur semper proprie loquendo circa dominium rei, non circa vsum vllius, quando ille vsum non conducitur. 5.7.9

Quando ex emptione, & venditione debeat gabella, & quando non debeat, vide *Gabella, Arrba*.

Si emptor in mora sit soluendi pretium rei sibi vendite, aut partem illius, de iure communi pro vtroque foro tenetur non solum ad soluendum pretium, sed etiam fructus, vel æstimationem illorum. 5.8.10

Quid si venditor rem tradat emptori concessio termino dilationis ad soluendum pretium. 5.9.1

In foro conscientie tenetur etiam tunc emptor venditori ad interesse lucri cessantis, & damni emergentis. ibid. 13

Emptor in nullo iure tenetur ad æstimationem fructuum quando nec ipse fructus aliquos percepit, nec venditor illos percepturus erat si rem haberet. ibid. 14. Vide *Fructus*

Quid

Index Rerum,

Quid si ob diuturnitatem temporis fructus percepti valorem rei excedant. ibid. 15
 An deducenda sint expensæ factæ in colligendis fructibus. ibid. 17
 Compensatoriæ usuræ pretij non soluti quomodo estimandæ sint. ibid. 18
 Vtrum scriptum, vel chirographum continens 20. aureos soluendos post sex menses, possit nunc præsentem pecunia minori pretio emi. 5. 16. 9
 An thesaurarij, & officiales Regis possint à partibus minori pretio ea debita, quæ ipsi illis tenentur soluere nomine Regis. 5. 17. 1.
 Emens bona fide aliquid à latrone, vel à possessore malæ fidei putans esse latrones, & eadem bona fide illam vendens, vel permutans teneatur aliquid restituere vero domino cum postea sibi de veritate constat. 5. 26. 1. 19. 27. vsque ad 30
 An cum postea scit rem fuisse alienam, teneatur dominum illius admonere, aut illum, qui illam ab eo emit. ibid. 30
 Ad quid tenetur ille, qui emit bona fide rem falsam pro vera, & eadem bona fide illam pro vera vendidit, cum postea veritatem scit. ibid. 31. & 32
 Qualiter emptores, & possessores bonæ fidei teneantur ad restitutionem fructuum perceptorum ex re aliena, quam bona fide possidebant. 4. 26. 33
 An faciant fructus suos tam naturales, quam industriales. ibid. 34. vsque ad 39
 Quid si rem alienam, quam bona fide possidebant, suis expensis meliorem reddiderunt. 5. 26. 21. 50. vsque ad 52 Vide *Fructus*.
 Emptor, quando emit ultra rigorosum pretium, non censetur libere donare excessum, etiamsi dicat expressè, se illam libere donare. 5. 28. 3
 Ius civile, & canonicum permittunt emptores, & venditores ultra pretium rigorosum, & infra in finem se fallere, dummodo non sit ultra dimidium, quod res habent ad præsciendendas lites. ibid. 6
Episcopus.
 Vide *Hospitalia*.
 An & quatenus Episcopi possint testari, tam de bonis suarum Ecclesiarum, quam sui patrimonij. 6. 10. 2. 11. 1.
 An Episcopi, & Prælati possint de bonis, & fructibus Ecclesiarum suarum facere donationes remuneratorias in testamentis suis. 4. 3. 9
 An in vita dum viuunt. ibid. 10
 An Episcopi, & Prælati, qui licentiam habent à Papa ad testandum de bonis suarum Ecclesiarum, possint ex eis maiotatim restituere. ibid. 11
 Episcopi, Archiepiscopi, & ceteri Prælati inferiores Papa, an ita possint separare fructus, redditus, & emolumenta à beneficiis, ut maneant huiusmodi fructus vendibiles. 5. 19. 28
 Episcopus excommunicatus non toleratus, an possit valide dare licentiam suis ouibus, ut non confiteantur cum suis parochis. 5. 21. 9
 Episcopus vendens licentiam ad audiendas confessiones, an committat simoniam. 5. 22. 6
 Episcopus simoniam committit, si vendat licentiam ad non seruanda præcepta Ecclesiæ in necessitate. ibid. 9
 Quid si vendat licentiam ad ministrandum aliquod sacramentum. ibid. 6
 Quid si vendat concessionem indulgentiarum. ibid. 8
 Quid si pro pretio eligat Vicarium generalem. ibid. 10
 Quid si vendat potestatem relaxandi vota. ibid.

Episcopi tenentur in conscientia hospitalia, & loca pia visitare, petere rationem reddituum illorum, & remouere economos bona illorum fideliter non administrantes, & alios ponere. 6. 6. 5. & 6
 Edificata hospitalia sine Episcopi autoritate, non sunt loca religiosa, nec gaudent immunitate Ecclesiæ, sunt tamen loca pia, quæ cadunt sub visitationem illorum. ibid. 10
 An possint visitare domos misericordie, hospitalia & loca pia, quæ sunt sub immediata protectione Regum. ibid. 11
 An talia, & contributiones ad Ecclesias reficiendas faciendæ sint per homines deputatos ab Episcopis, an à conuentu ciuili populi, seu à cameris. ibid. 17
 Quid si fundatores hospitalium dicant in suis testamentis se nolle, ut illa visitentur ab Episcopis. ibid. 8
 Olim Episcopi simul cum clericis de bonis Ecclesiæ in communi vivebant, & sustentabantur. 6. 19. 4
 Cui cedant de iure bona Episcoporum, & clericorum, qui de eodem iure testari non possunt. ibid. 23
 Quid in Portugallia, Gallia, & Germania. ibid. 24
 Quid in Castella. ibid. 27. & 28
Euictio, Euincere.
 Euictio quid, & quando ex contractibus resultet. 1. 4. 19
 Quomodo sint consideranda in contractibus transactionis. ibid. 20
 Quomodo in re dubia. ibid. 21
 Quomodo in seruitutibus. ibid. 22
 Quando solum pars euincitur, teneatur venditor de euictione ipsius partis, & de æstimatione fructuum parti respondentis. ibid. 23
 An in contractu gratuito detur euictio. ibid. 24
Excommunicatio, Excommunicatus.
 Excommunicatio capitis si quis non incurritur à parentibus, si suos filios familias clericos, & sacerdotes causa correctionis castrent. 1. 18. 4
 Quid de dominis familias respectu illorum. ibid.
Exemplum.
 Proponantur exempla circa errorem datum in accidentibus substantialibus, & non substantialibus in contractibus venditionis. 1. 3. 8. & 12
 Ponuntur exempla ad cognoscendum quando leges, & iura procurent primario bonum commune, & particulare. 1. 26. 19
Executor, Executio, Executi.
 Vide *Testamentum*.
 Executores testamentorum an possint per se, vel alios bona pupillorum emere. 5. 13. 12
 Quas penas incurrant, si id faciant. ibid. 13
 An possint vendere bona defunctorum, quorum sunt testamentarum executores ad soluenda illorum debita. ibid. 14
 An possint illa vendere filiis suis. ibid. 15. 10
 An possint illa emere per interpositam personam. ibid. 11
 Executores testamenti, vel testamentarij, an possint aliquid accipere pro electione Capellani, quando testator illum ab illis iubet, pro capella, quam ipse in suo testamento instituit. 5. 18. 7
 Et quid de electione Ecclesiæ, vel monasterij pro edificanda capella. ibid. 7
 Executionis testamentariæ coactio ad vtrumque iudicem Ecclesiasticum, & secularem pertinet, & datur locus præuentionis. 6. 4. 1
Quid

& Verborum.

Quid de iure Lusitano, ibid. 3
 Ad exequenda commodè testaments datur integer
 annus, & dies. ibid. 3
 Executores testamentorum, & hæredes ubi primum
 munus acceptant, tenentur sub mortali, si com-
 modè possunt ante annum, & diem testamen-
 tum exequi; & ad iudices eos cogere pœnis
 possunt. 6.4.7
 Quid si testator in testamento dicat, vt in execu-
 tione sui testamenti nullo modo se intromittat
 Episcopus, vel iudex Ecclesiasticus, vel è contra-
 rio. ibid. 8
 Si testator non nominauit executorem sui testa-
 menti, eo ipso ad Episcopum pertinet executio
 illius. ibid.
 Quid si in testamento suo mandet, ne ratiocinia
 petantur ab executore sui testamenti, quem no-
 minauit. ibid. 9
 An quando testator iubet in testamento suo, vt cer-
 ta scemina eligantur à suis testamentariis, seu
 executoribus sui testamenti pauperes ad nuptias,
 vel eleemosynas, aut locus, vel Ecclesia ad ædifi-
 candam aliquam capellam, si illi intra annum id
 non faciant, eo ipso id deuoluatur ad Episcopum.
ibid. 11
 Quando testator non assignauit tempus in quo le-
 gata sua exequantur, si fuerint pia, intra sex men-
 ses exequi debent ab executoribus testamenti,
 & an illis delapsis deuoluatur id ad Episcopum.
ibid. 12
 Quando hæredes, aut executores testamentorum
 negligentes sunt in exequenda voluntate testa-
 torum, ad quemlibet de populo pertinet admo-
 nere Episcopum, vt prouideat. ibid. 13
 Executio testamentorum pertinet ad hæredes, quan-
 do testator testamentarium non nominauit, & si
 illos non habet ad Episcopum. 6.5.1
 Quid si in eis legata relinquuntur captiuis. ibid.
 Pluribus executoribus, seu testamentariis relictis,
 deficientibus, aut absentibus aliis, potest vnus
 tantum testamentum exequi. ibid. 10
 Nefas est executori recedere ab honesta voluntate
 testatoris. ibid. 11
 Si vnum opus pium impleri non potest, mutandum
 est in aliud de consilio Episcopi per executores.
ibid. 12

An persona nominata pro executione, & testamen-
 taria alicuius testamenti, si iam acceptauit, possit
 executionem alteri demandare, quando ex con-
 iecturis constat defunctum industriam, & con-
 scientiam acceptantis elegisse. ibid. à n. 51. vsque
ad 58

An, & quatenus Religiosi possint esse licitè, & va-
 lidè executores testamentorum, vide *Reli-
 giosus*.

Exheredatio, Exheredare.

Quot sint causæ exheredationis. 6.16.17. & re-
missiue.
 An si præter has numeratas interueniant alie si-
 miles, aut fortè grauioribus liceat patribus fi-
 lios, vel filias propter illas exheredare. ibid. 18
 An si parentes existentibus legitimis causis filios
 non exheredent, possint alij fratres cohæredes,
 illos exheredare. ibid. 19
 An possit ius civile filias exheredare eo quod nu-
 bant contra voluntatem patris, & an hoc sit tol-
 lere libertatem matrimonij. ibid. 20
 De causis ob quas licitum sit filiis parentes exher-
 edare, nepotibus auos, & auas, & quot sint tam
 de iure communi, quam de iure Lusitano. ibid. 21

Expense, Expendere.

An expensæ funerum præferendæ sint æri alieno,
 quando defunctus solummodò bona habet ad
 illas tantum, non ad soluenda debita. 6.20.6
 An tunc teneatur testator de expensis ad suum ge-
 nus competentibus aliquid minuere, vt soluat
 aliquid. ibid. 8
 Expensæ funerum vnus coniugis altero superstite
 de consuetudine Regni Lusitaniæ deducuntur
 ex bonis communibus. ibid. 10
 Vnde deducantur in Regno Castellæ. ibid. 11.
& 12
 Quibus expensis alatur familia in Regno Lusitaniæ
 mortuo altero coniuge dum partitiones non
 fiunt. ibid. 13
 An expensæ, & sumpus facti à parentibus pro con-
 iugis filiorum in die nuptiarum ad collationem
 sint aduocendæ. 4.7.7
 Et quid de expensis factis, cum filiis, & filiabus pro
 ingressu Religionis, & professione in illa. ibid.
per totum.
 Quid de expensis factis in doctoratu, & pro emen-
 dis libris, & honoribus militia. ibid. à num. 31.
vsque ad 34
 Expensæ factæ à patribus pro filiis familias à capti-
 uitate, & à vinculis, & delictis liberandis, & pro
 peregrinatione ad loca pia filiorum, an adducen-
 dæ sint. 4.8. per totum.
 Expensæ factæ in faciendis fructibus deducendæ
 sunt, & non computandæ cum valore illorum.
5.8.17
 Ad quem pertineant expensæ, quas possessor malæ
 fidei fecit in re aliena. 5.26.14
 Quid de expensis factis ad conseruationem ipsius
 rei. ibid. 14
 Quid de expensis vtilibus. ibid. 15
 Quid de voluntariis. ibid. 16. & 17
 Quid si res illa sic meliorata à possessore malæ fi-
 dei ad manus domini perueniat, an tunc possit
 illam sic melioratam in conscientia retinere.
ibid. 19. & 20

Expressum.

Vbi expressum ius requirit, non sufficit tacitum.
1.22.1

F

Facultas, vide Licentia.

AN facultas cõcessa alicui à Principe ad dispen-
 sandum cum aliquo, expiret morte Princi-
 pis concedentis. 3.4.18

Fabri.

An fabri petrarij, & carpentarij possint allegare in
 iudicio se in pretio operum fuisse deceptos, licet
 reuera fuerint ultra dimidium decepti. 5.40.16.
17. & 18

Famulus.

Famulus pretio conductus ad aliquid custodien-
 dum, ad quid teneatur, si illud pereat. 1.10.9
 De iure Lusitano post triennium non possunt mer-
 cedem salarij à dominis in iudicio petere, tenen-
 tur tamen domini in conscientia eam illis dare.
2.15.19
 Famuli, qui de mandato dominorum solent in con-
 sueta officina emere aliquid minoris, quam ven-
 datur in alia, an possint sibi retinere illud plus,
 pro quo in alia erant empturi. 5.16.8
 Famuli ministrorum Regiorum quatenus possint
 licitè aliquid à patribus accipere pro admitten-
 dis illis ad colloquium cum dominis. 5.17.3

Falcidia.

& Verborum.

possunt accipere de bonis paternis, & si aliquid acceperunt, tenentur illud in conscientia restituere hæredibus patrum. *ibid.* 12. 13. 19. & 20

An is, qui morienti patri fidem iurata[m] dedit se filio illius spurio post mortem ipsius patris restitutum filio hæreditatem, si ipse fidem dans ab illo hæres instituatur, teneatur in conscientia eam filio spurto restituere. *ibid.* à num. 12. vsque ad 20

An filius naturalis hominis plebeij succedat in emphyteusi Ecclesiastica patris. *ibid.* 21. Vide *Succesio, & succedere.*

Fiscus.

Vide *Hæresis.*

Fiscus à puncto commissæ hæresis ius totale acquirit in bona hæretici. 1. 21. 11

An post laram sententiam de hæresi teneatur hæreticus bona sua offerre fisco, illa à se fisco non petenti. *ibid.* 11

Fiscus, non fuit inuentus vt Reges per illud dicerent, sed, vt delicta puniantur. 2. 6. 14

Fingens, Fingere.

Is, qui fingens paupertatem, sanctitatem, amicitiam, aut consanguinitatem, vt aliquid acquirat, an teneatur in conscientia restituere, si acquisiuit. 1. 9. à n. 14

Fines.

Statim à principio mundi delineauit Deus fines, & terminos Regnorum, & Imperiorum terræ. 2. 7. 9

Forma.

Forma contractus debet integrè impleri, & non valet, si aliqua pars illius desit. 1. 4. 13

Fraus.

Vide *Dolus.*

An contractus, quem ius irritat ob præsumptionem fraudis, valeat, si postea nullam in eo fuisse fraudem reperiatur. 1. 4. 17. & 18

Fraus, & dolus nemini debet patrocinari. 1. 6. 2

Qui per fraudem, aut dolum impedit, ne aliquis rem suam vendat tempore cariore, aut impedit ne ad aliquam partem certæ merces aduehantur, vt suas carius vendat quatenus peccet, & ad restitutionem teneatur. 5. 35. 5

Qui vendit rem suam eo tempore, quo per fraudem aliorum illius pretium auctum est, illo non participante in tali fraude, vel in illa participante, an, & quatenus ad restitutionem teneatur. *ibid.* 10

Quando dolus, & fraus det, vel non det causam contractui. 5. 42. 1

Si error, dolus, seu fraus in altero contrahente est circa substantiam rei emptæ, contractus est nullus iure naturæ. *ibid.* 2

Si fraus, & dolus est solum contra accidentia, & qualitatem rei, contractus est validus in vtroque foro, quamuis alter contrahentium in dolo communicauerit. *ibid.* 3

Quid si fraus sit vltra dimidium iusti pretij, aut infra illud. *ibid.* 4

An dolus puniendus sit in solutione gabelle. *ibid.* 6

Quid si error, vel dolus det causam contractui, ita vt dolum patiens non contraheret, si illum sciret. *ibid.* 7

Quod discrimen sit inter illum contractum, vel emptionem, cui error, seu fraus causam dedit, & illum cui non dedit. *ibid.* 8

Contractus cui dolus, & error causam dedit, est iure naturæ irritus. *ibid.* 9. & 10

Fagundes de Iustitia, &c.

Quando dolus dedit causam contractui non tenetur dolum patiens stare contractui, etiamsi id iurauerit. *ibid.* 11

Quando dolus dat causam contractui, tenetur ille, qui in dolo communicauit, in foro conscientie ad omnia damna alteri bona fide contrahenti ex illo secuta. *ibid.* 14

Quid dicendum in matrimonio. *ibid.* 15

Quid quando fraus, seu dolus inductus fuit à quodam tertio, in scio contrahente, in cuius fauorem inductus fuit. *ibid.* 16. & 17

Quid quando quis fuit deceptus, & fraudatus sua propria opinione. *ibid.*

Quid quando dolus causam dedit contractibus stricti iuris. *ibid.* 21

Quid si dolus incidat in contractum. *ibid.* 22

Fructus, Fructificare, Fructus facere.

Restituta re restituendi sunt fructus illius, deductis expensis, in illis ferendis, & colligendis. 1. 12. 22. & 5. 8. 17

Qui fructus restituendi sint: an percepti tantum, an qui percipi poterant. *ibid.* 24

Quid si iniquus detentor rei ex desidia sua, & negligentia nullos fructus percepit, percepturus tamen erat dominus rei cum mediocri diligentia ex bono, & pingui agro. *ibid.* 25

Quid de illis, quos dominus rei percepturus erat maiori diligentia, & expensis. *ibid.* 26

Quid de eis, quos nec possessor iniustus percepit, nec dominus rei percepturus erat, si rem habuisset, percepturus tamen foret quidam tertius diligentissimus. *ibid.* 27

An teneatur emptor eos fructus restituere minori, quos ipse emptor non percepit, percepturus tamen erat minor cum magna, & exquisita diligentia, & expensis. *ibid.* 28

Quid si bona fide putauit emptor contractum fuisse validum. *ibid.* 29

Quid circa hanc fructuum restitutionem dicendum est de praxi Regni Lusitani. *ibid.* 30. & 5. 8. 8.

A quo tempore fructus restituendi sint, an à tempore celebrationis contractus, an à tempore litis contestatæ. *ibid.* à n. 30. vsque ad 32

Fructus pendentes, & existentes in re vendita tempore venditionis ad emptorem pertinent, nisi aliter conuentum fuerat. 5. 8. 2

An fructus pendentes in re vendita pertineant ad emptorem in valore, quem tempore reuenditionis habebant, an pro eo tempore quem postea habuerunt. *ibid.* 4. & 5

Fructus collecti ante venditionem rei venditæ ad emptorem spectant quando emptor iam soluit illius pretium, vel venditor in mora fuit tradendi illam. *ibid.* 6

Quid in foro conscientie, & externo dicendum est de fructibus quos venditor non percepit, percepturus autem erat emptor si rem haberet. *ibid.* 7

Quid de iisdem fructibus de iure Lusitano. *ibid.* 8

An venditor vltra fructus teneatur etiam emptori ad interesse extrinsecum. *ibid.* 9

Si venditor rem venditam emptori tradat nullo concessio termino ad soluendum pretium, & emptor in mora sit soluendi illud, tenetur ipse emptor in vtroque foro non solum ad pretium soluendum, sed etiam ad vsuras compensatorias fructuum, vel ad soluendos ipsos fructus, quos percepit. *ibid.* 10

c *Quid*

Index Rerum,

- Quid quando venditor rem tradidit emptori con-
cesso termino dilationis ad soluendum pretium.
ibid. 11. 12. & 13
- Emptor in nullo foro tenetur ad fructus, vel ad
usuras compensatorias, seu compensationem
illorum, quando nec ipse aliquos percepit, nec
venditor illos erat percepturus. ibid. 14
- Quid si ob diuturnitatem temporis, fructus ipsi
valorem rei excedant. ibid. 15
- Quid si emptor, nec fructus ipsos, nec usuras illo-
rum, seu compensationem petat, & venditor ex
pretio soluto nihil lucraturus erat. ibid. 16
- Compensationes, seu usurae pretij, non soluti quo-
modo iuxta valorem fructuum aestimandae sunt.
ibid. 18
- Ad quem pertineant fructus rei venditae, quando
venditor illam emptori tradidit, concessio certo
termino ad soluendum pretium. §. 9. per to-
tum.
- Refertur prima opinio asserens, pertinere ad ven-
ditorem. ibid. 1
- Præfertur secunda dicens pertinere ad emptorem
etiam si illos in pactum non deducat. ibid. 2
- Ad quem pertineant à puncto, quo finitur termi-
nus præfixus ad solutionem. ibid. 3. & 4
- An gener possit licite percipere fructus prædij si-
bi in pignus dati, dum dos integre non soluitur,
quin teneatur illos in dotem computare. §. 10.
per totum.
- Pro parte affirmatiua resoluendum est. ibid. 2
- Quæ sit causa hanc acceptionem iustificans. ibid. 3.
4 & 5
- An minuendi sint fructus pro rata solutionis de m-
minutatim dos soluitur. ibid. 6
- An de iure Lusitano, vt possit gener hos fructus
percipere, opus sit, vt præcedat conuentio, quod
in sortem dotis computentur. ibid. 8
- An fructus agrorum futuri & pendentes in agris
vendi possint. §. 24. 6. & 7
- An dispositio capitis salubriter de usuris locum ha-
beat tam in socero dotante, quam in quo-
cumque alio extraneo dotem constituyente.
1. 10. 9
- An prædicti fructus percipi iure possint si illi ex-
cedant valorem dotis. ibid. 10
- An possit gener illos percipere dum filia dotata à
patre, vel matre sustentatur. ibid. 11
- An soluto matrimonio per mortem alterius con-
iugis possit licite viuens coniux eos integre per-
cipere, siue filios habeat, siue non habeat ex con-
iuge mortuo. ibid. 12. & 13
- An viuens coniux possit pacisci cum hæredibus
coniugis demortui, vt dum sibi dos integra non
soluitur, soluat certa quantitas pecuniaria,
quæ fructus æquet plus minusve. ibid. 14.
& 15
- An constante matrimonio possit gener, vel do-
tatus pacisci de hac certa quantitate pecuniae si-
bi loco fructuum soluenda. ibid. 16. & 17
- An quando dotatus concessit terminum dilationis
ad soluendam dotem, possit durante illo termi-
no illos percipere. ibid. 18
- An si dotatus, vel gener vendat illos fructus vel
fundum oppigneret, possit illos percipere.
ibid. 19. & 20
- An gener, vel dotatus censeatur illos remittere,
si per decem annos illos non petat, nec remittat.
ibid. 22
- An qui conductos habet fructus alicuius beneficij,
vel commendæ, per unum, duos, vel tres an-
nos, si nullos aut per paucos percipiat, teneatur
beneficiatus, aut commendator ei aliquid remit-
te. §. 24. 11
- Conductiones, & locationes fructuum locatorum
futurorum sunt intrinsecè venditiones condi-
tionaræ, si nascantur tot, ac tanti, vt moderatum
lucrum venditores, seu conductores habeant.
ibid. 12
- Quatenus possessor malæ fidei teneatur restituere
fructus perceptos, & percipiendos ex re aliena
tam ab illo meliorata, quam non meliorata,
vide *Possessor malæ fidei*.
- Fructus rei venditæ à retro ad quem pertineant.
§. 43. 12
- Quid si vendens à retro vult redimere rem, tem-
pore quo fructus maturi in ea sunt. ibid. 13.
& 14
- Quid quando sunt in flore. ibid. 15
- Quid si fructus consistant in usu rei quotidiano, vt
fructus, domus, equi, & mancipij. ibid. 16
- Ad quem pertineant fructus medio illo tempore
percepti, si venditio dissoluatur iam ratione
pacti legis commissoria, quam ratione pacti de
adiectioe in diem. §. 45. 9
- Fructus rei etiam si illam emptor venditori à retro
non tradat à die quo ei pretium fuit oblatum,
pertinent ad illum, qui pretium obtulit. ibid. 12
- Quid de fructibus medij temporis. ibid. 13
- Quando res venditur cum pacto retrovenditionis,
fructus medij temporis pertinent ad emptorem.
ibid. 16
- Quid quando pactum legis commissoriae aut de in-
diem adiectione celebratur verbis indirectis ad
quem pertineant tunc fructus, & dominium rei.
ibid. 17. 18. & 19
- De fructibus rei emptæ remissiuè. §. 46. 1
- Qui existiment tandiu deberi fructus rei emptæ
venditori, quandiu ei integre pretium non sol-
uitur. ibid. 2
- Fructus pendentes in re, quæ emittit, nisi aliter
conuentum sit ad emptorem pertinent. ibid. 3
- Vbi primum emptor pretium soluit venditori, fru-
ctus, & eorum incrementum in ea pendentes ad
emptorem pertinent. ibid. 4
- Si venditor sit in mora tradendi rem post receptum,
vel oblatum pretium, tenetur emptori non so-
lum ad fructus illius, sed etiam ad omne lucr-
cessantis, & damni emergentis. ibid.
- Quid de interesse extrinseco, quando scilicet em-
ptor rem esset empturus in alio loco, vbi minus
valebat, aut venditor venditurus in alio loco
vbi plus valebat. ibid. 5
- Quid si emptor nec soluit, nec obtulit pretium, nec
venditor de illo ei fidei habuit. ibid. 6
- Quid si emptor solum soluit dimidium pretij, vel
partem illius. ibid. 8
- Quid quando venditor rem tradit emptori habita
fide de illo. ibid. 9
- Quid si domum, vel prædium tibi vendam non
habita fide de pretio soluendo, nec concessa di-
lacione. ibid. 11
- An si tibi vendam prædium mille aureis, possim in
pactum deducere, vt comedam fructus illius
quoad vsque inueniam aliud æqualis valoris, de-
posito interim pretio apud aliquem, dum non
inuenitur. ibid. à n. 12. vsque ad 15
- Furtum.**
- An, & quatenus furta, quæ erga parentes filij fami-
lias committunt, teneantur illi ad collationem
adducere. §. 16. 11. & 12

Index Rerum,

Falcidia.

Quid sit falcidia, & de iure extinguiendi illam. 6.17.12

Quibus casibus non detrahatur. *ibid.* 13

Quid quando excipiuntur casus à falcidia per modum pœnæ, ut quando hæres inuentarium bonorum defuncti non fecit, an tunc obligandus sit hæres ad falcidiam ante sententiam latam. *ibid.* 14

Explicantur nonnulli casus circa falcidiam. *ibid.* 15 & 16

Famula.

An famula cui legatur centum, ut religionem ingrediatur, comparet legatum si nubar. 1.8.16. *S. Dilectum est.*

Feminae quinquagenariæ, que filios vel descendentes legitimos, vel illegitimos, capaces, vel incapaces succedendi in illarum bonis habent, an communicent terra suam terram duas illas partes cum maritis quibus secundo nubunt, & quid de maritis quinquagenariis, si secundum matrimonium contrahant. 1.74. per totum. Vide *lib.* 6. c. 3. n. 37 & 38

Fera.

Vide *Animal.*

Fera ab vno vulnerata, & ab alio capta, cuiusnam sit. 2.11.8

An fera, que in laqueum à me positum incidit, sit mea, an illius, qui illam ex eo extrahit. *ibid.* 9. & 10

Quid si quis dum feram prosequitur, illa incidat in laqueum ab alio tensum. *ibid.* 13

Feudum.

An in re feudali restituta re, restituendi sint fructus illius. 1.12.23

Fides.

Fides, que debitum legale respicit, est ipsissima iustitia. 1.12.23

Fideicommissum.

Vide *Gratulus.*

An is, qui professus est in religione capace bonorum, teneatur restituere fideicommissum, quod habet sub conditione restituendi illud, si sine liberis moriatur. 1.17.19

Quid si profiteatur in religione incapace inquisitionis bonorum. *ibid.* 20

Fideicommissa an præscribant, & quanto tempore contra fideicommissarium. *ibid.* 46. 57. & 58

Fideicommissum quid sit. 6.1.17

Olim non obligabat in conscientia, sed solum de honestate, hodie obligant in conscientia. *ibid.* 17

Est species legari. *ibid.*

An in codicillis mandari possit. *ibid.*

An possit esse vniuersale, & de tota hereditate. *ibid.*

Fideiusio, Fideiussor.

Fideiussores eorum minorum, & pupillorum, qui contractus faciunt sine auctoritate tutorum, & curatorum, an maneat obligati pro fideiussione. 1.73.7

Quatenus obligentur fideiussores pro religioso contractum facientes, cuius fideiussores fuerunt. Vide *Molinam tom.* 1. *de iustit. lib.* 2. *cap.* 41.

dub. 11.

Fides.

Quis sit, & dicatur mala fidei possessor. 5.26.2

Et quid teneatur restituere. *ibid.*

Filiusfamilias, Filius spurius, Filius.

Vide *Spurius.*

Filiusfamilias sub patria potestate constitutus inuentor thesauri, acquirat illum patri suo. 2.14.2

Filiusfamilias quando egrediatur patriam potestatem, vide *Patria potestas.*

Quis dicatur filiusfamilias. 1.14.1

Filiusfamilias an possit libere donare, & testari de suis bonis aduentitiis, saltem ad pias causas, de licentia, & sine licentia patrum. 1.15.9. & 10

An de licentia patrum possit eadem in eadem patriam donare, causa mortis. *ibid.* 11. vsque ad 14

An qui ludo à filiisfamilias aliquid stitutum de bonis aduentitiis illorum teneatur ad aliquam restitutionem. *ibid.* 15

Filiusfamilias nihil omnino habent in bonis profecticiis, dum patres viuunt. *ibid.* 16.2

Filiusfamilias, qui in seipsum, vel in matrem, vel in fratrem, ad possidendum seipsum, vel ad ducendum, an possit, & acquirat inuito patre vel matre, quando parentes illius inuentio non egent. *ibid.* 17. & 18

An quando filiusfamilias excedunt, non abilitur in facto commissio in patentes, teneatur ad collationem id adducere. *ibid.* 18. & 19

Filiusfamilias nunquam ratione ætatis à patria potestate extant. *ibid.* 19. & 20

Extant per emancipationem suppletis. *ibid.* 21

De consensu patrum pie, & profane dispositio possunt causa mortis de bonis, que illo tenent in pignori. *ibid.* 22

Id est, quoad vsum, & propter statum non habent. *ibid.* 23

An saltem de illis testari possint absque causa. *ibid.* 24

Si pubertatem habent de preteritis castrensis habent quasi castrensis, possunt testari, & causa mortis donare pie, & profane, absque vilo patris consensu. *ibid.* 24

An etiam de bonis aduentitiis possint. *ibid.* 25

Ad quid, & quomodo donare non possint sine patris consensu causa mortis, & quid si in testamento clausulam ponant, ut si non valet, ut restituantur. *ibid.* 26

Quid si aliquam aliam clausulam adiant. *ibid.* 27

Filiusfamilias, etiam puberes, non possunt aliquid, nisi de consensu patris. 2.4.40

Qui dicantur puberes, & impuberes. *ibid.* 42

An valeat donatio facta à patre filiofamilias titulo dotis. *ibid.* 7.6

Et an, & quatenus teneatur filius illam ad collationem adducere. *ibid.*

An filiusfamilias possint, valide præterire in testamento parentes quoad bona castrensis, aut quasi castrensis. *ibid.* 18.21

Per militiam non egrediuntur patriam potestatem, & tamen de bonis castrensibus, & quasi castrensibus, per testamentum pie, & profane disponente possunt, modo sint puberes. *ibid.* 6.18.5

Filius illegitimi, nothi, & spurij.

Filius illegitimi, nothi, & spurij, quando succedant, & an succedere possint in hereditate paterna. vide *Succedere, & Successio.*

An filiis illegitimis, & spurij debeantur alimenta de iure civili, & canonico. 6.15.10. & 11

Extra casum alimentorum filij spurij nihil valide possunt

& Verborum.

possunt accipere de bonis paternis, & si aliquid acceperunt, tenentur illud in conscientia restituere hæredibus patrum. *ibid.* 12. 13. 19. & 20

An is, qui morienti patri fidem iurata[m] dedit se filio illius spurio post mortem ipsius patris restitutum filio hæreditatem, si ipse fidem dans ab illo hæres instituatur, teneatur in conscientia eam filio spurto restituere. *ibid.* à num. 12. vsque ad 20

An filius naturalis hominis plebeij succedat in emphyteusi Ecclesiastica patris. *ibid.* 21. Vide *Succesio, & succedere.*

Fiscus.

Vide *Hæresis.*

Fiscus à puncto commissæ hæresis ius totale acquirit in bona hæretici. 1. 21. 11

An post laram sententiam de hæresi teneatur hæreticus bona sua offerre fisco, illa à se fisco non petenti. *ibid.* 11

Fiscus, non fuit inuentus vt Reges per illud dicerent, sed, vt delicta puniantur. 2. 6. 14

Fingens, Fingere.

Is, qui fingens paupertatem, sanctitatem, amicitiam, aut consanguinitatem, vt aliquid acquirat, an teneatur in conscientia restituere, si acquisiuit. 1. 9. à n. 14

Fines.

Statim à principio mundi delineauit Deus fines, & terminos Regnorum, & Imperiorum terræ. 2. 7. 9

Forma.

Forma contractus debet integrè impleri, & non valet, si aliqua pars illius desit. 1. 4. 13

Fraus.

Vide *Dolus.*

An contractus, quem ius irritat ob præsumptionem fraudis, valeat, si postea nullam in eo fuisse fraudem reperiatur. 1. 4. 17. & 18

Fraus, & dolus nemini debet patrocinari. 1. 6. 2

Qui per fraudem, aut dolum impedit, ne aliquis rem suam vendat tempore cariore, aut impedit ne ad aliquam partem certæ merces aduehantur, vt suas carius vendat quatenus peccet, & ad restitutionem teneatur. 5. 35. 5

Qui vendit rem suam eo tempore, quo per fraudem aliorum illius pretium auctum est, illo non participante in tali fraude, vel in illa participante, an, & quatenus ad restitutionem teneatur. *ibid.* 10

Quando dolus, & fraus det, vel non det causam contractui. 5. 42. 1

Si error, dolus, seu fraus in altero contrahente est circa substantiam rei emptæ, contractus est nullus iure naturæ. *ibid.* 2

Si fraus, & dolus est solum contra accidentia, & qualitatem rei, contractus est validus in vtroque foro, quamuis alter contrahentium in dolo communicauerit. *ibid.* 3

Quid si fraus sit vltra dimidium iusti pretij, aut infra illud. *ibid.* 4

An dolosus puniendus sit in solutione gabelle. *ibid.* 6

Quid si error, vel dolus det causam contractui, ita vt dolum patiens non contraheret, si illum sciret. *ibid.* 7

Quod discrimen sit inter illum contractum, vel emptionem, cui error, seu fraus causam dedit, & illum cui non dedit. *ibid.* 8

Contractus cui dolus, & error causam dedit, est iure naturæ irritus. *ibid.* 9. & 10

Fagundes de Iustitia, &c.

Quando dolus dedit causam contractui non tenetur dolum patiens stare contractui, etiamsi id iurauerit. *ibid.* 11

Quando dolus dat causam contractui, tenetur ille, qui in dolo communicauit, in foro conscientie ad omnia damna alteri bona fide contrahenti ex illo secuta. *ibid.* 14

Quid dicendum in matrimonio. *ibid.* 15

Quid quando fraus, seu dolus inductus fuit à quodam tertio, in scio contrahente, in cuius fauorem inductus fuit. *ibid.* 16. & 17

Quid quando quis fuit deceptus, & fraudatus sua propria opinione. *ibid.*

Quid quando dolus causam dedit contractibus stricti iuris. *ibid.* 21

Quid si dolus incidat in contractum. *ibid.* 22

Fructus, Fructificare, Fructus facere.

Restituta re restituendi sunt fructus illius, deductis expensis, in illis ferendis, & colligendis. 1. 12. 22. & 5. 8. 17

Qui fructus restituendi sint: an percepti tantum, an qui percipi poterant. *ibid.* 24

Quid si iniquus detentor rei ex desidia sua, & negligentia nullos fructus percepit, percepturus tamen erat dominus rei cum mediocri diligentia ex bono, & pingui agro. *ibid.* 25

Quid de illis, quos dominus rei percepturus erat maiori diligentia, & expensis. *ibid.* 26

Quid de eis, quos nec possessor iniustus percepit, nec dominus rei percepturus erat, si rem habuisset, percepturus tamen foret quidam tertius diligentissimus. *ibid.* 27

An teneatur emptor eos fructus restituere minori, quos ipse emptor non percepit, percepturus tamen erat minor cum magna, & exquisita diligentia, & expensis. *ibid.* 28

Quid si bona fide putauit emptor contractum fuisse validum. *ibid.* 29

Quid circa hanc fructuum restitutionem dicendum est de praxi Regni Lusitani. *ibid.* 30. & 5. 8. 8.

A quo tempore fructus restituendi sint, an à tempore celebrationis contractus, an à tempore litis contestatæ. *ibid.* à n. 30. vsque ad 32

Fructus pendentes, & existentes in re vendita tempore venditionis ad emptorem pertinent, nisi aliter conuentum fuerat. 5. 8. 2

An fructus pendentes in re vendita pertineant ad emptorem in valore, quem tempore reuenditionis habebant, an pro eo tempore quem postea habuerunt. *ibid.* 4. & 5

Fructus collecti ante venditionem rei venditæ ad emptorem spectant quando emptor iam soluit illius pretium, vel venditor in mora fuit tradendi illam. *ibid.* 6

Quid in foro conscientie, & externo dicendum est de fructibus quos venditor non percepit, percepturus autem erat emptor si rem haberet. *ibid.* 7

Quid de iisdem fructibus de iure Lusitano. *ibid.* 8

An venditor vltra fructus teneatur etiam emptori ad interesse extrinsecum. *ibid.* 9

Si venditor rem venditam emptori tradat nullo concessio termino ad soluendum pretium, & emptor in mora sit soluendi illud, tenetur ipse emptor in vtroque foro non solum ad pretium soluendum, sed etiam ad vsuras compensatorias fructuum, vel ad soluendos ipsos fructus, quos percepit. *ibid.* 10

c *Quid*

Index Rerum,

- Quid quando venditor rem tradidit emptori con-
cesso termino dilationis ad soluendum pretium.
ibid. 11. 12. & 13
- Emptor in nullo foro tenetur ad fructus, vel ad
usuras compensatorias, seu compensationem
illorum, quando nec ipse aliquos percepit, nec
venditor illos erat percepturus. ibid. 14
- Quid si ob diuturnitatem temporis, fructus ipsi
valorem rei excedant. ibid. 15
- Quid si emptor, nec fructus ipsos, nec usuras illo-
rum, seu compensationem petat, & venditor ex
pretio soluto nihil lucraturus erat. ibid. 16
- Compensationes, seu usurae pretij, non soluti quo-
modo iuxta valorem fructuum aestimandae sunt.
ibid. 18
- Ad quem pertineant fructus rei venditae, quando
venditor illam emptori tradidit, concessio certo
termino ad soluendum pretium. §. 9. per to-
tum.
- Refertur prima opinio asserens, pertinere ad ven-
ditorem. ibid. 1
- Præfertur secunda dicens pertinere ad emptorem
etiam si illos in pactum non deducat. ibid. 2
- Ad quem pertineant à puncto, quo finitur termi-
nus præfixus ad solutionem. ibid. 3. & 4
- An gener possit licite percipere fructus prædij si-
bi in pignus dati, dum dos integre non soluitur,
quin teneatur illos in dotem computare. §. 10.
per totum.
- Pro parte affirmatiua resoluendum est. ibid. 2
- Quæ sit causa hanc acceptionem iustificans. ibid. 3.
4 & 5
- An minuendi sint fructus pro rata solutionis de m-
minutatim dos soluitur. ibid. 6
- An de iure Lusitano, vt possit gener hos fructus
percipere, opus sit, vt præcedat conuentio, quod
in sortem dotis computentur. ibid. 8
- An fructus agrorum futuri & pendentes in agris
vendi possint. §. 24. 6. & 7
- An dispositio capitis salubriter de usuris locum ha-
beat tam in socero dotante, quam in quo-
cumque alio extraneo dotem constituyente.
1. 10. 9
- An prædicti fructus percipi iure possint si illi ex-
cedant valorem dotis. ibid. 10
- An possit gener illos percipere dum filia dotata à
patre, vel matre sustentatur. ibid. 11
- An soluto matrimonio per mortem alterius con-
iugis possit licite viuens coniux eos integre per-
cipere, siue filios habeat, siue non habeat ex con-
iuge mortuo. ibid. 12. & 13
- An viuens coniux possit pacisci cum hæredibus
coniugis demortui, vt dum sibi dos integra non
soluitur, soluat certa quantitas pecuniaria,
quæ fructus æquet plus minusve. ibid. 14.
& 15
- An constante matrimonio possit gener, vel do-
tatus pacisci de hac certa quantitate pecuniae si-
bi loco fructuum soluenda. ibid. 16. & 17
- An quando dotatus concessit terminum dilationis
ad soluendam dotem, possit durante illo termi-
no illos percipere. ibid. 18
- An si dotatus, vel gener vendat illos fructus vel
fundum oppigneret, possit illos percipere.
ibid. 19. & 20
- An gener, vel dotatus censeatur illos remittere,
si per decem annos illos non petat, nec remittat.
ibid. 22
- An qui conductos habet fructus alicuius beneficij,
vel commendæ, per unum, duos, vel tres an-
nos, si nullos aut per paucos percipiat, teneatur
beneficiatus, aut commendator ei aliquid remit-
te. §. 24. 11
- Conductiones, & locationes fructuum locatorum
futurorum sunt intrinsecè venditiones condi-
tionatae, si nascantur tot, ac tanti, vt moderatum
lucrum venditores, seu conductores habeant.
ibid. 12
- Quatenus possessor malæ fidei teneatur restituere
fructus perceptos, & percipiendos ex re aliena
tam ab illo meliorata, quam non meliorata,
vide *Possessor malæ fidei*.
- Fructus rei venditæ à retro ad quem pertineant.
§. 43. 12
- Quid si vendens à retro vult redimere rem, tem-
pore quo fructus maturi in ea sunt. ibid. 13.
& 14
- Quid quando sunt in flore. ibid. 15
- Quid si fructus consistant in usu rei quotidiano, vt
fructus, domus, equi, & mancipij. ibid. 16
- Ad quem pertineant fructus medio illo tempore
percepti, si venditio dissoluatur iam ratione
pacti legis commissoriae, quam ratione pacti de
adiectioe in diem. §. 45. 9
- Fructus rei etiam si illam emptor venditori à retro
non tradat à die quo ei pretium fuit oblatum,
pertinent ad illum, qui pretium obtulit. ibid. 12
- Quid de fructibus medij temporis. ibid. 13
- Quando res venditur cum pacto retrovenditionis,
fructus medij temporis pertinent ad emptorem.
ibid. 16
- Quid quando pactum legis commissoriae aut de in-
diem adiectione celebratur verbis indirectis ad
quem pertineant tunc fructus, & dominium rei.
ibid. 17. 18. & 19
- De fructibus rei emptæ remissiuè. §. 46. 1
- Qui existiment tandiu deberi fructus rei emptæ
venditori, quandiu ei integre pretium non sol-
uitur. ibid. 2
- Fructus pendentes in re, quæ emittit, nisi aliter
conuentum sit ad emptorem pertinent. ibid. 3
- Vbi primum emptor pretium soluit venditori, fru-
ctus, & eorum incrementum in ea pendentes ad
emptorem pertinent. ibid. 4
- Si venditor sit in mora tradendi rem post receptum,
vel oblatum pretium, tenetur emptori non so-
lum ad fructus illius, sed etiam ad omne lucr-
cessantis, & damni emergentis. ibid.
- Quid de interesse extrinseco, quando scilicet em-
ptor rem esset empturus in alio loco, vbi minus
valebat, aut venditor venditurus in alio loco
vbi plus valebat. ibid. 5
- Quid si emptor nec soluit, nec obtulit pretium, nec
venditor de illo ei fidei habuit. ibid. 6
- Quid si emptor solum soluit dimidium pretij, vel
partem illius. ibid. 8
- Quid quando venditor rem tradit emptori habita
fide de illo. ibid. 9
- Quid si domum, vel prædium tibi vendam non
habita fide de pretio soluendo, nec concessa di-
lacione. ibid. 11
- An si tibi vendam prædium mille aureis, possim in
pactum deducere, vt comedam fructus illius
quoad vsque inueniam aliud æqualis valoris, de-
posito interim pretio apud aliquem, dum non
inuenitur. ibid. à n. 12. vsque ad 15
- Furtum.**
- An, & quatenus furta, quæ erga parentes filij fami-
liæ committunt, teneantur illi ad collationem
adducere. §. 16. 11. & 12

& Verborum.

Furiosus.

Furiosi perpetuo, & perpetuo amentes, carentes lucidis interuallis, contractus valide celebrare non possunt. 1.11.2
 Possunt vero si lucida interualla habeant. ibid.4.
 & 1.13.16
 Quid in dubio, an contractus celebrarint tempore lucidi interualli. ibid.5
 Quid sufficiat, & necesse sit ad probandum in iudicio lucidum interuallum. ibid.6

G

Gabella.

AN clerici siue in sacris, siue in minoribus beneficiati, & non beneficiati mercaturam exercentes, ad gabellam teneantur antequam admo-
 neantur à suis Prelatis, vt cessent ab illa. 5.11.12.13. & 14
 An quando se mel aut bis negotiari sunt, ad illam in conscientia teneantur. ibid. à n.14
 An teneantur ad talias, gabellas, & indictiones pro primo ingressu Regis in urbem, vel Regnum. ibid.24
 De origine gabellæ in hoc Regno Portugallie. 5.4.1. & 2
 Olim solum populi Portugallie, sibi tributum gabellæ pro aliqua communi necessitate, imponebant, & tollebant, absque consensu Regis, officiales illarum eligebant, & ab illis ratiocinia petebant. ibid.4. & 5
 A principio Reges huius Regni titulo precarij à populis Regni gabellas possederunt. ibid.4
 A principio gubernationis Regis Sebastiani, titulus precarij mutatus fuit in alium, quia Reges contractu inuito cum populis se obligarunt ad conseruandam incapitationem, quæ modo seruat^r ad præsentem annum 1639. & ad illas nunquam augendas, & populi ad illas sine diminutione soluendas. ibid.4. & 5
 Ad quem pertineat augmentum gabellæ, ad Regem ne illam augmentem, an ad publicanum, qui illam conductam habebat. ibid.6. & 7
 Quis debeat gabellam, emptor ne, an venditor. ibid.8
 An de emptione tenarum, quæ à Rege emuntur, gabella debeat. ibid.9
 Si Rex hodie per priuilegium aliquem eximat à solutione gabellarum, quantitas gabellæ, quam ille soluebat, minuenda est de incapitatione populi. ibid.10
 Quid statuat ius Lusitanum circa gabellas, quando tabelliones scripturas venditionis efficiunt. ibid.11
 Per solum nudum, & liberam consensum perfecto contractu, debetur statim gabella. 5.3.1. & 2
 Intra quod tempus soluenda est in Castella. ibid.3
 An debeat ex contractu venditiones, quando partes in continenti ab illo recesserunt. ibid.4
 Quid si ex interuallo recesserint. ibid.5
 Quid si res iam non sit integra, sed etiam processum sit ad traditionem pretij, vel partis illius. ibid.6
 An debeat gabella, quando post perfectam venditionem aliquid circa illam innouatur, & pretium, & res vel augetur, vel minuitur. 5.3.7. & 8
 Cui debeat gabella, si duo sint gabellarij, vnus tempore contractus, alter tempore, quo res, & pretium traditur. ibid.9

An debeat à contrahentibus, si tempore, quo res & pretium traditur, fuerint immunes à solutione illius. ibid.10
 An debeat quando perficitur venditio loco, & tempore in quo non debetur. ibid.11
 Non potest gabellarius agere ad gabellam, nisi post perfectam venditionem. ibid.12
 An debeat ex contractu venditionis à retro, quando res tempore assignato restituitur, & prior contractus rescinditur. 5.3.13. & 17
 Quid si venditio à retro celebrata fuerit sub his expressis verbis, *Restituo pretio iterum mihi rem vendas.* ibid.14
 An leges, quæ obligant ad illam soluendam ex contractibus, obligent etiam ad illam soluendam ex quasi contractibus. ibid.15
 An reperenda sit à fisco, vel gabellario, si venditio annulletur ex aliqua causa. ibid.16
 Et quid quando venditio est ipso iure nulla. ibid.
 Scribæ conficientes instrumenta venditionis, quin prius per scriptum iudicis constet gabellam fuisse solutam, ipso facto amittunt officium absque iudicis sententia. 5.4.13
 An contractus venditionis in quo gabella non soluitur, sit ipso iure nullus absque iudicis sententia. ibid.14
 An celebrato venditionis contractu sine solutione gabellæ, post aliquot annos gabella solui possit, vt nullitas contractus vitetur. ibid.15. & 16
 An annullato contractu propter gabellam non solutam, teneatur venditor reddere pretium emptori, & quid de hæredibus illius. ibid.17
 An quando amissa artha vnus contrahens à contractu discedit, altero inuito. ibid.
 Ex permutatione vnus rei pro alia duplex tributum gabellæ debetur de iure loquendo. 5.7.5
 Quid de consuetudine. ibid.
 Quid quando pecuniæ, & res simul dantur pro pretio. ibid.
 In Lusitania dimidium gabellæ soluit emptor, aliud dimidium venditor. ibid.7
 Quid in Castella, & in venditione olei in Hispali. ibid.
 Ex contractu, quo aliquis operam alicuius conducit, vt ex materia aliqua sibi aliquid efficiat, nulla debetur gabella. ibid.8
 Religiosi, qui per se, vel per alios negotiantur, an, & quatenus ad gabellam teneantur. 5.11.29.
 Vide *Clericus.*
 An quando augetur pretium venditionis, vt contractus ad æqualitatem reducatur, debeat quoque augeri gabella, & minui, si minuat. 5.38.15
 An ex pura rescissione venditionis gabella debeat. ibid.14
 An debeat gabella quando solo mutuo consensu contractus rescinditur. 5.30.1.2. & 3
 Quid circa gabellam, quando de consensu contrahentium non dissoluitur contractus, sed de mandato iudicis, vel augetur pretium, vel minuitur. 5.39.4
 Quid quando res prius æstimatur, & postea alicui gratis datur, an tunc debeat gabella. ibid.5
 An debeat gabella quando contractus venditionis rescinditur ex eo quod fuerit celebratus ultra, vel infra dimidium iusti pretij. 5.41.7
 Quis illam tunc soluere teneatur. ibid.8
 Quid quando intercessit mala fides ex vna parte. ibid.9

Index Rerum,

Quid si non venditor, sed emptor tantum laesus
fuit, quia emit supra dimidium. *ibid.* 10. & 11
An is qui in contractibus fuit dolosus, puniendus
sit ad solutionem gabellae, quando contractus
per iudicem rescinditur. 5. 42. 6
An excusentur à solutione gabellae personae Eccle-
siasticae vendentes fructus superstites à sua, suae-
que familiae sustentatione, tam suorum benefi-
ciorum, quam bonorum patrimonialium, etiamsi
eos vendant per minutias. 5. 12. 3
An fas illis sit emere absque eadem solutione om-
nia necessaria sibi, & suae familiae, & duas domos
ad habitandum vnam aestiuo, alteram tempore
hyemis. *ibid.* 2. & 4
An gabellarij, qui deferunt iuramentum personis
Ecclesiasticis, ut sciant, an ea, quae emunt, vel
de foris trahunt, sint ad suam, suaeque fami-
liae sustentationem, teneantur eo iuramento sta-
re. *ibid.* 5
An illi publicani, qui conducunt agros ab Eccle-
siasticis, & religiosis, & decimales fructus à cle-
ricis, teneantur ad gabellas, tanquam alij publi-
ciani. *ibid.* à n. 6. vsque ad 8
An monachi, & clerici, possint equas, vaccas, por-
cas, & oves emere, & in suis praediis pascere, ut
partus postea, & illas cum adoleuerint vendere.
ibid. 9

Gemmae.

Gemmae, & lapilli inuenti in littore maris, sunt pri-
mi occupantis, & inuentoris, & non pertinent ad
Regem. 1. 8. 30

Gener.

An gener, qui duxit filiam spuriam alicuius, teneat-
ur in conscientia dotem restituere creditoribus
sui socii, si sciat in fraudem illorum sibi fuisse
constitutam. 1. 30. 7
Vtrum gener possit licite percipere fructus praedij
sibi in pignus dati, interim dum dos sibi integra
non soluitur, quin teneatur illos in sortem dotis
computare. 5. 10. per tot.

Grauumen, Grauare, Grauarius.

Grauius alteri restituere fideicommissum, si sine
liberis discedat, monasterium ingrediens post
mortem suam, non potest fideicommissum re-
linquere monasterio, sed illi, qui ei in illo succes-
surus erat. 1. 8. 21
An grauius restituere rem alteri post mortem
suam, & cum eo grauiamine monasterium ingre-
diens, excludat monasterium istum substitutum.
4. 5. 42

Guarantigius contractus.

Guarantigius contractus quid sit. 1. 1. 12. Vide
Contractum.

H

Heres, Hereditas, vide Succedere.

Heres ex parte, & ex triente, ex semisse, & ex
vncia quid sint, & in quot partes diuide-
bant antiqui hereditatem. 6. 13. 2
Quid sit heres institutus, & substitutus. *ibid.* 3
Heredis nominatio non potest committi à testato-
re alteri, & inuolidum erit ob id testamentum.
ibid. 4
Non valet testamentum captatorium in quo quis
dicit, Instituo heredem meum Titium, si ille me
heredem suum instituerit. *ibid.* 6
Valet testamentum illud in quo testator prius
communicat Notario, vel scribenti illum, quem
ipse vult heredem instituere, ut illum in testa-
mento scribat. *ibid.* 7

Non valet si Notarius heredem scribat, quin prius
illum ei communicet testator. *ibid.* 8

Etiamsi postea testamentum legat ipse Notarius
testatori. *ibid.*

Hereditum quidam sunt extranei, quidam consan-
guinei, & quae differentia sit inter utrosque.
1. 13. 13

Si testator habeat filios, illi necessariò debent insti-
tui, & illud testamentum in quo testator ali-
quem filium praeterit, non valet. *ibid.* 14.
Vide *Præteritio.*

Quid si præterantur ascendentes, quando testator
caret filiis, & descendens. *ibid.* 15

Ascendentes succedunt in hereditatem ex defectu
descendentium. *ibid.* 16

In Lusitania non est necessarium ad valorem te-
stamenti exprimere heredes necessarios, sed
sufficit quod testator sciens se illos habere, dispo-
nat de sola tertia, ut illi censeantur instituti,
etiamsi illos non nominet, sicut sint ascenden-
tes, siue descendentes. 6. 13. 17

Quantitas legitimae portionis non est de iure na-
turali definita. *ibid.* 18

In defectum descendens, & ascendens, licet
testator habeat fratres, & collaterales, liberum
est ei heredem valide instituere, quem voluerit.
ibid. 20

Qui heredes succedant defuncto, qui discedit ab
intestato. 6. 14. 1

Hereditatis aditio idem est, quod acceptatio.
6. 17. 1

Quomodo transmittatur hereditas ad heredes.
ibid.

An heres suus possit transmittere hereditatem,
antequam illam adeat. *ibid.* 2

Hereditas complectitur etiam omnia debita, quae à
defuncto debentur, & omnia, quae ei debentur.
ibid. 7

Heres, qui bonorum defuncti inventarium non
fecit, an in foro conscientiae teneatur ad illius
debita in solidum, etiam ultra vires hereditatis.
ibid. 8. & 9

Et quid in foro externo. *ibid.* 7

An ad debita, quae defunctus contraxit ratione de-
licti, teneatur heres. *ibid.* 10

Et quid si sint debita realia, & personalia.
ibid.

Hereditas etiam bonorum immobilium militi re-
licta ratione amicitiae cum eo contractae in ca-
stris, ad bona castrensia pertinet. 6. 18. 6

Herede instituto ab aliquo religioso in testamento
post professionem illius statim bona ipsius reli-
giosi ad illum pertinent, si religiosus testari po-
tuit. 1. 17. 29

Heres vniuersalis immediatus, qui rem à testatore
qui erat possessor malae fidei, immediatè accepit,
an possit illam praescribere aduersus dominum
rei. 2. 1. 59

Quid si sit heres mediatus, id est, heres huius hæ-
redis. *ibid.* 60

Quid si ab herede illam accipiat, sed non titulo
hereditatis, sed titulo legati, vel donationis.
ibid. 61

Hereticus, Haeresis.

An ob haeresim mentalem confiscatio bonorum
ipso facto incuratur. 1. 21. 3

An si hereticus hodie in haeresim incidat, publi-
canda sint illius tantum bona, quae ante haeresim
acquisiuit, an etiam ea, quae post haeresim
comparauit. *ibid.* à n. 4. vsque ad 8

Tuta

& Verborum.

Tuta conscientia potest hereticus possidere, & retinere omnia bona sua quoadque per sententiam iudicis declaratur hereticus, nec tenetur ea fisco offerre non petente fisco. *ibid.* 9. & 10
 Hereticus dum contra illum declaratoria heresis sententia non fertur, potest licite bona sua expendere, & consumere, quæ ad illius vitam, & status sunt necessaria, potest eleemosynas, & donationes facere sibi competentes, etiam remuneratorias. *ibid.* 12
 An possint filios, & filias dotare. *ibid.* 13
 Contractus onerosi heretici, veluti venditiones, & permutationes factæ post commissam heresim, an valeant. *ibid.* 14
 Quando hereticus aliqua ante sententiam apud aliquem occultant, cui restitutio facienda est post sententiam, fisco ne an heretico. *ibid.* 17
 Heretici Aquilonis frustra, & irrationabiliter contendunt mare liberum esse quoad navigationem. 2.8.13

Homo.

Homo in statu naturæ integræ habebat dominium super uniuersum mundum. 2.7.1
 Homines de communi consensu tempore Caimi, & Abeli primam rerum diuisionem fecerunt. *ibid.* 2

Hollandi.

Hollandi frustra & irrationabiliter contendunt, maris usum, & navigationem causa commercij esse liberam. 2.8.13

I

Iactus piscationis.

Iactus piscationis, & venationis euentus, an licite, & valide vendi, & emi possint, etiam si nihil capiatur. 5.24.7
 Et quæ differentia sit inter venditionem illorum, & partus animalium, aut ancillarum. *ibid.* & deinceps.

Iappones, Iapponia.

Iappones an fieri possint serui, & mancipia Lusitanorum. 2.3.6
 Quot insulas, Regna, & Reges habeat Iapponia, *ibid.*
 Quo die & anno in eam ingressus fuerit D. Xauier. *ibid.*

Iauenses.

Iauæ incolæ, an verè sint, vel esse possint mancipia Lusitanorum. *ibid.* 9

Immunitas Ecclesie.

Mancipiis ad Ecclesiam fugientibus propter scuitiam dominorum conceditur immunitas, & quomodo. 2.5.3

Impediens, impeditus, Impedire.

Vide Tempus.

Conditio impedita per eum à quo debet impleri, habetur pro impleta. 1.7.126
 Quid si impediatur à quodam tertio. *ibid.*
 Impedito vi, vel morbo, vel fraude, vel dolo, non currit tempus. 1.12.9
 Tempus datum ad appellandam non currit ignorantem sententiam contra se latam. *ibid.* 10
 Legitimè impedito quocumque morali, vel naturali impedimento non currit tempus. *ibid.* 10. *verf. Ex denique.*
 Remedium restitutionis in integrum aduersus prescriptionem, an concedatur impeditis, probato in iudicio impedimento. 2.15.90

Fagundes, de Iustitia, &c.

Incarceratus, Incarcerare.

Non valet contractus factus ab incarcerato cum eo, qui illum absque autoritate iustitiæ incarcerauit. 1.21.1
 Positus in carcere, vel arte aliqua autoritate iustitiæ ad instantiam alterius, non potest cum illo valide contractus facere, nisi de licentia iudicis. *ibid.*
 In carcerem detrusus iussu sui Dynastæ habentis dominium in oppido, non potest cum illo valide contractus facere, dum est incarceratus. *ibid.*
 Qui comprehenditur tempore belli, cum fugit ab vno loco in alium, & contractum facit cum illis à quibus comprehensus fuit sub certo pretio, pro libertate sua non tenetur ad contractum. *ibid.* 4

Indulgentiæ.

Vendere concessionem indulgentiarum, simonia est. 5.22.8

India.

Incolæ Indiani, an iuste serui Lusitanorum facti sint. 2.5.3

Inducere, Inducens.

Qui precibus, vel vi, vel iniuria, vel modo aliquo induxit aliquem ad alienandam rem suam in fraudem creditorum, ad quid in conscientia tenetur. 1.30.23

Infans.

Infans vsque ad quam ætatem dicatur infans. 1.12.1

Instrumentum publicum.

An publicum scriptoræ instrumentum factum à Tabellione extra suum territorium, de partium consensu valeat. 5.5.9

Insula.

An insulae, quæ plus distant à terra, quam spatium centum milliari pertineant ad dominos terrarum. 2.8.6
 Quid si Principes eas longius distantes, inuenerunt desertas, & in populos redegerunt. *ibid.* 6

Insinuatio.

Vide Donatio.
 Quid sit insinuatio. 4.9.1
 Insinuatio de iure communi, Lusitano, & Castellæ ad valorem donationis, solum requiritur in donationibus simplicibus, & liberalibus. *ibid.* 5

Intentio.

Vide Contractus.
 An obliget contractus factus cum intentione non contrahendi, & non se obligandi. 1.2.3
 Quid quando à principio contraxisti cum animo, & intentione non te obligandi, & post contractum factum, intentionem, & consensum adhibuisti. *ibid.* 4
 Quid si habuisti intentionem celebrandi contractum, & te obligandi, non tamen habuisti implendi illum. *ibid.* 9
 Quid sit intentio virtualis, & an hæc sufficiat ad se quis obligandi ex contractu. *ibid.* 11. & 12
 Intentio testatoris defumenda est ex verbis illius. 1.8.4. & 6

Interesse.

Quid sit interesse intrinsecum, & extrinsecum in venditionibus. 5.8.9

Index Rerum,

Inuaidum.
 Quod fuit inuaidum ex defectu consensus, an accedente postea consensu firmetur, & validum fiat. 1.12.13

Inuentarium.

Vide Hæres.

Ad quem iudicem pertineat in Lusitania, & domini illius facere inuentarium bonorum Episcoporum defunctorum, ad Ecclesiasticum ne, an ad sæcularem, & quid de bonis clericorum. 6.4. à n.14. vsque ad 18

Inuenta, Inuenire.

Inuenta in littore, vt lapilli, gemmæ corallium, de iure gentium primi inuentoris sunt. 2.12.1

Inuentio venarum auri, & metallorum siue in fundo proprio, siue in alieno, ad quem pertineat. ibid.3

Inuentio insularum in medio maris ad quem spectet. ibid.8. & 9

Et quid de insulis quæ sunt in mari adiacenti terris alicuius Principis. ibid.

Inuentio thesaurorum de iure gentium, est primi inuentoris. 2.14.2

Institutio maioratum, vel capellarum.

Tot sunt institutiones, quot sunt personæ vocatæ ad administrationem alicuius maioratus, vel capellæ. 1.8.2

Institutio hæredis facta per nutum, quid operetur. 6.2.55

In institutionibus maioratum non extenditur conditio de casu ad casum, nec de vna persona vocata ad aliam. 1.8.3

Et sic conditio posita vni personæ vocatæ, non censetur repetita in alia persona. ibid.

Institutores maioratum in ultimis verbis institutionis se solent declarare. ibid.7

Institutores quando censeantur vnam personam vocatam, magis quam aliam diligere. ibid.8

Iope.

Iope olim, hodie Iafa fuit secunda ciuitas, quam Caimus ædificauit. in proem. lib.8

Iudeus.

Quatenus Iudei videntes in terris Ecclesiæ, possint habere, vel emere Christianos in seruos, & statim illi apud illos libertatem consequantur. 2.6.2

Index, Iudicium.

Vide Superior.

Licitum est iudicibus dolum simulare in iudicando, vt veritatem sciant, & quomodo, & quatenus. 1.3.1

Possunt iudices, & magistratus liberis hominibus suarum rerum liberam administrationem interdiceret ex causis iustis, & qualibus. 1.12.3

Quomodo possit iudex laicus causa cognita relaxare iuramenta. 1.27.15

Quatenus est de iure Lusitano, & Castellæ iudicibus & Prætoribus, & illorum officialibus prohibitum emere, & vendere in locis vbi iurisdictionem exercent. 5.13.1

An possint id facere per interpositas personas. ibid.2. & 11

De iure Castellæ etiam famulis illorum hoc est prohibitum. ibid.3

An possint celebrare alios contractus per quos aliquid acquiratur. ibid.

An possit iudex ibi per testamentum aliquid acquirere, & hæres institui. ibid.4

Possunt etiam emere eas res, quæ fuerint suorum maiorum. ibid.

Possunt rem sibi in pignus datam accipere. ibid.

An possint promittere se empturos post finitum officium. ibid.

Quid si emanet à magno, ac potenti viro sibi subdito, qui nec illos timet, nec negotium cum illis habet. ibid.5

An si sint iudices perpetui possint emere, & vendere in locis vbi perpetuam iurisdictionem habent. ibid.6

Quid de iudicibus orphanorum, & illorum officialibus. ibid.7

An iudex possit compellere maritos ad præstandum consensum vxoribus ad vendendum aliquid. 4.14.3

Iudices an possint vendere opera ad quæ ex iustitia & ex officio tenentur. 5.18.2

Et quid si aliquid accipiant pro ferenda iusta, vel iniusta sententia. ibid.2. & 3

Iudices an possint aliquid accipere pro eligenda vna opinione secundum quam iudicent, quando dantur in casu duæ probabiles. ibid.4

Quid si vna sit probabilis, & altera probabilior. ibid. & 5

Ad quem pertineat arbitrari salarium, & mercedem seruitiorum, quæ Episcopis, & Prælati sunt ab illorum famulis, ad iudices ne Ecclesiasticos, an ad sæculares. 6.4.26

Ad quem visitare hospitalia, & loca pia fundata à laicis, de bonis laicorum, ad Ecclesiasticum ne, an ad sæcularem. 6.6.1

An talis, & contributiones ad reparandas Ecclesias faciendæ sint per homines sæculares deputatos ab Episcopis, & Prælati, an per homines deputatos per officiales Cameræ, seu conuentus ciuilibus. ibid.17. & 18

Non possunt iudices sæculares hanc visitationem Episcopis impedire. ibid.19

Iuramentum, Iurare, Iurans.

Vide Ludus.

Valet sæpè iuramentum in Dei honorem, & tamen actus super quem cadit, est irritus. 1.26.1

Iurans dare alicui sibi vim incutienti centum. v. c. cur obligetur ad iuramentum non eis, sed Deo. ibid.

Quando iuramentum apponitur contractui valido, quem facis cum Titio, non magis firmat contractum in ordine ad Titium, quam si non apponeretur. ibid.3

Si iuramentum promissorium impleri non potest absque peccato mortali, vel veniali, non obligat tale iuramentum. ibid.4

Quoties id quod cum iuramento alicui promittitur, est res de se licita, iure tamen canonico, aut ciuili prohibita non obligat iuramentum. 1.26.5

Quamuis de iure Lusitano prohibeatur apponi in contractibus iuramentum, non tamen prohibetur votum apponi. ibid.10

Iurans stare contractu, tenetur illum seruare, quando ex tali contractu sumpto sine iuramento oritur obligatio naturalis, & non poterit relaxationem illius obtinere, nec illa obtenta vti. 1.27.1

Iurans soluere, & non repetere ea, quæ in ludo prohibito perdidit, non potest licite relaxationem petere, nec satisfacit momentanea solutione. ibid.2

Quoties

& Verborum.

Quoties id in cuius favorem iuramentum præstitum fuit tenetur rem iuratam iuranti restituere, toties potest iurans, eo invito, relaxationem iuramenti petere. ibid. 6

Iurans solvere vsuras præfixo termino ad soluendum, potest eo termino elapso relaxationem obtinere iuramenti. ibid. 11

Iuramenta, quæ continent turpitudinem iniustitiæ ex parte creditorum, non possunt dispensari per bullam Cruciatæ, nec per privilegia religiosorum. ibid. 12

Possunt iuramenta relaxari per bullam Cruciatæ, & privilegia religionum quando non continent præiudicium tertij. ibid. 13

Iurans solvere, si alioqui ex beneficio alicuius legis potest solum repetere, satisfacit momentanea solutione, & potest statim solum in iudicio repetere. 1. 27. 14

Iuramentum tamquam quid accessorium sequitur naturam principalis contractus cui accedit. ibid. 16

In Lusitania iuramentum in contractibus appositum sine Regis facultate est nullum. 4. 5. 32

Ius, Iustitia, Ius gentium.

Ante conditum ius civile iam ius gentium erat, & obligabat. 1. 4. 4

Ius civile in ordinem ad bonum commune potest irritare contractus. ibid. 6

Quando censendum sit illos irritare. ibid. 8

Si ius civile, vel canonicum præscribat formam contractuum, ea non servata, statim in conscientia talis contractus non valet. ibid. 10

Referuntur varij modi agnoscendi quando ius civile solum prohibeat contractus, & quando illos irritet. ibid. 11. & 12

An contractus, quem ius irritat ob præsumptionem fraudis valeat, si nulla in eo fraus inveniatur. ibid. 17. & 18

Omne ius naturale, & diuinum prouidet, vt damnum per iniuriam datum resarciatur. 1. 6. 2

Ius naturale dicitur, vt nullus commodum reportet ex fraude. ibid.

Ius Lusitanum disponens, vt mulier quinquagenaria habens filios, vel descendentes, qui ei succedere possint, non possit validè alienare, vel communicare cum marito duas partes illorum bonorum, quæ habebat, antequam nuberet, an locum habeat solum quando filios legitimos habet ex priori matrimonio, an etiam quando illos habet illegitimos, & non nubens. 1. 24. 3

Ius Lusitanum hoc disponens an sit contra ius canonicum. ibid. 10. & deinceps.

Dispositio iuris Lusitani, an locum habeat in feminis quinquagenariis, quæ nullos habent filios. ibid. 13

Quid si filios habeant, sed incapaces succedendi. ibid. 14. & 15

Ius Lusitanum irritans omnes contractus, etiam validos in quibus iuramentum apponitur quomodo iustificari possit. 1. 26. 6

An ius Lusitanum loquatur de omni iuramento tam promissorio, quam assertorio. ibid. 8

Ius Lusitanum requirens ad probandos contractus scripturam publicam, quomodo coonestari possit. 1. 19. 2

An ius Lusitanum excludat à probatione contractuum probationem mixtam, id est, partim per scripturam, partim per testes. ibid. 8. & 9

An de iure Lusitano contractus inter patres, & filios, inter fratres, & inter maritos sororum probari possint per testes. ibid. 10

Neque ius canonicum, nec civile patitur, quod filius extra potestatem patris puniatur ob iniquitatem patris, & quid de filiis hæreticorum. 2. 4. 7

Ius, & actio ad res immobiles, nomine rerum immobilium in iure veniunt. 2. 15. 38

Iuri quæsito nec Princeps præiudicare potest. 5. 4. 16

Quid de iure quærendo. ibid.

Opera iustitiæ an, & quatenus secundum ius vendi possint, vide *Opera*.

Iustitia subsidiaria quid sit, & an ex violatione illius resultet restitutio. 5. 18. 30. & 31

In quo funderet iustitia commutativa, & iustitia subsidiaria. 5. 18. 31

Iustitia commutativa versatur circa restitutionem damni dati, subsidiaria circa elemosynam. ibid. 30. & 31

Ius civile, & canonicum permittunt venditiones ultra iustum, & rigorosum pretium, dummodo non sit ultra dimidium. 5. 28. 6

Ius sepulturæ an vendi, & legari possit. 5. 19. 12. & 13

Quid de iure patronatus. ibid. 17

Ius patronatus.

Laicus non potest præscribere ius patronatus, si constet ipsam Ecclesiam fuisse aliquando collationis libera. 2. 15. 47

Si est dubium, potest præscribere, & quanto tempore, cum titulo, & sine titulo, inter absentes, & presentes. ibid. 48

Præsentationes, quæ competunt laicis ad patronatus ratione concessionis non sunt tam favorabiles in iure quàm illæ, quæ eis competunt ratione foundationis, aut dotationis Ecclesiæ. ibid. 48

Ius præsentandi in Ecclesiis potest à laico præscribi contra Episcopum, & quanto tempore. ibid. 49

Vnus laicus potest præscribere contra alium ius patronatus, & quanto tempore. ibid. 50

Ad probandam possessionem præsentandi in iure patronatus sufficit vnica præsentatio. ibid.

An detur contra legem præscriptio in iure patronatus regio, & in bonis regniæ coronæ aduenis. ibid. 51

Reges contra vasallos possunt præscribere ius patronatus, & quanto tempore. ibid. 52

Ius patronatus an vendi possit per se, & an deuoluto cum castro, oppido, aut villa, vel prædio. 5. 19. 18. & 17

An ius percipiendi decimas, & emolumenta beneficij Ecclesiasticis adnexa emi, & vendi possint. 5. 19. à n. 24

Iurisdictio.

Propriè loquendo datur iurisdictio fori interni in parrocho respectu suorum parochianorum. 5. 22. 1.

L

Largitas sponsalitia.

Quid sit sponsalitia largitas, & quæ sit illius natura. 4. 13. 1

Largitas sponsalitia semper imbibit hanc conditionem intrinsecam, si sequatur matrimonium, & perficiatur per copulam. ibi. 2

Si expressis verbis sponsus, & sponsa conuenerint, ne iocalia sponsalitia ad mittentem redeant, statim fiunt donataria. ibid. 173

Index Rerum,

- Quid quando dona sponsalitia simpliciter mittuntur ab vno coniuge ad alium absque vlllo pacto, an tunc imbibant illam conditionem si sequatur matrimonium. ibid. 4
 Quid si matrimonium non sequatur ob culpam solius danatoris, aut donatarie. ibid. 5
 Quid si non sequatur per ingressum religionis. ibid. 6
 Quid si non sequatur matrimonium, & precedat osculum, quod sponsus figat sponsae. ibid.
 Quid quando sponso mittit sponsa vestes, aut iocalia aliqua, an sponsus tunc aliquid acquirat per osculum ei datum ab sponsa. ibid. 7. & 8
 Quid si oscula precedant, aut subsequantur munerum missionem. ibid. 9
 An si sponsa non sit virgo, sed pro tali reputetur acquirat tunc per osculum sponsalitiarum largitatem. ibid. à n. 10. vsque ad 12
 Quid si oscula dentur ante inita sponsalia, an tunc acquirat sponsa sponsalitiarum largitatem. ibid. 13
 Quid si post. ibid. 14
 Quid de amplexu dato post inita sponsalia. ibid. 15
 An vt sponsa lucretur dimidietatem sponsalitiarum largitatis per osculum, & tota per copulam, requiratur ex parte sponsi animus donandi. ibid. 16
 Verum valida sit donatio sponsalitiarum largitatis si excedat summam, quae absque insinuatione donari non potest. ibid. 17
 An valida sit donatio sponsalitia, quando sponsa nullam dotem secum detulit. ibid. 19
 An vt per copulam ab sponsa acquiratur, necessaria sit traductio sponsae in domum sponsi. ibid. 20
 Quando arrhae simul, & sponsalitia largitas interueniunt, si consummato matrimonio moriatur sponsus vel sponsa sine liberis, non potest sponsa vtrumque acquirere, sed datur ei, vel illius haeredibus electio vel arrhae, vel sponsalitiarum largitatis, quae electio intra 20. dies fieri debet numeratos à requisitione viti. ibid. 21
 Vxori, vel illius haeredibus semel eligentibus arrhas, vel iocalia, non licet postea variari. ibid. 22
- Laesus.*
- An laesus in contractu, metu leui, vel graui facto, vti possit tacita, & occulta compensatione suae laesionis. 1. 6. 14
Legatum, Legare, Legans, Legatarius.
Vide Conditio.
 An legatum obtineat foemina, quae Religionem ingreditur, si ei relinquatur, si nupserit. 1. 8. 10. 11. & 13
 An legatum relictum alicui sub conditione si Religionem ingrediatur, acquirat ille, qui post ingressum intra annum, nouitiatus exit. ibid. 14. & lib. 6. c. 5. n. 49
 An foemina cui legatum relinquatur sub conditione, comparet illud, si nubat. ibid. 16. §. dubium est.
 Proponuntur regulae aliquae generales ad intelligendas condiciones relictas in legatis. ibid. 17
 Possunt legantes inuitate aliquem ad ingressum Religionis spe alicuius lucri in testamento relictum. ibid. 19
 Legatum relictum alicui sub modo vt monialis sit, an sit validum si nubat. ibid. 1. 9. 6
 Legatum relictum puellae, vt nubat, si innupta moriatur, debetur illius haeredibus. ibid. 8
 In dubio an modus sit causa impulsiva, an finalis, credendum est esse impulsivam, & debetur legatum legatariae in foro conscientiae. ibid. 9
 An legatarius teneatur rem creditoribus legatoris restituere si sciat in fraudem illorum eam sibi fuisse legatam. 1. 30. 10
 An legatum libertatis tollat, vel minuat legitimas filiorum legantis. 2. 15. 40
 Legata an praescribant, & quanto tempore contra legarium. ibid. 56
 Legatum relictum in diem, & tempus certum, si incertum est quando ille dies, vel tempus veniat, vt dies mortis, si legator praemoriatur legatorio, ad nihil tenentur haeredes illius. 4. 2. 4
 Quid si legatarius praemoriatur legatorio. ibid. 5
 An quando quis testamento legauit centum consobrinae suae, vt nubat, vel vt monialis fiat, & illa prius legatori ante nuptias, vel antequam monasterium ingrediatur, moritur, an illa debeantur haeredibus consobrinae. ibid. 11
 Tam legata, quam alij contractus valent inter virum, & uxorem, si alioqui sint iusti, & per leges non impediantur. 4. 11. 4
 Qui testamento suo legat suas vestes alicui, an teneatur etiam ei legare vestes, quae alium etiam vsum à vestiendo habent. 5. 5. 8
 Legatum factum de auro, & argento intelligitur solum de auro, & argento, quod legator habet de praesenti. 5. 15. 1
 Legatum quid sit, & in quo differat à donatione causa mortis. 6. 1. 16
 Nec legatum, nec haereditas relicta in testamento ei qui testamentum scripsit, valet. 6. 2. 15
 An ad hoc requiratur iudicis sententia. ibid. 16
 An possit licite in conscientia peti annullatio legati & haereditatis ab illo cui emolumentum illius spectat, quando constat testatorem id voluisse relinquere, etiam si testamentum scriberet, & quando etiam constat nullam fuisse culpam in eo, qui testamentum scripsit. ibid. 17
 An valeat legatum solo nutu factum, licet non valeat institutio haeredis per nutum facta. ibid. 56
 An in testamentis factis à parentibus inter liberos, valeant legata relicta extraneis. 6. 3. 8
 An legata pia facta in testamento nullo valeant. ibid. à n. 28. vsque ad 30
 Et quid è contrario, an legata non pia facta in testamento de iure nullo valeant. ibid. 31. & 32
 Quid si testator leget centum sobrinae suae, vt monialis sit, & illa nubat, an illa centum ei debeantur, aut illius haeredibus. ibid. 37. & 38
 Quid si relinquat centum distribuenda pauperibus pro male ablati, & liquido constet solum fuisse ab eo male ablata quinquaginta, an reliqua 50. accrescant pauperibus, an illius haeredibus. ibid. 39
 Quid si testator dicat, ducenta, quae in libro in eorum rationum debeo Antonio, donentur ei, & ex libro solum constet centum ei deberi. ibid. 40
 Piorum legatorum causa quando haeredes testatoris illa non soluunt est mixti fori. 6. 4. 1
 Legata pia intra sex menses exequi debent quando testator non assignauit tempus in quo soluantur. ibid. 12
 An illis elapsis deuoluatur executio ad Episcopum. ibid. 13
 Quando defunctus legat aliquid ad vnum opus pium, si illud impleri non potest, mutandum est in aliud de licentia Episcopi. ibid. 12
 Quid si quis leget calicem Ecclesiae non explicando cui, an tum legatum cedat illius haeredibus, ibid.

& Verborum.

redibus, an expendendum sit in aliud opus pium.
6.5.14
Legata relicta sub conditione licita, & honesta,
non pertinent ad legatarium nisi conditione im-
pleta. ibid. 15
An valeat condicio non nubendi posita in legatis.
6.5. à n. 15. vsque ad 20
Quid de conditione à patre filio imposta si arbi-
tratu Titij matrimonium contrahat. ibidem,
20. & 21
Quid de legato relicto fœminæ si religionem ingre-
diatur. ibid. 22. an illud acquirit si nubat. ibid.
Quid de legato relicto alicui si matrimonium con-
trahat, an illud lucretur si religionem ingrediatur.
ibid. 23
Quid si fœminæ legentur centum si nubat, & 50, si
nata monialis. ibid. 24
An legatum modale relictum fœminæ, vt monialis
sit, debeat illius hæredibus si illa moriatur an-
tequam religiosa sit. ibid. 39
An legata relicta pro maritandis fœminis honestis,
dari possint iis, qui vnâ tantum fornicationem
admiserunt quando testatores non explicant,
quod sint virgines. ibid. 40
An possint dari fœminis ante nubilem ætatem.
ibid. 41
An viduis honestis secundò nubentibus. ibid. 42
An iam maritatis. ibid. 43
Quid si verba testatoris dicant, dentur mille pro
dotandis puellis, an tunc dari possint iam nuptis.
ibid. 42
An dari possint fœminis ingredientibus Religio-
nem. ibid. 44
An possint dari fœminis, quæ religionem ingre-
diuntur quando testator legata relinquit fœmi-
nis à se nominatis in eodem testamento siue sint
consanguinei, siue non. ibid. 45
Quid si ex coniecturis constet testatorem intel-
xisse de nuptiis carnalibus. ibid. 46
Quid quando puella à testatore nominata obiit, an
possit dari alteri non nominatæ volenti ingredi
religionem. ibid. 47
Quid si testator dicat, lego centum si cum Bertha
matrimonium contrahat, an tunc legatum lucre-
tur Bertha si religionem ingrediatur. ibid. 48
An legatum relictum fœminæ, vel viro si Religio-
nem ingrediatur, eis debeat si intra annum
nouiatus egrediantur. ibid. 49. & 50
Legatum relictum alicui propter fraudem, aut me-
tum non valet. 6.8.3. & 4
Legatum potest committere testator alterius arbi-
trio. 6.13.5
Legatarius ante traditionem comparat dominium
illius postquam hæres adit hæreditatem, non an-
te. 6.17.3
Quid si ei legetur res incerta, vt v. c. vnum præ-
dium & 20. modij frumenti, quo casu certa est
quantitas in certa qualitate. ibid. 4
Legata pia debentur ante aditionem hæreditatis.
ibid. 5
Legata quomodo transmittantur. ibid. 6
Quid sit legatum, quomodo definiatur. ibid. 11
An debeat quando testamentum non est vali-
dum, & an corrumpat corrumpente testamento propter
præteritionem. ibid.
Legata, quæ defunctus in testamento suo facit de-
ducentur ex tertia illius. 6.20.9

Lana.

Lanarum venditio, quæ in Hispania ob anticipatam
solutionem fit infra infimum pretium, quod ha-

bet tempore, quo traditur, vel condetur, an licita
sit. 5.33.6. Vide *Venditio*.

Legitima, Legitimare.

Quantitas legitimæ non est iure naturali definita.
6.13.18
Legitima relinquenda est filiis, & eis quibus de-
betur libera ab omni conditione, & grauamine.
ibid. 19
An possit grauamen aliquod recipere. 6.18.19
Quod discrimen sit inter legitimationem, & di-
spensationem. 6.15.28
Solutus supremus Princeps potest legitimare. ibid.
Ad quem pertineat legitimare filium laicum Cle-
rici, ad Regem ne, an ad Papam. ibid. 29
Legitimus ex rescripto Papæ non redditur habilis
ad actus, & honores ciuiles extra terras dominiij
Papæ. ibid. 30
Legitimatio Regis, & Imperatoris solum est ad
actus, & honores ciuiles. ibid. 31
An legitimatus ex rescripto Principis possit succe-
dere in Regno, feudo, in bonis coronæ, & in
emphyteusi Ecclesiastica. ibid. 32
An, & quatenus possint Superiores Regulares re-
pudiare legitimas suorum Nouitiorum dum pro-
fitentur. 4.12.5

Leges.

Vide *Ius*.
Principis intentio in legibus principaliter atten-
denda est, & ex proœmio legis deducitur. 1.4.18
Legis ratio data in proœmio illius est anima ipsius
legis. ibid.
Leges non obligant ad pœnam nisi post latam sen-
tentiam. 5.35.8
Non approbant peccata publica, permittunt tamen
illa ad vitandum maius malum. 5.40.8
Lex commissoria, vide Pactum legis commissoriae.
5.45.2
Leges, quæ requirunt solemnitates ciuiles ad valo-
rem testamenti non sunt tam strictè accipiendæ,
vt excludant pro foro conscientia solemnitates,
quæ sunt de iure gentium. 6.7.8
Si lex prohibens antecedenter personas ad contra-
hendum, vel præscribat formam contractus, qua
non seruata, contractus sit irritus, non oritur
obligatio naturalis ex tali contractu. 1.4.5
An si lex ciuilis simpliciter irritet contractum fa-
ctum absque tali vel tali solemnitate, obliget
contractus de iure naturali, sine illa. ibid. 6. & 7
Leges ciuiles in ordine ad bonum commune
possunt irritare contractus. ibid. 8
Quando censendæ sunt illos irritare, & quando
prohibere tantum. ibid. 8. 11. & 12
An contractus, quem leges irritant ob præsumptio-
nem fraudis, valeat, si nulla fraus postea in eo re-
periatur. ibid. 17. & 18
Lex duodecim tabularum, quæ prohibet prodigis
administrationem rerum luarum, antequam cu-
ratores illis dentur, antiquata est. 1.11.12
Quando lex vel statutum excludit omnem allega-
tionem in contrarium, non censetur excludere
petitionem restitutionis in integrum factam per
minorem, aut pupillum. 1.12.21
Lex Lusitana prohibens, & irritans contractus, &
iuramenta apposita in contractibus alioqui licit-
is, & iustis, quomodo iustificari possit. 1.26.6
Vide *Ius*.
Omnes leges, & iura fiunt propter bonum com-
mune. ibid. 19
Quædam tamen via executionis respiciunt bonum
commune, aliæ bonum particulare cuiuscumque
hominis

Index Rerum,

hominis ponuntur multa exempla illarum. 1.26.19
 Lex Lusitana, quæ iubet, vt montes, & saltus communes inculti ab Ecclesiis, & monasteriis auferantur, & culturæ tradantur sub tributo Sexmarie quomodo sit intelligenda. 2.13.15
 An leges ciuiles excludentes à continuatione præscriptionis ignorantia iuris clari sint pœnales fundata in malitia hominum. 2.15.18
 Quomodo sit intelligenda lex Lusitana, quæ non admittit, vt famuli post triennium mercedem à dominis in iudicio petant. ibid. 19
 Consuetudo contra leges principum sæcularium, & Ecclesiasticorum, quanto tempore præscribant, scientibus illorum ministris, eas non obseruari. ibid. 75
 Omnes leges Principum sæcularium factæ etiam in fauorem Ecclesiæ, sunt nullæ nisi à Papa approbentur. 4.12.4
 Leges loquentes de sponfalita largitate an procedant in foro conscientie. 4.13.18
 Quomodo intelligenda sint leges, quæ afferunt naturaliter licitum esse ementibus, & vendentibus se circumuenire in pretio. 5.28.7
 Quomodo intelligenda sunt leges, quæ admittunt naturaliter esse licitum emporibus, & venditoribus se circumuenire. ibid.

Licentia.

 Vide *Facultas.*
 An concedere licentiam parochiano, vt confiteatur cum alio, sit actus iurisdictionis spiritalis in parochia. 5.21.8
 An Episcopus excommunicatus non toleratus possit dare licentiam ouibus suis, vt non confiteantur cum suis parochis. ibid. 8
 An non dare licentiam pro pretio ad assistendum matrimonio alteri Sacerdoti diuerso à parochia, sit simonia. ibid. 9

Libertas.

 Libertas an præscribat. 2.3.8
 Non præscribit. 2.15.40
 Libertas an possit concedi seruo invito. ibid. 41
 Quæ libertas requiratur, vt promissio obliget. 3.1.13

Locatio.

 Locationes an possint in Lusitania probari per testes. 1.28.5

Lis.

 Quando contestetur lis, an per simplicem citationem, an per oblationem libelli. 1.12.13. & 32

Ludus.

 An qui licito ludo aliquid lucratur à filiis familias de bonis aduentitiis ipsius filij, teneatur patri illius ad aliquam restitutionem. 1.15.15
 Iurans soluere, & non repetere ea, quæ in ludo prohibito amisit, nec potest licite relaxationem iuramenti petere, nec satisfacit momentanea solutione. 1.27.2
 An ludens credito ludo prohibito, possit, cum perdit, petere relaxationem iuramenti, aut illa obtenta uti, si iurauit se eam non petiturum. ibid. 3. & 4
 Et quid de iure Lusitano. ibid. 5

Lusitani.

 Lusitani in Æthiopia, India, & promontorio Arcenario cum multis Regulis iustum bellum habent, & ex hoc titulo iuste Negritas illos in seruitutem redigunt. 2.2.9
 Lusitani navigationem maris Indici, Brasili, An-

golani, & vtriusque Guineæ iuste præscripserunt. 2.8.12

Lucrum.

 An obligatus ad damnum, sit etiam obligatus ad solutionem lucri cessantis. 2.4.3

M

Malaca.

M Alacenses incolæ, quo iure sint mancipia Lusitanorum. 2.3.10

Mancipium.

 Vide *Seruus.*
 Quatenus commercium mancipiorum sit licitum Lusitanis. 2.2. per totum.
 Quatenus teneantur mercatores in Guinea inquirere, an mancipia, quæ in Angola, & Capite viridi emunt, sint bello iusto capta necne. ibidem 12
 Quid si quis sibi iuste persuadeat in tanta multitudine, quæ venditur aliquos homines iniuste fuisse captiuos, an tunc liceat illorum emptio. 2.2.13
 Quid quando de iustitia belli inter Regulos, qui mancipia in bello capta vendunt, dubitatur. ibid. 15
 Mancipia Menomocapæ, Casfraria, Indiaque orientalis, an iuste mancipia facta sint. ibid. 2. & 3
 Incolæ Callectur, an iuste fiant mancipia. 2.3.3
 Quid de incolis Samatrensis, seu Duchensibus. ibidem 4
 Quid de Bengalenis, Cambaia, & Peguensibus. ibid. 5
 Quid de Iapponis. ibid. 6
 Quid de Cinnensibus. ibid. 7 & 8
 Quid de Iauensibus, Laos, & Mollucensibus. ibid. 9. & 10
 Quid de Malacis. ibid. 10
 Quid de mancipiis Insulae Seulani. ibid. 11
 Quid de Brasiliis. ibid. 12
 Quid de Maranhoniis. ibid. 13
 In vtraque Guinea, & in Angola, & Congo fas est illos pro mancipiis emere, & habere, qui ob grana crimina, mortem iuxta leges patrias illorum, merebantur, & loco mortis ad seruitutem fuerunt damnati. 12.4.1 & 2
 Quæ crimina grana ad hoc censeantur. ibid. 3
 An pro his delictis iuste possint in seruitutem redigi fratres, & sorores, & omnis familia & parentela. ibid. 5
 An licitum sit mercatoribus Lusitanis mancipia emere in Guinea, & Angola, cum fama vagatur ob delictum vnus totam parentelam vendi. ibid. 8
 Mancipia in India, & Angola pro vilissimis mercibus Lusitanis licite emuntur. 2.4.14. & 15
 Mancipiis ad Ecclesiam fugientibus propter scuitiam dominorum immunitas conceditur, & qua conditione inde à dominis debeant extrahi. 2.5.3
 Mancipia Iudeorum, & hereticorum, qui in Lusitania, & Castella de hæresi damnantur in tribunalibus Sanctæ Inquisitionis, an eo ipso maneat libera. ibid. à n. 5. & deinceps.
 Iudicium Authoris. n. 14.

Mauri, Turca.

 Mauri, Turca, & alij infideles à nostris Lusitanis, & Christianis captiui, quatenus possint licite ad suos fugere, & inuari ad fugam, & an etiam ad diuagandum. 2.5. à n. 9. & deinceps.

Maiora

& Verborum.

Maiores.

An bona maioratus vendi possint pro redemptione captiuitatis successoris illius. 5.1.13

Conditio apposta ei, qui primò ad maioratum vocatur, an censeatur repetita in reliquis vocatis. 1.8.1

Valet conditio in maioratibus apposta ne in illis succedant Clerici, Religiosi, aut monasteria. 1.12.21

Maiores an præstant contra illos, quibus tradendi erant. 1.12.57

An bona vniuersalia, & maioratus præscribi possint, ita vt non sint bona vincularia. 1.12.99. vsque ad 103

Muliera.

Vide *Fraus.*

Mala fides.

Vide *Bona fides.*

Mandatam.

Mandatam expirat morte mandantis. 1.10.3.5.9

Matrimonium.

Matrimonium contractum sub conditione circa accidentia substantialia, & non substantialia, an valeat, non subsistente conditione. 1.3.22

Metu graui factum est iure naturæ irritum. 1.6.2. & 4

Quid si fiat per metum leuem. 1.12.13

Idem de professione Religionis, & de susceptione sacrorum Ordinum. 1.3.2. & 13

Matrimonium contractum cum intentione, & sub conditione non seruandi fidem conjugalem an valeat. 1.7.17

Et quid si hæc conditio apponatur dum sit matrimonium, aut post factum. 1.12.13

An matrimonium factum per procuratorem valeat, si commissio fuit reuocata, & procuratori non fuit intimata, & nota. 1.20.7

Quatenus possint domini matrimonium seruorum impedire. 2.5.2. remissive.

Mare.

Maria adiacentia terris, quæ proprios dominos habent, pertinent ad dominos terrarum. 2.8.3. vsque ad quod spatium. 1.12.4

Qui est in mari adiacenti intra hoc spatium in terra illius domini esse censetur. 1.12.3

Maris dominium, & proprietas, absolute loquendo, nullius Principis, aut domini est. 2.8.7

Marius vsus, piscationis utilitas, & navigatio causa commercij potest esse alicuius Principis. 1.12.8

Quo titulo Reges Lusitanie habeant dominium vsus & navigationis maris India, Brasilia, & Angolæ. 1.12.9

Maris Adriatici vsus, piscatio, & navigatio quo titulo ad Venetos pertinet. 1.12.4. & 15

Mare quoad proprietatem nec vinci, nec subiici, nec possideri potest ab aliquo Principe, potest tamen quoad utilitatem navigationis causa commercij, & quoad utilitatem piscationis. 1.12.16

Per vsucapionem acquiritur ius nauigandi, & piscandi in certo mari, & littore, & acquiritur etiam ius edificandi, & prohibendi id aliis in eodem littore. 1.12.17. & 18

Reuertitur Capolla asserens ad capiendum vsum maris, & utilitatem piscationis, & navigationis illius causa commercij necessarium esse titulum. 1.12.19

An id, quod inuenitur in littore maris, veluti lapilli, ambarum, gemmarum, sint primi occupantis, & inuentoris, an Regis. 1.12.30

Maranhonij.

Maranhonij, an possint fieri serui, & mancipia. 2.5.13

Maritus.

Vide *Vxor.*

Maritus absque consensu expresso vxoris in scriptis dato non potest alienare bona immobilia, neque ea in quibus maritus, & vxor vsum fructuum habent. 1.22.1

Censebitur alienare, si vendat, donet, vel permutor. 1.12.1

Quæ bona possit maritus vendere, & alienare sine consensu vxoris. An emphyteusim, cuius est directus dominus, an officium à Rege datum, & quid si sit pecuniis communibus emprum. 1.12.2

Mariti nihil possunt dare, vel vendere suis concubinis siue mobile, siue immobile, & quomodo id intelligatur. 1.12.9

Teneantur mariti in conscientia post mortem suam id, quod suis dederunt concubinis, accipere in suum tertium. 1.12.11. & 12

An, & quatenus possint mariti vendere bona mobilia sine consensu vxoris. 1.12.14

An ea, quæ mariti paulatim dilapidant cum concubinis, & meretricibus, teneantur in suum tertium, vel in partem de qua liberè possunt disponere, si in magnam quantitatem coalescant. 1.12.15. & 4.6.31

An & quatenus mariti possint esse fideiussores absque consensu expresso vxorum. 1.22.16

Et quid si conducant regales redditus. 1.12.16

An maritus absens postea veniens teneatur stare contractu locationis facto ab vxore. 1.23.6

Et an præsens teneatur etiam stare locatione facta à focero ante dotis constitutionem. 1.12.16

Competit marito minori 20. annis ratione vxoris minoris lisdem 20. annis, restitutio in integram. 1.24.1

Contractus factus à marito contra vxorem erat minor 20. annis, post quinquennium retractari non potest. 1.12.1

Maritus, qui contrahit cum femina quinquagenaria habente filios, vel descendentes, & non meminit de contrahenda per dotem, an committitur cum illa dimidietatem suorum bonorum. 1.12.7

Mariti sine consensu expresso iudicis nec licet, nec valide donare possunt bona immobilia, & non sufficit tacitus, & quid possint de bonis mobilibus. 4.26.5. & 5.14. per totum.

Possunt mariti de iure, & consuetudine absque vxo vxoris consensu elemosinas, & donationes moderatas facere iuxta quantitatem bonorum, & qualitatem persone. 1.12.26

Immoderatas teneantur in suam partem post mortem accipere. 1.12.27

Quid si concubina aliquid à viro vxoratis emerunt pretio, an tunc vxores, quæ id ab illis per iudicem recuperant, teneantur concubinis pretium soluere. 4.6.30

Menomotapa.

Menomotapæ mancipia an iuste in captiuitatem redigantur. 1.3.2

Eam arcem quis edificauerit. 1.12.1

Rex Menomotapæ fidem deseruit occiso Patre Gendicalo Sylueira è Societate Iesv. 1.12.1

Mercedes famulorum.

Vide *Salarium.*

Mercator, Mercatura.

Vide *Negotiatio.*

Quare

Index Rerum,

Quatenus mercatura seruorum Æthiopiæ, & Capitis viridis sit licita. 2.2. per totum.
 Malè audiunt mercatores apud exterarum nationum eo quod mercaturam Negritarum exercent. ibid.2
 Est hoc commercium licitum. ibid.3
 Mercatores Lusitani in Guinea, & Angola, an possint cum fama vagari ob delictum vnius totam parentelam à Regibus suis in captiuitatem redigi, Nigritas emere ab ipsis Regulis illorum. 7.4.8
 Circa vilitatem mercium Lusitaniæ, quibus incipia in tetrus Nigritarum emuntur, non est faciendus scrupulus. ibid.14. & 15
 Mercatores an licite tantum vendant res in sine nundinarum, quanti vendunt in initio. 5.32.4
 An quando mercatores animo nocendi aliis per epistolas fingunt, merces plurimum valere alibi, cum tamen non valeant, si de facto noceant, teneantur ad restitutionem. 5.35.11. & 12
 An possint licite cariori pretio vendere ob dilatam solutionem. ibid.14
 Quid si certi mercatores litteris fictis fingant aliquam insulam vnde mercatores veniunt fuisse submersam, vt carius suas vendant; an tunc ad restitutionem teneantur. ibid.
 Quid si fingunt nulla alia nauigia ventura eo anno ex India, vel Brasilia. 12.3.4. & 11. ibid.
Metallum.
 Vide *Vena.*
Metus.
 Metus etiam grauissimus non potest absolute loquendo vim directe inferre voluntati, sed conditionaliter tantum, quo secluso, nollet id facere. 1.5.1
 Quid sit metus grauis, quid leuis. ibid. à n.2. vsque ad 9
 Metus grauis irritat contractum. ibid.4
 An quando timetur quod personis nobis coniunctis, veluti parentibus, fratribus, sororibus, amicis, & affinis incutiatur, nobis incuti dicatur. ibid. 5.6. & 7
 Ostenditur in particulari, quid sit metus leuis. ibid.9
 Quid grauis. ibid.4
 An metus leuis respectu hominis pusillanimis possit dici grauis. ibid.10
 Ad arbitrium prudentis iudicis spectat vis circumstantiis iudicare an sit metus leuis, an grauis. ibid.
 Non requiritur realis inflictio mali, vt metus dicatur grauis, sufficit, quod timeatur. ibid.13
 An sufficiat suspicio, & qualis. ibid.
 Metus grauis oriens à fulgure, à tempestate, à brutis animalibus, à quocumque agente non libere operante non irritat contractum. ibid.17. & 18
 Quid si oriatur ab extrinseco, agente libere operante, & sit directe incussus ad extorquendum contractum. ibid.18
 Quid si alter vult te occidere, & tu mihi promittis centum, vt te liberem, & de facto liberem, an ad promissionem tenearis. ibid.19
 Rex obsidione cinctus promittens ob metum mortis matrimonium cum filia obsidentis, ad promissionem tenetur, si directe ad id non obsidetur. ibid.21
 Quid si inimico tuo per sequenti metu mortis contugas ad monasterium, & tibi ostiam non aperitur nisi voucas Religionem, an tum votum valeat. ibid.23

Deprehensus in stupro, quem pater, vel cognati virginis volunt occidere in vniuersam sceleris, si promittat matrimonium cum illa, valet promissio. ibid.22
 Metus grauis cadens in virum constantem, an contractus iure naturæ irritet. 1.6.2. & 3
 Contractus metu graui facti an sine iure naturæ inualidi. ibid.
 Quid de matrimonio. ibid.2. & 4
 Quid de professione Religionis. ibid.
 Quid de votis. ibid.3
 Quid de iuramentis. ibid.7
 Quid de testamento graui metu facto. ibid.8
 Quid de collatione beneficii. ibid.9
 An per contractum graui metu factum transferatur dominium rei circa quam contrahitur in eum, qui metum incutit. ibid.11
 An metus leuis irritet contractum iure naturali, an saltem propter illum irritari possit. ibid.12
 Matrimonium, professio Religionis, sumptio sacrorum Ordinum metu leui facta an iure irritentur. ibid.13
Minor, Fratres Minores.
 Vide *Pupillus.*
 Minores, qui sint. 4.5.28. à decimoquarto anno vsque ad 25. dicitur quis minor. Si post 25. maneat in potestate patris, dicitur filiusfamilias. 1.12.1
 Minor 25. annis si probauerit in iudicio, se factum fuisse in contractibus, restituendus est tam in rebus mobilibus, quam rebus immobilibus. ibid.4
 Hæc restitutio quadriennio præscribitur. ibid.5
 Omnes contractus minorum siue masculi, siue femine sint, facti absque consensu curatorum, & decreto iudicis, sunt ipso iure nulli. ibid.16
 Quid si iudices, & curatores consentiant animo fallendi ipsos minores, vel pupillos. ibid.
 An minores, & pupilli inualide contractus celebrent sine consensu tutorum, & curatorum, & sine consensu iudicis, an saltem pro foro conscientie ad illos teneantur. 1.13.1. vsque ad 8
 Minor mutuum pecuniam ab aliquo accipiens sine licentia curatoris non tenetur eam restituere. ibid.2
 Sine auctoritate curatoris mutuum dans, aut soluens, non transit dominium in accipientem. ibid.3
 Minor potest repetere in iudicio id, quod sine auctoritate curatoris promissit, & soluit. ibid.4
 Contractus factus à minore sine auctoritate iudicis, an confirmetur iuramento minoris. ibid.5
 Minores, & pupilli possunt se Deo obligare per vota facta sine auctoritate tutorum, & curatorum. ibid.6
 Contrahentes cum aliquibus sine ea auctoritate, licet non transferant dominium, transferunt possessionem, quæ possessio reddit contrahentes cum illis securos in conscientia, donec ab illis res per iudicis sententiam auferatur. ibid.16
 Minores, qui veniam ætatis à Rege impetrant, possunt postea allegare restitutionem, & petere beneficium restitutionis in integrum. ibid.19
 Reges & Principes suppletes ætatem in minoribus, non supplent iudicium. ibid.20
 An quando minor 25. annis non potest impetrare beneficium restitutionis in integrum absque magnis expensis, possit occultè sibi compensare. ibid.22

& Verborum.

An, & quousque minores possint validè causa mortis donare cum licentia, & sine licentia curatorum. 4.5. à n.28. vsque ad 32

An, & quatenus minores 25. annis donare aliquid possint inter viuos. 4.6.43

Modus.

Quid sit modus in testamentis, & per quas particularas explicetur. 1.9.2

In dubio an clausula in testamento, vel legato, vel in institutione maioratus posita, sit modus, an conditio, censenda est conditio. ibid.1

Si modus sit contra substantiam contractus cui affligitur, illum reddit nullum. ibid.

Si est impossibilis, aut turpis, habetur pro non appposito. ibid.4

In quo distinguatur modus à conditione. ibid.5

Vnde colligemus fuerit ne clausula apposta in contractibus, vel testamentis modus. 1.9.7

In dubio an modus sit causa impulsiva, an finalis, censenda est impulsiva, & an tunc debeat in conscientia legatum legataria. ibid.9

Modus vendendi res minutatim auget pretium illarum. 5.30.4

Modus venditionis sub hasta, & per proxenetas minuit rerum vendibilium pretium. ibid.5

Mohatra.

Quid sit, & an licitum sit vti in contractibus Mohattis, & Barattis. 5.3. à num. 1. & deinceps.

Monopolium.

Quid sit, & quomodo fiat monopolium, & an sit licitum vti monopolis in emptionibus, & venditionibus. 5.35. à n.1

An sit contra iustitiam, an contra charitatem illis vti. ibid.2. & 3

An possint Reges, & Principes concedere privilegium pro pretio, vt vnus tantum vendat certas merces. ibid.5

Mirinda.

Mirinda, quid in Regno Angolæ sit. 2.2.9

Montes, & Saltus.

Monasterium habens ius emphyteutandi certa loca in suis montibus, & saltibus ad ædificandas domos, manentibus partibus communibus, an possit dare licentiam, vt prædicti saltus diuidantur in portiones particulares agricultorum circumvicinorum, absque alienatione bonorum monasterij. 2.13.1. & 2

Lex Lusitana, quæ iubet, vt montes, & saltus inculti ab Ecclesiis, & monasteriis auferantur, & cultura reddantur sub tributo Sexmariz, quomodo sit intelligenda. ibid.15

Monasterium, Monachi.

Vide Religiosus.

Monasterium non habetur loco filij. 1.8.22

Habetur loco hæredis. ibid.

Monasteria tenentur sua bona defendere in iudicio contra edictum Regis, illis præiudicans. 2.13.19

Aliqua monasteria habent privilegium, vt contra illa longiori tempore præscribatur, quam 40. annorum. 2.15.36

Quæ illa sint. ibid.

Hoc privilegium participant aliæ Religiones, & monasteria. ibid.

Monasterium an per professionem sui Religiosi excludat substitutum cui res relinquenda est post mortem eius, qui proficitur. 4.5.42. & 43

Fagundes de Infitia, &c.

Molucum.

Molucenses an sint mancipia Lusitanorum, & quo iure. 2.3.9

Mora.

Quando vnus contrahentium est in mora implendi contractum, potest alter eo inuito in vtroque foro ab eo rescire. 1.25.11

Mora semper nocet ei per quem fit. ibid.

Mulier.

Vide Vxor.

Mulier quinquagenaria habens filios, vel descendentes, qui possint succedere, si nubat, non potest validè alienare, aut communicare cum marito duas partes eorum bonorum, quæ habebat antequam cum eo nuberet, nec eorum, quæ acquisit post nuptias, de iure Lusitano. 1.24.2

Quid si filios habent illegitimos. ibid.3

Dispositio iuris Lusitani non procedit in viro quinquagenario vxorem ducens, quia est pœnalis. ibid.4

Mulieres quinquagenariæ ordinariè non concipiunt. 1.24.5

Numeratur multæ, quæ in hac ætate fuerunt in Lusitania fecundissimæ. ibid.5

An mulier quinquagenaria communicet aliqua bona cum marito, & quæ. 1.24.6

N

Nassa.

ANille, qui ex nassa aliena in flumine iacta pisces extrahit, & illam iterum ponit in flumine, teneatur ad restitutionem piscium, quos ex illa extrahit. 2.11.13

Quid si eam iterum in flumine ponat, animo piscandi sibi. ibid.

Nobiles.

Nobiles, seu Palatini, & Ecclesiastici immunes sunt à solutione gabellatum de iis, quæ emunt ad suam, suæque familiæ sustentationem, secus si emanent causa negotiationis. 5.11.27

Necessitas.

An in extrema, & graui necessitate sine defraudatione creditorum, possit quis res suas alienare. 1.30.3

Negotiatio.

Vide Mercatura, Clericus.

Negotiatio, mercatura, & commercium seruorum Angolæ, Longij, & Capitis Arcenarij, seu viridis, quatenus Lusitanis sit licita. 2.2. per totum.

Negotiatio, absolutè loquendo, est utilis, & necessaria in Republica. 5.28.15. vide Clericus.

Notarius.

Vide Scriba.

Nouitius, Nouitiatus.

Nouitij, & qui de Religionis ingressu tractant, quatenus possint disponere de rebus suis per donationem, vel quocumque alio modo sub conditione si sequatur professio. 1.19.14

An Nouitius, vel Nouitia, quæ duos menses ante finitum Nouitiatum, de licentia Episcopi, iuxta formam Concilij, de bonis suis disposuit, egeat noua dispositione, si causa aliqua professio differatur, ita vt iam ea dispositio non censeatur facta duos menses ante professionem. 4.6.9

d

An

Index Rerum,

An opus sit, vt habeant Nouitij, vel Nouitæ sexdecim annos perfectos, vt validè disponant de suis bonis, iuxta formam Concilij. *ibid.* 10
 Per illa verba Concilij, *Nulla quoque renuntiatio, aut obligatio*, soli contractus irrevocabiles inter vivos facti intelliguntur, vnde non comprehenduntur testamenta, nec donationes causa mortis. *ibid.*

Nuntius.

Vide *Legatus.*

Nuntius deferens rem promissam ad promissarium, & illam iniquè differens, ad quid teneatur, si interim alter illorum, vel uterque simul moriatur. 3.4.15

Nuntius, qui ex mandato alicuius rem ad alium deferrebat, an teneatur eam illi dare mortuo mittente. 3.5.10. & 11

Quid si promissarius vivente promittente, vel mittente eam iam acceptauerat, & quid si nondum acceptauerat. *ibid.*

Et quid si erat procurator promissarij, & habebat facultatem illius ad acceptandum, vel celebrandos contractus pro illo. *ibid.*

Quid si dum per Nuntium promittens mittit rem ad promissarium, quam ille nondum acceptauerat, reuocet mandatum antequam ille acceptet. *ibid.* 13

Obligatio, Obligare, Obligatus.

Obligatio, quæ non oritur ex iure, oritur ex privata voluntate. 1.2.6

Quid sit, & an ingratitude & honestate fundari possit. 1.4.1

Obligatio naturalis, ex iustitia orta ex contractu statim obligat in conscientia, quamvis in foro externo probari non possit. *ibid.* 2

Obligatio iustitiæ civilis quid sit, & quos effectus habeat. *ibid.* 3

Obligaciones reales, & personales, quæ sint. *ibid.*

An obligatus ad solutionem damni, sit etiam obligatus ad solutionem læti cessantis. *ibid.*

An ex contractu oriatur obligatio naturalis, & civilis, quando per legem civilem fieri prohibetur. *ibid.* 5

Obligatio ex contractu non oritur naturaliter, si lex antecederet inhabilitet personas ad contrahendum, aut præscribat formam in faciendis contractibus, qua non seruata contractus sit irritus. *ibid.*

Obligatio fidelitatis hæret tantum personæ promittentis, & non transit ad hæredes illius. 3.2.17

Officialis, Officium.

Officiales, qui non seruant regimen sui officij, dolosè agunt contra obligationem suam. 5.17.1

Officiales Principum, qui nomine Principum tenentur soluere debita partibus, an illa, tam per se, quam per alios possint sibi minoris emere præsentem pecuniam. *ibid.* vide *Chirographum.*

Quatenus liceat, vel non liceat Principibus officiorum venditio Reipublicæ. 5.23. per totum.

An ea officia, quæ à Rege donantur filijs familias suorum vasallorum propter merita patrum quo ad æstimationem adducenda sint ad collationem.

4.8.1.
 Officia à Rege, Regina, vel à Dynastis, vel à Camera Olisiponis data filijs familias ob merita patrum, vel ipsorum filiorum computantur cum bonis castrensibus de iure Lusitano, & ad collationem non adducuntur. *ibid.* 3

Officia emptæ ex pecunijs patrum ad collationem, adducuntur quoad æstimationem. *ibid.* 4

Quid si pater ea emit pro aliquo filio. *ibid.*

An quando pater sibi officium emit, & postea de licentia Regis illud filio renuntiat, conferenda sit illius æstimatio. 4.8.5

Quid de officiis, quæ patres non pecunijs, sed precibus à Rege, vel Dynasta obtinent, & illud filio renuntiat, an pro æstimatione conferenda sint. 5.4.6

Quæ officia Ecclesiastica vendi possint absque simonia, an OEconomij, an Primicerij, seu Mansionarij, an Procuratoris, & quæ illa sint. 5.22.12. & 13

Publica officia secularia Reipublicæ, an vendi licite possint. 5.23. à n. 1. vsque ad 4

Quid si iurisdictionem, & administrationem iustitiæ adnexam habeant. *ibid.* 5

Quid si nullam habeant iurisdictionem adnexam. *ibid.* à num. 7. & deinceps.

Quid de officiis à Rege creatis ad propriam illius personæ seruandum, & de officiis gaze regis, & præfecti supremi venationis in Lusitania. *ibid.* 11

An officia vendi, donari, & transferri possint ab officialibus illorum, absque Regis licentia. *ibid.* 12

Emptores illorum, quam pœnam habeant, si sine Regis licentia emant. *ibid.* 13

Quid si officiales hanc licentiam fingant, dum illa vendunt. *ibid.* 14

Quid si licentiam habeant ad vendendum sed crimina talia commiserunt, tam ante licentiam obtentam, quam post illam, vt officiis privati mereantur. *ibid.* 15

Dynastæ donatarij Coronæ, qui in Lusitania officia possunt dare in suis rebus, an illa possint vendere, vel dare licentiam ad vendendum. *ibid.* 16

An possint Principes priuare vasallos suos suis officiis, sine causa probata in iudicio, & satisfactione. *ibid.* 17

Quid si officia habeant clausulam in chartis, *Ad nostrum beneplacitum, dum fuerit nostra voluntas.* *ibid.* 18

An illi officiales, qui habent licentiam Principum ad renuntianda sua officia, possint illa vendere. *ibid.* à num. 19. vsque ad 21

An ille, qui habet licentiam expressam ad suum officium vendendum, possit in venditione reseruare sibi, vel alteri pensionem aliquam. *ibid.* 22

Promissio officiorum ob merita æquivalentia habet rationem venditionis. *ibid.* 23. *vecl. Primò quia.*

Quando Rex in chartis officiorum dicit se illa tali personæ dare propter merita, & seruitia sibi impensa, statim ea merita censentur in iudicio probata. *ibid.*

Optio.

Optio ad standum contractu, an detur patienti dolum, & fraudem de iure natura, & positivo. 1.3. 15. & 18

Opera.

Opera.

- Opera ad quæ de iustitia tenemur, an vendi possint.* 5.18.2
Quid de operibus ad quæ quis tenetur ex voto. ibid.19
Quid de operibus ad quæ quis tenetur ex obedientia. ibid.20
Quid de operibus præcepti, & quid de operibus charitatis. ibid.22
Quid de operibus scientiæ, & doctriæ. ibid.24
Quid de operibus misericordiæ. ibid.28
An opera charitatis, & misericordiæ possint vendi illis, qui extremè indigent. ibid.29

Opinio.

- An quando duæ probabiles opiniones dantur, possit iudex vendere electionem unius, vel aliquid accipere pro illa.* 5.18.4
Et quid si una sit probabilis, & altera probabilior. ibid.

Ovis.

- Vide Animal.*
Ovis, quæ ex faucibus lupi eripitur, non censetur pro derelicto habita, sed reddenda est domino suo, soluto pretio laboris extractionis. 2.16.7

P

Pactum.

- Vide Contractus.*
P*actum nudum, & vestitum quid sit.* 1.1.11
Speciato iure civili, quare pactum nudum non pariat obligationem, pariat tamen speciato iure naturali. 1.25.8
Quid de iure Canonico. ibid.9
Pactum legis commissoriae.
Pactum legis commissoriae quid sit, & quomodo fiat. 5.45.1
Quid pactum de in diem adiectione. ibid.
Si huiusmodi pacta sint onerosa emptori, res minus valebit, si sit onerosum venditori, plus valebit. ibid.2
In pacto legis commissoriae si venditor intra illud tempus, quo sibi pretium non soluitur, dicat se velle dissolvere contractum, an possit postea emptorem cogere ad standum illo. ibid.3
Ancilla sub pacto de in diem adiectione vendita, an dissolvat contractum, si maius pretium pro illa offeratur cum parit. ibid.4
In pacto de in diem adiectione ubi appositus est certus dies ad soluendum pretium rei venditæ, non est necessaria pretio illius. ibid.6
In eodem pacto etiamsi melior emptio, & maius pretium offeratur venditori, potest ille stare priori contractu. ibid.7
Quid si emptor ante diem ad soluendum datum moriatur. ibid.8
Ad quem pertineant fructus medio tempore percepti, si pactum, tam ex vi legis commissoriae, quam ex vi adiectionis in diem solvatur. ibidem 9
In venditione facta cum pacto legis commissoriae, & de adiectione in diem, meliori emptione non oblata soluto pretio tempore assignato, eo ipso absque rei traditione transit dominium in emptorem. ibid.10
Quando res venditur sub conditione, ut si intra annum, v. c. pretium non offeratur, res non sit empta oblato pretio statim venditor comparat dominium illius quin sibi tradatur. ibid.11

Fagundes de Iustitia, &c.

Papa.

- Papa habet supremam auctoritatem concedendi, prohibendique commercium in omnes Orbis partes à Christo Domino concessum.* 2.8.10

Partus ancillæ.

- Partus sequitur ventrem.* 2.1.5
Quid si mater fuit libera, vel quando concepit, vel quando peperit. ibid.
Quid si alcubi consuetudo sit, ut partus sequatur patrem. ibid.
Partus pecorum, & ancillarum, an licitè, & validè vendi possint. 5.24.5

Pastus, Pascere, Pastores.

- Pastores Abrahami, & Lothi taxabantur propascuis.* 2.7.8
*An quando pastus sunt necessarii ad usum communem, possint Dynastæ, & magnates in terris, in quibus iurisdictionem habent, instituere defensas, Lusitanè *Coutadas*.* 2.12.13
An quando quis in agro alterius habet ius pascendi, possit illum dominus ad culturam reducere. ibid.14
Quid si omnes habeant ius pascendi in illo. ibid.
Pascentes pecora, & cadentes ligna in sylvis, & locis communibus, quorum ipsi sunt partes, an peccent, & ad restitutionem teneantur. ibid.15
Quid si in locis alienis pascant alterius concilij, aut communitatis. ibid.16
Dominus, ac Dynasta habens iurisdictionem in loco, vel oppido ex hoc præcisè titulo, non habet solus ius pascendi in illis, se computatur velut alter incola, cum prærogativa pascendi duplo plura pecora comparatione unius incolæ, qui habet bonorum Regem. ibid.17
Pastus communes an diuidi, & separati possint inter eos quibus sunt communes de beneplacito illorum, si ad monasterium mentes pertineant, & in eis arbores ponere, & loca ad ædificandas domos soleat emphyteutare. 2.13.1

Partitio, seu diuisio bonorum.

- Vide Collatio.*
Quid si partitio, & collatio. 6.18.1. & 20.1
Bona castrensis, & quasi castrensis non veniunt ad partitionem, & quæ illa sint. ibid.1.2. & 17
Quæ bona ad partitionem adducenda sint, vel non sint. ibid.1
An bona mobilia, quæ à patre, vel matre, vel à quouis alio militibus in bellum euntibus donantur, ad illam adducenda sint. ibid.4
Quid nomine militum intelligatur, an nauæ in classe nauali. ibid.3
Quid de bonis immobilibus, si hac causa donentur. ibid.5
Quid de hæreditate bonorum immobilium militi relicta ratione amicitia contractæ in castris. ibid.6
Quid de bonis donatis à parentibus filiis iam coniugatis euntibus in bellum. ibid.7
Quid si ea bona in præparatione ad professionem in bellum fuerint expensa, & propter aliquod impedimentum profectio non sequatur. ibid.8
Quid de bonis, quæ pater, vel mater dedit filio coniugato ad emendam dignitatem, vel officium in militia. ibid.9
Quid de bonis, quæ donantur, vel relinquuntur militi ratione militiae, quæ tamen donantur ei etiamsi miles non esset. ibid.10
Quid si pater, vel mater, vel aliqui extranei donant aliqua filiis familias, cum clausula, ut ea bona illis sint in peculium castrense. ibidem 11.

Index Rerum,

- An sint tunc ea bona aduentitia, ibid. 12
 Quid de bonis acquisitis ab aulicis in ipsa aula. ibid. 13
 Quid de bonis donatis, à Rege, Regina, vel à quocumque Regis filio etiam notho. ibid. & 14. & 15
 An bona acquisita cum bonis castrensibus, aut quasi castrensibus ad partitionem adducenda sint, ibid. 16
 Quid de bonis, quæ ratione officij acquiruntur, siue officia Reipublicæ publicum stipendium habeant, siue non habeant, & cuius nam officij, ibid. 17
 Quid de bonis, quæ donantur ad exercenda officia publica medici, aduocati, &c. veluti de libris aduocati & concionatoris, de mula, vel equo medici. ibid. 18
 Quid de bonis, quæ filij familias acquirunt, ex officio clerici, aut beneficio. ibid. 20
 Bona aduentitia filiorum familias post mortem patrum non veniunt ad partitionem. 6. 19. 1
 Quid de bonis profectitiis. ibid. 8
 Quæ dicantur bona profectitia. ibid. 5
 An bona patrimonij pro ordinibus sacris & data à parentibus filiis pro nuptiis post mortem patris, vel matris dotantis veniant ad partitionem, & quomodo veniant. ibid. 9
 Qualiter, & quomodo facienda sit partitio lucris inter patrem, & filium familias negotiantem cum pecuniis paternis, vel maternis mortuo patre. ibid. 10
 Quid si pater non erat mercator. ibid.
 An expensæ funeris deducendæ sint ex communi acervo, & ad partitionem veniant. 6. 20. 2
 Quid de vestibus funeris, & de debitis defuncti. ibid. 3. 4. & 5
 Stipendia, & salaria famulorum vnde deducenda sint, an ex communi acervo, an ex tertio, vel quinto defuncti. ibid. 7
 Quæ res, & bona partitionem non ingrediantur, & ex communi acervo prius deducantur. per totum c. 20
 De modo, quo facienda sit partitio. ibid. 17
 Antequam partitiones fiant, quibus expensis alenda sit familia. ibid. 13
 An filij, & filia dotatæ si velint partitionem ingredi, teneantur ad illam suam dotem adducere, & quid de fructibus illorum. ibid. 19. & 20
 Et quid de dote patrimonij pro ordinibus sacris. ibid.
- Patria Potestas.*
- In quibus casibus exeant filij familias patriam potestatem. 1. 17. per totum.
 An illam exeant ratione ætatis. ibid. 1
 An per emancipationem. ibid. 2
 An per supplementum ætatis factum à Rege. ibid.
 An per mortem naturalem patris. ibid. 5
 An per mortem civilem illius. ibid.
 Quid quando pater, vel filius confiscatis bonis in insulam deportantur, & ex gratia Principis patriæ restituuntur. ibid. 6
 Quid si relegantur, & postea accedat eadem gratia. ibid.
 An per hæresim occultam parentum exeant filij patriam potestatem ante sententiam condemnatoriam hæresis. ibid. 8
 An per hæresim filiorum familias. ibid. 13
 An per matrimonium filiorum. ibid. 14
- An per professionem patris vel filij in Religione. ibid. 15
 An per susceptionem sacrorum ordinum. 1. 18. 1. & 2
 An per militiam. ibid. 1
 An per electionem filij familias ad dignitatem Episcopalem, vel Cardinalitiam. ibid. 6. & 7
 An per creationem ad dignitatem sæcularem & regimen patriæ. ibid. 8
 An per dignitatem Præfecti vrbis; & quæ hæc dignitas sit hodie, & fuerit olim. ibid. 9
 Eximitur filius familias à patria potestate, si pater ab hostibus capiatur, & illorum seruus fiat. ibid. 11
 Quid si sit captiuus tantum. ibid. 12
 Eximitur etiam quando pater sciens, & prudens contrahit cum consanguineis, vel affinibus. ibid. 13
 An tunc requiratur sententia iudicis. ibid.
 An eximatur quando pater sit bannitus. ibid. 14
- Pater.*
- Vide Filius familias.*
- Patres tenentur reddere rationem filiis familias beneficiatis ex fructibus beneficiorum, si quos contra illorum voluntatem receperunt. 1. 14. 10
 An parentes possint filios suos familias vendere, & in quibus casibus. 2. 11. 9. à vers. quin etiam.
 Pater Ludouicus Figueira Societatis I E S V laudatur. 2. 5. 13
 An teneantur patres, vel matres alere filios in studio, quando voluntate sua illud intermiserunt, & iterum volunt ad illud redire, & quatenus teneantur patres familias filios in studiis alere. 4. 7. 30
 Si filij familias habent aliqua bona propria aduentitia, castrensia, aut quasi castrensia censendi sunt patres ex illis illos in studiis alere. ibid. 27. & 1. 14. 11
 Possunt patres alere filios in studiis ex bonis propriis paternis si velint, etiam si habeant filij bona aduentitia, castrensia, aut quasi. ibid.
 Patres familias habent in filiorum bonis aduentitiis vsufructum tantum dum viuunt, filij dominium, & mortuis parentibus statim iste vsufructus consolidatur cum dominio. 1. 15. 2
 In multis casibus non habent patres istum vsufructum, & in quibus. ibid. à num. 3. vsque ad 5.
 Pater ob crimen hæresis amittit vsufructum, quem habet in bonis aduentitiis filiorum. ibid. 6
 Quid si pater ante hæresim, illum iam filio familias dimiserat. ibid. 7
 Quando pater familia ita est pauper, vt vivere non possit decenter ad genus suum, tenetur filios familias illum alere de suis bonis aduentitiis, & de iis, quæ arte, vel industria sua comparat. ibid. 16
 Si pater familias notabiliter non egeat alimentis filij, an possit tunc illius professionem aliud impedire. ibid. 18
 An quando pater consumit bona aduentitia filij, teneatur finito tempore patriæ potestatis id assumere in suam tertiam. ibid. 20
 In quibus casibus possint patres cogi filios emancipare. 1. 17. 4
 Pater familias per professionem filij in religione bonorum capace, dum ipse pater non amittit vsufructum bonorum aduentitiorum. ibid. 16
- An

& Verborum.

An illum amittat per filij matrimonium. *ibid.*
vel: Quid si filius.

An patres familias possint castigare, & percutere
 filios familias etiam Sacerdotes causa correctio-
 nis. *1.18.4*

Quatenus licite possint patentes fame enecti filios
 vendere. *2.4.9*

An patres familias possint donationes remunerato-
 rias facere de bonis adventitiorum filiorum.
4.3.13. & 14

Quatenus patres possint valide donare, aut remitte-
 re usufructum bonorum adventitiorum
 filiis familias. *4.8.10*

Quid si patres eos usufructus iam collectos ha-
 beant, & simul donent. *ibid. & 11*

An patres possint eam donationem ad libitum, &
 sine causa reuocare. *ibid. 12*

Quid dicendum de donatione fructuum bonorum
 profectitiorum facta à patribus filiis familias.
ibid. 13

Quid quando pater filio familias tradit emphyteu-
 sim, an filius teneatur conferre fructus illius post
 mortem patris. *ibid. 14. & 15*

Patrimonium.

Patrimonium à patre filio facto pro Ordinibus sa-
 ceris, & bona, quæ pro dote nuptiarum illi con-
 stituit, an adducenda sint ad collationem. *1.16.4.*
& 4.7.34

Pascere.

Vide *Pastus.*

Paupertas, Pauper.

Qui se fingit pauperem ad elemosynas acquiren-
 das cum diues sit, an ad restitutionem teneatur.
1.9.13

An paupertas, qui simulata paupertate, aut sanctita-
 te elemosynas colligunt, ad restitutionem te-
 neantur. *ibid. à n. 16. vsque ad 19*

Cui ea restitutio facienda est si ad illam pauperes
 obligantur. *ibid. 21*

Peculium castrense.

Vide *Bona castrensa, & quasi castrensa.*

Pana.

Pœnæ non extenduntur ad casus, & personas de
 quibus lex pœnalis non loquitur. *4.14.15*

Pœnæ impositæ per leges civiles iudicibus, & res-
 titibus, qui per iniquitatem à partibus aliquid
 accipiunt, non debentur nisi post latam senten-
 tiam. *5.18.8*

Peguanum Regnum.

Peguani an licite fiant mancipia à Lusitanis.
2.3.5

Pensio, Pensionarius.

Quid si pensio. *5.20.1*

Pensiones an requirant clericatum. *ibid. 2*

An onus recitandi officium saltem beatæ Virginis.
ibid.

An vendi possint. *ibid.*

An pensionarius habens licentiam transferendi
 pensionem post mortem, possit sine simonia
 illam transferre pro pretio. *ibid. 2*

An illam in vita sua possit alteri donare. *ibid.*

An ille, qui habet absolutam licentiam ad transfe-
 rendam pensionem in alium, possit illam per tes-
 tamentum auferre. *ibid. 3*

Pensiones clericales an vendi, & donari possint
 absque licentia Papæ. *ibid. 4*

Potest pensionarius locare, seu vendere fructus
 pro toto vitæ suæ tempore absque simonia. *ibid.*

15. & 6

Fagundes de Iustitia, &c.

Periculum, Perire.

Vide *Res.*

Res quæ perit, cui pereat, quando ex contractu te-
 nebaris illam seruare cedentis, tam in solam viri-
 litatem dantis, quam in solam virilitatem acci-
 pientis, & vtriusque simul. *1.19. à n. 4. & deinceps.*

Et quid si res vnus sit mista cum re alterius & sit
 maioris, vel minoris valoris, vel æqualis, an tunc
 possit vnus saluare suam pereunte aliena, quan-
 do vtraque saluari non potest. *ibid. 13*

Periculum rei venditæ ad quem spectet, ad empro-
 rem ne, an ad venditorem, quando pretium
 soluitur, vel non soluitur, & quando res, vel
 pretium culpa ementis, vel vendentis non tradi-
 tur. Vide *Res.*

Persona.

Tot sunt institutiones, quot sunt personæ vocatæ
 ad aliquem maioratum, vel capellam. *1.8.2*

Non eadem est ratio in vna persona vocata ad ma-
 ioratum, quam in alia si constet ex coniecturis
 institutorem magis vnã dilexisse, quam aliam.
ibid. 8

Vnde id constabit. *ibid.*

Quæ personæ contractus celebrare possint, quæ
 non possint. *1.11. per totam.*

An amentes, an furiosi, an prodigi. *ibid.*

Quæ personæ emere, vendere, & conducere possint,
 & quatenus, an Clerici, an Religiosi, & quid de
 aliis Ecclesiasticis personis. *5.11. à n. 1. & deinceps.*

Pisces, Piscatio, Piscari.

Vide *Reges, & Principes.*

Pisces grandes marini, veluti Balææ, Cyrennæ,
 Cortæ, & si miles, si in mari expiscentur, vel ad
 littus eiciantur in Lusitania ad Regem perti-
 nent de iure Lusitano. *2.8.27*

Piscatio in mari adiacenti terræ, vel Insulæ alicuius
 Regis, vel Principis, & piscatio in fluminibus pu-
 blicis libera, & communis est omnibus illius
 subditis, & vasallis. *ibid. 11*

Piscatio ante ædes alicuius ad littus maris ædifica-
 tas, aut ad ripam fluminis an possit prohiberi
 aliis à dominis ipsarum ædium si illam præscri-
 pserunt per spatium 30. annorum. *ibid. 21*

Maiores piscationes Thynnorum, Almadranas vo-
 cant Lusitani, quo iure sibi usurpauerint Reges
 Lusitanæ, & Castellæ. *ibid. 22. & 23*

Et an licite id fecerint. *ibid.*

Minores in mari adiacenti suis terris, vel flumini-
 bus, & illorum diuerticulis, seu partibus desi-
 gnatis, ad suam recreationem possunt Reges, &
 Principes sibi vindicare absque populi consen-
 su, & aliis prohibere. *ibid. 24*

Ius piscandi, & venandi in aliquo particulari loco,
 vel flumine acquisitum ex longo tempore ab
 homine particulari ei tribuit ius id prohibendi
 aliis. *ibid. 25*

Acquiri potest hoc ius ab homine particulari spa-
 tium 30. vel 40. annorum. *ibid. 26*

Pisces in viuariis, & stagnis inclusi, si rumpantur vi-
 naria restituendi sunt. *2.9.4*

Principes an possint prohibere piscationes in ma-
 ri, vel flumine certis temporibus anni. *2.10.*
1. & 3

Piscationes nullibi de iure canonico communi cle-
 ricis sunt prohibitæ. *ibid. 7*

Quatenus sit licitum diebus festis piscari, & venari.
ibid. 9

Iuste potest quis prohibere, ne alij in suo diuerticu-
 lo, vel parte fluminis piscentur. *ibid. 11*

d 3 An

Index Rerum,

An mortifere peccent, & ad restitutionem teneantur illi, qui piscandi gratia res venenatas mittunt in flumina, ad capiendos pisces. 2. 11. 1
 Peccant lethaliter illi, qui pisces inclusos in stagnis alienis furantur piscanturve. ibid. 7
 An ille, qui nassam in flumine à piscatore positam inuonit, & pisces ex ea extrahit, & iterum eam in flumine ponit, teneatur ad aliquam restitutionem. ibid. 13
 Quid si item ponit animo piscandi sibi. ibid.
 Latus piscationis, an vendi licite possit. 5. 24. 6
Professio Religionis.
 An sit valida si detur error, & dolus, circa accidentia substantialia, & non substantialia illius. 1. 23. 3
 Metu graui facta iure naturæ est irrita. 1. 6. 2. & 5. de metu leui, vide *Metus.*
 Professio que fit per simoniam, an sit valida. 5. 19. 6
 Pater per professionem in Religione bonorum capace non amittit usufructum, quem habebat in bonis aduentitijs filiorum dum viuit. 1. 17. 17
 An illum amittat per professionem filij. ibid.
 Nullum ius competit monasterio bonorum capaci erga bona de quibus Religiosus, rite disposuit ante ingressum Religionis. ibid. 18
 An is, qui professus est in religione capaci bonorum, teneatur restituere fideicommissum, quod restituendum sub conditione si sine liberis discedat. ibid. 19
 Quid si posteat in Religione incapace acquisitionis. ibid. 20
 Qui proficetur in Religione incapace bonorum, non potest succedere ex testamento, nec ab intestato. ibid. 21. & 22
 Post factam patris professionem in Religione incapace bonorum statim tradenda sunt filijs familiaribus legitimis. ibid. 24
 Quid si Religio sit capax. ibid. 2. 11. 25
 An testamentum factum à Religioso ante professionem renocari possit post illam. ibid. 28
 Quatenus are alieno oppressus non possit valide profiteri. 1. 19. 5
 Contractus factus à Religiosis professis absque consensu sui superioris non valet, nec obligat. ibid. 21
 Quid si habeat licentiam superioris, sed illam excedat, quoad excessum non valet. ibid. 22
 An professio in Religione valide fieri possit per procuratorem. 1. 20. 7
 Et an valeat quando fuit renocata, sed non fuit intimata renocatio procuratori. ibid.
Pignus, & Hypotheca.
 Vide lib. 7. per totum, ubi de hac materia abunde.
Possessio, possidere, Possessor bonæ, & malæ fidei.
 Possessio coheredum impeditur per petitionem restitutionis in integrum in iudicio. 1. 12. 20
 Nullus titulus est magis iustificatus in iure, quam titulus inmemorabilis possessionis. 2. 13. 16
 Qui testes illum probent. ibid. 17
 Possessio requiritur ad prescriptionem. 2. 15. 4
 Quid sit possessio, quotuplex, & vnde dicta. ibid.
 Quid requiratur ad primam acquisitionem possessionis ciuilibis. ibid. 5.
 An possessio ciuilibis, & naturalis sit vna tantum. ibid. 6
 An ad acquirendam possessionem domus necesse sit omnes domos illius intrare. ibid. 7
 Et an necesse sit pedibus terere totum fundum. ibid.

Bona fides est conditio requisita ad acquirendam possessionem rei alicuius. ibid. 8. & 9
 Qui dubitat an res sit sua, an aliena, an confendus sit eam bona fide possidere. 2. 15. 10
 Ad inchoandam possessionem, an solum dubium quod res sit sua, constituat possessorem rei in mala fide. ibid.
 Non potest continuari possessio cum ignorantia iuris clari, nec dati prescriptio. ibid. 15
 An acquiritur prescriptio per possessionem nemus circa alterum edificet, & ne ianna in hortum alterius aperiat. ibid. 45
 Non acquiritur possessio nec vi, nec clam, nec precario, & quomodo id intelligatur. ibid. 29. 31. & 31
 Initium possessionis in qua fundatur prescriptio qualiter accipiatur in seruitutibus tam affirmatiuis, quam negatiuis. ibid. 44
 Possidens beneficium per triennium absque simonia prescribit contra actionem cuiuscumque imperatoris. ibid. 53
 An possessio triennis cum bona fide, & titulo, & eum simonia, sed ignorata prescribat. ibid.
 Capiens possessionem prædij principalis, consequenter illam capit omnium prædiorum, quæ illi sunt accessoria, licet hæc accessoria maiores redditus habeant. 5. 5. 4
 Quis sit, & dicatur malæ fidei possessor. 5. 26. 2
 Possessor malæ fidei tenetur restituere rem alienam, & omnes illius fructus tam extantes, quam consumptos, deductis expensis factis in illis serendis, & colligendis. 5. 26. 2. & 3.
 An teneatur restituere fructus illos, quos ipse non percepit, percepturus autem erat dominus rei ordinariæ diligentia. ibid. 4
 An id, quod resoluitur circa restitutionem fructuum de vero malæ fidei possessore, intelligatur etiam de ficto, qualis quis efficitur post litis contestationem. ibid. 5
 In nullo foro tenetur malæ fidei possessor eos fructus restituere, qui exquisita diligentia à quolibet absolute possessore diligentissimo percipi poterant, quos nec ipse percepit, nec dominus rei percepisset. ibid. 9
 Quid si maiori diligentia, quam ordinaria dominus rei maiores fructus erat percepturus, possessor autem malæ fidei minores, quam ordinarios percepit. ibid. 10. & 11
 Quid si possessor malæ fidei rem meliorauit, & ex ipsa sic meliorata minores fructus collegit, quam ex illa ea melioratione dominus rei colligeret. ibid. 12
 Expensæ possessoris malæ fidei, quas ipse fecit in re melioranda an ad illam pertineant. ibid. 14
 Quid de expensis necessarijs ad conseruandam rem. ibid.
 Quid de expensis vtilibus pro vtroque foro. ibid. 15
 Quid de voluptuarijs. ibid. 16. 17. & 18
 Quid si res illa ad manus domini perueniret sic meliorata. ibid. 19
 Possessor bonæ fidei vbi cognouerit rem esse alienam, statim tenetur illam in conscientia restituere domino rei. ibid. 20
 An possit reddere ei, à quo illam accepit, ut pretium suum recuperet. ibid. 21. 22. & 23
 Quid teneatur possessor bonæ fidei restituere domino rei comparenti, si res iam apud illum non extat. ibid. 24
 An aliquid teneatur ei restituere, si culpa illius pereat vel deterioretur. ibid. 25
 Quomodo,

& Verborum.

Quomodo, & quando dicatur possessor bonæ fidei ex ea fieri ditior. ibid. 26
 Qualiter possessores bonæ fidei teneantur ad restitutionem fructuum ex re aliena, quam bonæ fide possidebant. 5. 26. 33
 An possessor bonæ fidei faciat fructus suos tam naturales, quam industriales. à num. 34. vsque ad 39
 An possessor bonæ fidei teneatur ex fructibus industrialibus iam consumptis restituere ad in quo factus est ditior. ibid. à n. 40. vsque ad 49
 Quid de expensis, quas possessor bonæ fidei fecit in re aliena melioranda, & de fructibus illarum. ibid. 70
Preces.
 Preces importuna quid sint, an æquipolleant in emigra. 1. 5. 24
 Quid quando preces proueniunt à Rege, vel Principe. ibid. 25. & 26
 Qui recipit promissum à se per preces importunas impetratum teneatur illud restituere. 3. 1. 6
Præscriptio, Præscribere, qua res præscribi possint, vel non possint.
 Vide *Seruitus.*
 Præscribit restitutio lésionis orta ex contractu irritato inito cum minore quinquennio. 1. 12. 11
 Tempus huius quinquennij currit à momento in momentum. ibid. 24
 Quid sit præscriptio. 2. 15. 2
 In quo distinguatur ab usucapione. ibid. 2
 Quæ conditiones requirantur ad præscriptionem. ibid. 4. Vide Titulus, Possessio, Bona fides.
 An ad præscriptionem sufficiat possessio cum ignorantia iuris clari, quod res sit sua. ibid. 15
 Quid quando quis dubitat an res sit sua. ibid. 14
 An sufficiat ignorantia iuris obscuri. ibid. 17
 Ad præscribendos fructus ex re perceptos an sufficiat ignorantia iuris clari. ibid. 16
 Præscriptio an aliquando cum mala fide continuari possit. ibid. 19
 Non est improbabile dari hæc continuatio in foro ciuili. ibid. 20
 An ad præscriptionem iuris eligendi, & præsentandi requiratur bona fides. ibid. 21
 Quid de iure pascendi, & venandi in agro alieno. ibid.
 Aliud est præscribere, aliud acquirere ius aliquod agendi aliquid in re alterius. ibid. 22
 Præscriptio an detur, quando aliquis est in possessione ne vicinus circa illum altius ædificet, aut ne ianuam in hortum suum aperiat. ibid. 23
 Præscriptio an detur sine titulo. ibid. 24
 An sufficiat ad illam titulus coloratus, an solus verus requiratur. ibid.
 Ad præscriptionem sufficit sola simplex, & pura possessio, aut usucapio sine titulo. ibid. 25
 Inter omnes præscriptiones immemorabilis est magis iustificata. ibid. 26
 Quomodo illa probetur. ibid. 27
 Quam ætatem debeant habere testes deponentes de præscriptione immemorabili. ibid. 28
 Requiritur ad præscriptionem certa temporis constitutio. ibid. 31
 Res mobiles hominis, vel Ecclesiæ particularis cum titulo, & bona fide triennio præscribunt. ibid. 32
 Sine titulo quanto tempore præscribant. ibid. 33
 Quanto tempore præscribant res immobiles inter absentes, & presentes cum titulo, & sine titulo. ibid. 34

Quanto præscribant contra Ecclesias, monasteria, nospitalia, & loca pia. ibid. 35
 Aliqua monasteria habent priuilegium speciale, ut contra illa non præscribatur tempore ordinario, sed longiori. Quid de Societate I. E. S. V. ibid. 36
 In præscriptionibus quinque anni præsentis æquivalent, decem absentis. Et vni præsentis duobus absentis. ibid.
 Quanto tempore præscribant seruitutes. ibid. 39
 Quid de seruitutibus personalibus, quales sunt seruitutes mancipiorum. ibid. 40
 Quid de seruitute mixta, quæ in re aliqua debetur personæ veluti pensione emphyteusis, & usufructu quanto tempore præscribant. ibid. 42
 Seruitus realis, qualis est illa, quæ per prædia aliena acquiritur si sit continua, discontinua, aut quasi continua, quanto tempore præscribat cum titulo, & sine titulo. ibid. 43
 Seruitutes rusticanae ducendi plaustra per agrum alienum pascendi ibi pecora, cardendi ligna, arenam fodendi, quanto tempore extinguantur. ibid. 45. & 46
 Laicus non potest præscribere ius patronatus si constet Ecclesiam fuisse aliquando collationis liberae. ibid. 47
 Quid si est dubium an fuerit libera collationis. ibid. 48
 Potest præscribere laicus ius patronatus contra Episcopum, & quanto tempore. ibid. 49
 Præscribere potest vnus laicus contra alium ius patronatus, & quanto tempore. ibid. 50
 An detur præscriptio contra Regem in iure patronatus Regio, & in bonis regie coronæ adnexis. ibid. 51
 Possunt præscribere Reges contra vasallos ius patronatus. ibid. 52
 Possidens beneficium per triennium absque simonia, & vitioso ingressu præscribit contra actionem cuiuscumque impetratoris. ibid. 53
 An præscribat possessio triennalis cum bona fide, & titulo, & cum simonia ignorata. ibid.
 Quanto tempore præscribat emphyteusis Ecclesiastica, aduersus hominem particularem. ibid. 54
 Actio hypothecaria, an præscribat, & quanto tempore contra possessorem. ibid. 55
 Legata, & fideicommissa an præscribant contra legatarium, & fideicommissarium. ibid. 56
 Maioratus an præscribat contra illos, quibus tradendus est, etiam si fortè non fuerint nati. ibid. 57. & 58
 An ille, qui tanquam hæres immediatus vniversalis rem à possessore malæ fidei immediate accepit, possit illam præscribere. ibid. 59
 Quid si bona fide, & postea scit rem fuisse alienam. ibid.
 Quid si sit hæres mediatus, id est, hæres huius hæredis. ibid. 60
 Quid si ab hærede illam accepit, sed non titulo hæredis, sed legati, aut donationis. ibid. 61
 Bona iam fisco incorporata, an præscribantur. ibid. 62. & 63
 Quid de bonis fisco seculari non incorporatis. ibid. 65. & 66
 Bona hæreticorum, an & quomodo præscribant contra fiscum. ibid.
 Quid de bonis aliorum delinquentium. ibid. 67
 Nec subditus, nec vasallus potest præscribere contra suum Principem, aut Superiorem, quod ei non obediatur, aut ab eo non puniatur. ibidem 68

Index Rerum,

- Non possunt vasalli prescribere tributa contra Principem. ibid. 69
- An vasalli possint prescribere contra Principes creationem officiorum, & legitimationem filiorum. ibid. 70
- An bona regie coronæ prescribi possint, aut illi adnexa contra Principem centenaria possessione. ibid. 75
- Bona patrimonialia Principis, & Regis eodem tempore prescribunt contra illos, quo alia bona particularium hominum. ibid. 73
- Quanto tempore prescribat ille, qui rem accipit à possessore mala fidei putans esse bonæ fidei possessorem. ibid. 74
- Consuetudo contra Reges, & Principes, & contra illorum leges quanto tempore prescribat scientibus illorum ministris non seruari. ibid. 75
- An qui prescripsit rem bona fide, & titulo possidens teneatur illam domino restituere sciens postea esse alienam. ibid. 79
- Prescriptio non solum transfert dominium utile, sed etiam directum in eum, qui rem prescribit. ibid. 82
- Quando dicatur prescriptio dormire, & non currere, & interrumpi. ibid. 83
- Quando non incipit, nec potest incipere, dicitur non procedere. ibid. 84
- Quando prescriptio inchoata dormit, & postea surgit, continuatur cum tempore præcedenti. ibid. 85
- Quando interrumpitur non continuatur. ibid. 86
- Remedium restitutionis in integram conceditur aduersus prescriptionem minoribus viginti quinque annis. Ecclesiis, & pupillis, & Religiosis, & locis piis. ibid. 88
- An concedatur impeditis, probato in iudicio impedimento. ibid. 90
- Prescribi, quæ res possint, quæ non possint. ibid. 91
- An res furto ablata, quæ per vim possidentur, prescribere possint contra dominos suos. ibid.
- Libertas non potest prescribi, ita ut homo liber fiat seruus. ibid. 92
- An possit prescribi obedientia contra superiores, an correctio, an poenitentia. ibid. 93. & 94
- An confinia vrbium. ibid. 95
- Quid in dubio. ibid.
- An via publicæ, pontes, seruitutes, & portoria fluminum prescribi possint. ibid. 96
- An contra minores, Ecclesiam, & pupillos prescribatur. ibid. 98
- An maioratus, & bona vinculata prescribant, ita ut iam non sint vinculata. ibid. à n. 99. vsque ad 103
- Ius decimarum an laici possint prescribere, ita ut illis debeantur decimæ nomine proprio. ibid. 106
- Præsimonium.*
- Quid sint præsimonia, an nomine beneficiorum veniant. s. 19. 29
- Pretium.*
- Vide Taxa.*
- Quid nomine pretij intelligatur in venditione. s. 1. 7
- An ad substantiam venditionis requiratur, quod totum pretium, vel pars illius tradatur venditori. ibid. 8
- Proloquium commune, res tanti valent, quanti vendi possunt, intelligendum est intra limites iusti pretij. s. 28. 4
- An si diuites rem ultra rigorosum pretium emant, eis id restituendum sit, si putabant ad suum honorem pertinere rem tanti emere, non minoris. ibid. 5
- Ius ciuile, & canonicum pro foro externo permittunt ad præseindendas lites emptiones, & venditiones ultra iustum pretium rigorosum, & infra infimum minimum, dummodo non excedatur dimidium pretij, quod res habebat. ibid. 6
- Quomodo intelligendæ sunt leges, quæ asserunt naturaliter esse licitum emptoribus, & venditoribus se circumuenire. ibid. 7
- An liceat viliori pretio emere, & cariori vendere in eodem loco, & quid in diuerso. ibid. 12. 13. & 14
- Pretium rerum duplex est, alterum naturale, quod res habent in se, alterum taxæ. s. 29. 1
- Pretium taxæ consistit in indiuisibili. pretium naturale habet iustam latitudinem medij, infimi, & supremi. ibid. 2. & 4
- Quod discrimen sit inter vtrumque. ibid. 3
- Intra latitudinem pretij medij, infimi, & supremi si fiat venditio, non datur restitutio, neque in iustitia. ibid. 5
- An valeat hæc venditio: Vendo tibi hanc rem tanto pretio, quanto volueris, quanto æstimaueris. ibid. 6
- Quid de hac: Vendo illam tibi tanti, quanti Petrus æstimauerit. ibid.
- Quid de hac: Vendo tibi illam tanti, quanti illam emi in tali loco. Et quid etiam de hac: Vendo tibi illam pro pecunia, quæ est in illo sacco, vel in illa arcula. ibid. 7
- Quid de ista: Vendo tibi hanc rem pro pretio, quod modo habet in foro, aut quod tali mense habebit. ibid. 8
- Quid de ista: Vendo tibi hanc rem pro iusto pretio. ibid. 9
- An vendenti pretio infimo liceat sibi compensare vsque pretium supremum. ibid. 12
- Si pretium rerum lege non est taxatum, licitum est vendere carius ob anticipatam traditionem, expectata solutione intra latitudinem pretij supremi, & infimi. s. 32. 1. & 2
- An ob aliquas circumstantias extrinsecas vendi possint res, ultra supremum, & rigorosum pretium. ibid. à n. 5. vsque ad 10
- An res, quæ modo valet rigoroso pretio centum, vendi possit centum supra duo, si tempore traditionis illud habitura sit. ibid. 11
- Multitudo emptorum aduenientium ad aliquem locum, auget pretium mercium. s. 35. 8
- Potestas taxandi pretium est in Principibus. s. 37. 1
- Prima causa minuens pretium lege taxatum est abundantia mercium superueniens. ibid. 9
- Ementes pretio iniuste taxato an teneantur de iustitia vsque ad iustam taxam pretium reducere. ibid. 4
- An liceat dare modo certas mensuras annonæ pretio nunc currenti, ea obligatione, ut capientes teneantur vel in pecunia, vel in aliis mensuris pretio tunc currenti in nouo soluere. ibid. 18
- An illi, qui solent seruare annonam, ut vendant in Maio, seu tempore totius anni, quo plus valuerit, possint illam vendere eo pacto, ut in nouo sibi soluantur pretio maiori, quod tunc habuerit. ibid. 19
- An externi homines asportantes triticum ex Flandria, aut Gallia, vel Castella, possint illud vendere in Lusitania pretio, quo voluerint, ibid.

& Verborum.

rint, an teneantur illud vendere per taxam. 5.37.20
 Et quid si Lusitani mercatores illud exinde, aut ex alienis Regnis in Lusitaniam asportent. ibidem 21
 An possit illud emere Eboræ ubi minus valet, pretio, quo valet Olyssipone, cum obligatione ponendi illud in Olyssipone saluum. ibid. 22
 Quid è contratio, an liceat illud vendere Olyssipone pretio, quo valet Eboræ, cum obligatione ponendi illud Eboræ. ibid. 23
 An quando augetur pretium, eo quod venditor rem venderet, sed non tam paruo pretio, debeat similiter augeti gabella, & minui si minuatur. 5.38.15
 Pretium iustum rei venditæ regulandum est pro tempore quo fuit celebratus contractus venditionis. 5.40.1
 Ut res dicatur vendita infra dimidium iusti pretij, illud dimidium sumendum est per ordinem ad pretium infimum. ibid. 2
 Peccat contra iustitiam ille, qui excedit limites iusti pretij in vendendo, & tenetur ad restitutionem. ibid. 6
 Quid faciendum quando dubitatur an fuerit excessum iustum pretium. ibid. 7
 An fabri possint rescindere contractum operarum, quas pro certo pretio assumunt faciendas, ex eo quod in contractu fuerint decepti ultra dimidium iusti pretij. ibid. 16
 Quid pro foro interno, & externo dicendum est quando ille, qui rem emit infra dimidium iusti pretij, illam vendidit, aut alienauit, si rescindatur contractus. 5.41.2. & 3
 Quale sit iustum pretium in venditione facta cum pacto de retrouendendo. 5.43.6
 Ad quid attendendum sit ad iudicandum de iusto pretio in venditione à retto. ibid. 9. 10. & 11
 Vide *Taxa, Venditio.*
 Cur pretium rei naturale, modo sit maius, modo minus, cum tamen res naturales semper sint inuariabiles. 5.40.1
 Mercium penuria, & emptorum abundantia auget pretium naturale supra supremum. ibid. 2
 Mercium abundantia, & emptorum penuria, illud minuit infra infimum. ibid.
 Abundantia pecuniæ in locis pecuniosis etiam illud auget. ibid. 3
 Modus vendendi res per minutias pretium naturale auget. ibid. 4
 Quid de modo vendendi rem sub hasta, & per proxenatas. ibid. 5
 Tempore famis, & necessitatis an possint diuites emere operas officialium viliori pretio infra infimum. ibid. 6
 Quare noui fructus maris, & terræ carissimo vendantur, & ementur pretio. ibid. 7
 Maior utilitas Reipublicæ rerum, & mercium pretium illarum auget, & minor minuit. ibid. 8
 Res quando sunt viliores vendenti, quam ementi possunt carius rigorofo pretio vendi. ibid. 9
 De causis augmentibus, & minuentibus pretium rei. 5.30. & 31. per tota capita.

Præteritio.

Quid sit præteritio, & exhereditatio, & quam ob causam sine causa factæ annullent testamenta. 6.16.1
 An præteritio solum habeat locum, quando testator sciebat se hæredem habere, & an procedat respe-

ctu etiam filij ighorati, qui est in utero vxoris. ibid. 2
 Annullato testamento per præteritionem valet legatum in eo relictum. ibid. 3
 Si posthumus filius, aut hæres ignoratus viuo adhuc testatore moriatur, testamentum conualescit. ibid. 4
 Non infirmatur testamentum in quo hæredi relinquitur minus quam sit legitima, sed rescicitur vsque ad legitimam. ibid. 5
 Quid si hæredi relinquatur tota legitima titulo legati. ibid. 5
 Filius legitimatus, an possit annullare testamentum patris legitimantis propter præteritionem. ibid. 6
 Præteritio filij in patris potestate constituti reddit testamentum nullum. ibid. 7
 Pater miles speciale priuilegium habet, vt ex causa possit filium præterire, & vt partim testatus, partim intestatus discedat. ibid. 8
 Præteritio filiorum naturalium an reddat testamentum nullum. ibid. 9
 An præteritio procedat etiam in filiabus sceminis, sicut procedit in filiis masculis. ibid. 10
 Præteritio nepotis, vel neptis ab auo, vel auia, vel ab aliis ascendentibus per lineam paternam reddit testamentum nullum. ibid. 11. & 12
 Et quid si testator dicat, vt testamentum valeat tamquam codicillus, si non possit valere, vt testamentum. ibid. 12
 An testamentum ob præteritionem sit ipso iure nullum, an sit annullandum. ibid. 13
 Quid quando persona relicta consentit præteritioni. ibid. 14
 Filij, & nepotes, ac nepotes non possunt præterire patres, vel auos, & ob hanc præteritionem testamentum est nullum. ibid. 15
 An filij familias possint validè præterire, & exheredare parentes, quoad bona castrensia, aut quasi castrensia. 6.18.21

Præsentatio, Præsentare.

Præsentationes, quæ comperunt laicis ratione iuris patronatus non sunt tam fauorabiles in iure, quam illæ, quæ eis comperunt ratione fundationis Ecclesiæ. 2.15.48

Prælatis saculares, & Regulares.

Vide Episcopus.

An Prælatis Ecclesiæ, qui succedunt Prælatis demortuis teneantur stare contractibus locationis, & aliis factis à Prælatis demortuis. 1. 23. 7. & 8
 Quid si succedens Prælatus velit stare, & conductor nolit. ibid. 10
 An Prælatis Regulares possint donationes remuneratorias facere de bonis monasterij, quomodo, & quatenus. 4.3.12
 Prælatis etiam Regulares possunt legata, & res suis Ecclesiis, & monasteriis relictas non acceptare, non possunt tamen iam acquisitas donare, aut alienare. 4.12.1
 An possit etiam ipsas res, & prædia post mortem legantis, aut donantis illa non acceptare. ibid. 2. & 3
 An possint, Prælatis Regulares, etiam locales repudiare, ac dimittere legitimas suorum Nouitiorum cum proficentur, & quatenus. 4.12.5
 Et an possint legata repudiare in fraudem creditorum. ibid. 8

Principes.

Vide Reges.

Quatenus

Index Rerum,

Quatenus Principes possint de rebus suorum vassal-
lorum absque restitutione disponere. 1.20.6
Principes seculares an possint condere leges qui-
bus irritent iuramenta apposita in contractibus,
ipsosque contractus alioqui sine iuramentis va-
lidos. 1.21.6
Reges, & Principes, in Lusitania solent dispen-
sare, vt contractus probentur per testes, quan-
do per scripturam probari non possunt. 1.28.21
An Principes propter grauissima crimina possint
vassallos suos ad perpetuam seruitutem damnare.
1.1.7
An possint Principes auferre alicui subdito ius
quæsitum ex testamento. 6.1.10
Sicut Principes possunt ratione dominij suarum
terrarum punire delinquentes vassallos alterius
Principis, ita possunt illos punire, si delinquant
in mari suis terris adiacenti. 2.8.5
Principes absoluti non possunt præiudicare alicui
vassallo in iure iam quæsito, possunt in iure quæ-
rendo, vide *Iur.*
An Principes, & Reges possint augere pretium vi-
ni, & carniū promiscuè pro laicis, & clericis.
5.11.25. & 26. Vide *Res.*
An possint Principes absoluti dispensare, vt impu-
beres testentur. 6.9.12
Probatio, Probare.
Ad probandam prodigalitatē quid requiratur.
1.11.9
Quid ad probandum futorem, amentiam, & lu-
cida interualla. ibid.6. & 7
Qui sint apti testes ad probandam alicuius pro-
digalitatē in iudicio. ibid.10
Quomodo probetur emendatio prodigalitatē.
ibid.15
An possint prodigi eligi in Prælatos Ecclesiasticos.
ibid.16
Probatio contractus tam de iure communi, quàm
Lusitano, an requirat testes, an scripturam pu-
blicam & in quibus contractibus, & in qua
pecuniæ quantitate. 1.28. per totum.
Procuratio.
Potest procurator validè, & licitè pro altero ce-
lebrare contractus, si commissionem ad id ab il-
lo habeat. 1.20.7
Quid si commissio ei facta reuocata sit ignorant
procuratore. ibid.
An professio in religione facta per procuratorem
valeat. ibid.7
Proloquium.
Proloquium commune, res tanti valent, quanti
vendi possunt, intelligitur intra limites iusti
pretij. 5.28.4
Prodigus, Prodigere, Prodigalitas.
Quis dicatur in iure prodigus. 1.11.7
An prodigus contractus validè inire possit dum illi
non prohibetur administratio suarum rerum.
ibid.7. & 8
Ad probandam prodigalitatē quid de iure requi-
ratur. ibid.9
Contractus facti à prodigis, si fiant antequam cu-
ratores illis dentur, validi sunt. ibid.11
Dantur prodigis curatores non ob carentiam iu-
dicii, sed in pœnam, vt respiciant à prodiga-
litate. ibid.11
Lex duodecim tabularum interdicit prodigis ad-
ministrationem suarum rerum antequam cura-
tores illis dentur. ibid.12
Quibus casibus non valeant contractus, & aliena-
tiones factæ à prodigis. ibid.13

Quid si quis contractum ineat cum prodigo pu-
blice notorio antequam ei curator detur. ibid.14
Quomodo probetur emendatio prodigalitatē.
ibid.15
Valent contractus facti à prodigis post dationem
curatoris sine illorum licentia pro ea parte, qua
eis sunt utiles. ibid.16
An prodigus possit post dationem curatoris indi-
rectè, & per ingressum Religionis disponere de
suis bonis. ibid.10
*Promissio, Promittere, Promissor,
Promissarius.*
Quid sit promissio. 3.1.1
Promissio simplex excludit promissionem fictam.
ibid.4
In quo distinguatur à pollicitatione, datione, &
stipulatione. ibid.2
Eius obligatio magis pendet pro foro interno ex
intentione, quàm ex verbis. ibid.3
Promissio facta alicui de dote ei constituenda graui
metu extorta non obligat. 1.6.4
Promissio facta in sæculo ab his, qui de religio-
nis ingressu agunt cum intuitu, & sine intuitu
ingrediendi illam, an, & quatenus valeat. 1.19.18
Promissio facta à dominis seruis suis, an det seruis
actionem in foro externo contra dominos suos,
& quid de foro conscientie. 1.20.2
Promissio bonæ fidei, quæ sit. 1.16.9
Prohibetur apponi in contractibus de iure Lusi-
tano. ibid.10
Promissio metu graui, vi, & dolo extorta non obli-
gat. 3.1.3
Et qui promissum hoc modo factum recipit, tene-
tur illud restituere. ibid.5
Quid si illud recipiat obtentum per preces impor-
tunas. ibid.6
An valeat promissio per preces importunas facta.
3.1.6
Quid si cessante vi, & metu, & coactione impor-
tunæ preces promissor postea promissionem im-
pleat. ibid.7
Promissiones generales factæ per verba generalia
non obligant in particulari. ibid.9
Promissio ad instantiam facta non obligat. ibid.10
Si promissor dubitat, an per ea verba se voluerit
obligare, non est obligandus. ibid.11
Promissio determinata ad diem, & tempus, imple-
nda est die, & tempore præfixo. ibid.12
Quæ libertas requiratur, vt promissio obliget.
ibid.14
Promissio partim licita, & possibilis, partim illi-
cita, & impossibilis obligat, quoad partem licit-
tam, & possibilem. ibid.15
Contra legem factam illam prohibentem, an sit
ipso iure irrita, an irritanda. ibid.16
Promissio facta homini si sit de re bona, etiam si sit
maioris boni impeditina, obligat. ibid.17
Vt sit valida debet esse de re grata ei in cuius gra-
tiam sit. ibid.18
Quatenus non teneatur promissor ad promissionem
ex mutatione status rei promissæ. ibid.20
Ex parte promittentis est actus liberalis, illius ta-
men solutio est actus fidelitatis. ibid.21
An sit actus voluntatis intellectus. ibid.22
Promissio obligat de iustitia ex accidenti ad refe-
ctionem damni dati si non impletur. 1.12.1
Simplex promissio acceptata obligat tantum ex fi-
delitate. ibid.1
Ex sua natura non includi actualem aliquam do-
nationem. ibid.
An

& Verborum.

- An quando fit per scripturam publicam, obliget ex iustitia. ibid. 3
- Post acceptationem an obliget vt pactum ex iustitia. ibid. 9
- Promittens gratis, & liberaliter matrimonium sine reciproca promissione, an teneatur sub tali promissione implere. ibid. 12
- An ex genere suo obliget simplex promissio ad mortale, & ratione tantum materiae parum ad veniale. ibid. 13. & 14
- Promissarius post acceptationem promissionis, non acquirit ius iustitiae. ibid. 10
- Si promissor se intendat obligare omnino & quantum potest, censendus est se ex iustitia obligare. 3. 2. 16
- Obligatio fidelitatis haeret personae promittentis, & non transit ad haeredes. ibid. 17
- Promissio pure interna facta Deo, & Sanctis, propter Deum obligat in conscientia. 3. 3. 2
- Facta homini non. ibid. 4
- An obliget promittentem ad manifestandam illam ei cui promisit. ibid. 3
- Externa habet vim obligandi ab actu interno non pure sumpto, sed prout coniungitur cum manifestatione externa. ibid. 5
- Quid addat promissio externa ad simplex propositum. ibid. 6
- Promissio externa iuramento firmata obligat. ibid.
- Promissio interna si manifestetur promissario, & illam acceptet, an obliget. ibid. 7. & 10
- Externa absentis facta non obligat antequam ab illo acceptetur, vel ab alio pro illo de iure habili ad acceptandum. ibid. 8
- An possit quis per promissionem pure internam se homini obligare, sicut se Deo per illam obligat. ibid. 9
- Promissio externa in nullo foro obligat antequam acceptetur. 3. 4. 1. 2. & 3. & c. 5. 1
- Quid de iure Castellae, & Lusitaniae. ibid.
- Quid de iure canonico. ibid. 4
- Quid de iure naturali, & gentium. 3. 4. 5
- Promissio externa facta ad causas pias, an obliget ante acceptationem. ibid. 6
- Quid si fiat ciuitati. ibid.
- An promissio externa gratuita, & liberalis facta infanti, obliget ante acceptationem. 3. 4. 8
- In dubio an promissor se voluerit obligare per promissionem ante acceptationem credendus est noluisse. ibid. 9
- Promissio facta praesenti, & tacenti valet, & ea taciturnitas acceptatio reputatur. ibid. 10. & 11
- Mortuo promissario ante acceptationem promissionis, non obligat promissio, etiam si facta fuerit per publicam scripturam, vel praesentibus testibus. ibid. 12
- An tunc transeat obligatio illius ad filios promittentis. ibid.
- Quid si promissor mittat rem promissam promissario, & promissarius antequam illam acceptet, moriatur. ibid. 13
- Quid si moriatur promittens. ibid.
- Quid si moriatur internuntius rem deferens ante acceptationem, & promissionem illius. ibid.
- Quid si ipse nuntius erat, aut non erat persona de iure habilis ad acceptandum pro absentis. ibid. 14
- Quid si consensus tuus expressus erat in epistola tua, quam ille deferrebat. ibid. 14
- Ad quid teneatur nuntius deferens rem promissam ad promissarium, si illam tradere inique differat, & interim promissor, vel promissarius, vel uterque simul moriatur. ibid. 15
- Quid si nuntius iste illam deferrebat ad locum pium, vel causam piam. ibid. 16. & 17
- Non obligat promissio facta absentis, quando absens ex alicuius narratione de illa notitiam habentis acceptat. 3. 5. 4. & 5
- Quid si promissarius ex nuntio sibi a promissario misso, promissionem acceptet. ibid. 6
- Promissio simplex licet ex mera gratia procedat, post acceptationem iam non est gratia, & mera obligatio de iustitia, vel de fidelitate iuxta diuersas opiniones. ibid. 8
- Promissarius non potest acceptare rem sibi promissam, vel missam post mortem promittentis, quam in vita illius non acceptauit. ibid. 9
- Quid si nuntius deferens rem promissam ad promissarium de mandato promittentis erat procurator promissarii, aut persona habilis ad acceptandum pro illo. ibid. 10. 11. & 12
- Et quid, si dum rem promissam ad promissarium defert, ipse promittens reuocet consensum, & mandatum. ibid. 13
- An ex promissione non acceptata, iuramento tamen firmata oriatur actio contra promittentem. ibid. 14
- Ob tale iuramentum tenetur promittens ex religione, non ex iustitia, aut fidelitate. ibid. 15
- Promissio de re mala, & turpi ob pretium facienda ante rem patratam nec promittentem, nec promissarium obligat, postrem patratam obligat ex iustitia in foro conscientiae. 3. 6. 1. 2. & 3
- Non est improbabile etiam post patratam opus non obligare. ibid. 5
- Omnes promissiones quae iuramento firmantur naturae sunt irritae, si illarum executio mortaliter vel venialiter est illicita. ibid. 8
- Iritae etiam sunt tam de iure ciuili, quam canonico illae, quae praebent occasionem peccandi. ibid. 9
- Quid de illis promissionibus, quas Dynastae & Episcopi in scriptis faciunt suis oeconomis, vt non teneantur reddere rationem in iudicio. ibid. 10
- Iritae sunt promissiones de non reuocandis testamentis, & de instituendo aliquo haerede. ibid. 11
- An quando promissiones sunt inualidae iure ciuili, vel canonico posituuo validae fiant ratione iuramenti. ibid. 12
- Quid si via executionis iura primario intendant bonum commune, an iuramenta tunc reddant promissiones validas contra bonum commune factas. ibid. 13
- Quid si primario intendant bonum particulare. ibid. 14
- Quid in dubio. ibid. 15
- Qui possint promissiones, & donationes pro absentibus de iure acceptare. 3. 7. 1
- An vt possint pro absentis de iure acceptare, & stipulare, requiratur vt promissio ad illos dirigatur, an ad absentem pro quo acceptant. ibid. 2. & 3
- Vbi primus persona de iure habilis ad acceptandum pro absentis, pro illo acceptat, statim absens acquirit ius ad rem promissam. ibid. 3. & 4
- An hoc ius sit reuocabile, vel irrevocabile, & an promissionem suam possit quis reuocare post acceptationem huius personae habilis, antequam promissarius illam acceptet. ibid.
- An hoc intelligatur etiam de promissionibus reciprocis. ibid. 5
- Qui possint de iure promissiones pro absentibus acceptare. ibid. 6
- An serui, & famuli, & mancipia praesentia pro dominis absentibus. ibid. 8. & 9
- An

Index Rerum,

- An Religiosi pro Prælatiſ, & Monafteriis; an filij pro parentibus; vaſalli pro Principibus; an diſcipuli pro Magiſtris. ibid. à n. 6
- An mercenarij pro dominis. ibid. 10
- An tutores, & curatores pro pupillis; an creditores pro debitoribus. ibid. 12
- An amicus pro amico. ibid. 10
- An Parochus pro parochiano. ibid. 14
- An Tabelliones, Notarij, & iudices. ibid. 15. 16. & 17
- Quid operentur verba illa Tabellionum, *Coram me ſtipulante.* ibid. & 18
- Promiſſio de facto alieno.*
- Quatenus obliget promiſſio de facto, & re aliena, & quatenus etiam obliget de fructibus, qui naſcitur ſunt. 3. 8. per totum.
- De iure civili promiſſio facti alieni eſt inualida. ibid. 1. & 2
- Quid de iſta promiſſione, Promitto tibi me facturum, vt tibi Petrus cum effectu donet centum. ibid. 6. 7. & 8
- Ad quid obliget iſta promiſſio, Promitto tibi me cum effectu tibi à Rege impetraturum officium, alias mille aureos tibi dabo. 3. 8. 12
- Quo tempore ſunt ſoluendi partus ancillarum, quando promittuntur. ibid. 15
- Res certa, & determinata liberaliter promiſſa, & acceptata, ſoluenda ad diem certum, ſi ante eum diem pereat abſque culpa promiſſoris, perit promiſſario. 3. 9. 1. & 2
- Si culpa lata promiſſoris perit, illi perit. ibid. 3
- Quid ſi res, quæ poſt acceptationem, & ante traditionem ſit hoc animal, hic equus in indiuiduo. ibid. 4
- Quid ſi promiſſor fuit in mora tradendi rem promiſſam poſt acceptationem illius. ibid. 5
- Quid quando promiſſor promittit Petrum, vel Paulum ſuum mancipium, an tunc pereunte vno abſque illius culpa, teneatur alterum dare. 3. 10. 3
- Quid ſi res promiſſa erat certum mancipium, Antonium v. g. & dominus antequam eſſet in mora tradendi poſt acceptationem illud occidit, quia v. c. illud inuenit cum filia adulterans. 3. 9. 6
- Quid ſi occidit non propter aliquod delictum. ibid.
- Quid ſi res promiſſa erat incerta, & indeterminata in indiuiduo, v. c. vnus aris ex grege, vnus taurus ex armento. ibid. 7
- An ad valorem rei, an ad poenam tantum, quam ſibi promiſſor impoſuit, ſi rem non ſolueret, teneatur ille, quando rem certam citra illius culpam quam promiſſit, perit. ibid. 8.
- Et quid ſi non perit. ibid.
- Et quid ſi aliquod animal mortuum, & indeterminatam alicui promittitur. ibid. 9. 11. & 12
- Quid ſi certas meſuras frumenti alicui promiſſiſti, de quo tunc frumento, & de quibus meſuris intelligenda ſit promiſſio, de maioribus, & antiquioribus, an de minoribus, & nouioribus. ibid. 10. 11. & 12
- Quando obliget hæc promiſſio, Promitto tibi me vel Petrum hoc tibi ſoluturos, quod Petrus tibi debet, an tunc vterque pro rata tantum, an in ſolidum teneatur in defectum alterius, ſi Petrus conſenſit. 3. 10. 2
- Quid de iſta promiſſione, Promitto tibi Petrum, vel Paulum, ſeu mancipium, penes quem tunc ſit electio. ibid. 3
- An tunc pereunte vno abſque culpa promiſſoris, teneatur ille ſoluere aliud. ibid. 3
- An ſufficiat ſoluere valorem illius. ibid. 4
- Quid ſi pereat vnum culpa lata promiſſoris. ibid. 5
- Quid ſi promiſſor habeat plures ſeruos eiſdem nominis, v. c. plures Antonios, & dicat, Promitto tibi ſeruum meum Antonium, electio eſt tunc penes ipſum promiſſorem. ibid. 6
- Si promiſſor intendit donare ex illis, vnum quod perit, non tenetur tunc aliud donare pro illo. ibid. 8
- Quando quis à te petit ſeruum tuum certum, & determinatum, v. c. Pamphilum, vel Antonium dabo tibi, non valet promiſſio. ibid. 9
- Si quis petat equum, mulum, & bouem, & tu ei reſpondes, Equum dabo tibi, valet promiſſio. ibid. 10
- Ante acceptationem promiſſionis, poteſt ei promiſſor imponere onus, quod voluerit, poſt acceptationem non niſi de conſenſu promiſſarij. ibid. 11. & 12
- Quid incontinenti. ibid. 13
- Si promiſi tibi prædium cum onere, & conditione donandi Franciſco certam penſionem, & tu acceptaſti, an poſſim reuocare illud onus antequam Franciſcus acceptet. ibid. 14
- Quid ſi Franciſcus promiſit Petro ſingulis annis certas meſuras tritici ad diem D. Ioannis, & tranſiit iſte dies, & Petrus nec per ſe, nec per alium promiſſionem acceptauit, an poſſit Franciſcus reuocare hanc promiſſionem. ibid. à num. 15
- Promiſſio, etiam poſt acceptationem, & traditionem, quibus cauſis poſſit validè reuocari. 3. 11. 1. & 2
- An ex defectu præuiſionis ob quam promiſſor rem non promitteret, ſi tale, vel tale cogitaret, ſit inualida promiſſio. ibid. 3. & 4
- Promiſſio iam acceptata non obligat, ſi facta fuit à promittente ob cauſam, quæ non ſubſiſtit, quam promittens ſubſiſtere putabat. ibid. 10
- Non obligat promiſſio quando promiſſor ad eam paupertatem venit, vt eam implere non poſſit. ibid. 11
- Qui in mora fuit ſoluendi promiſſionem, & ſua culpa non ſoluit, tenetur ad illam, ſi poſtea ad meliorem fortunam veniat. ibid. 12
- Promiſſio non tranſfert dominium actu in promiſſarium. 4. 1. 4
- Si promiſſio fiat ad diem certum, vel in tempus certum, incertum tamen ſit quando ille dies, vel tempus adueniet, vt tempus mortis, obligat hæredes promittentis. 4. 2. 3
- Quid ſi mihi promittas centum præſtanda in die, quo matrimonium contraxeris, & tu præmoriaris mihi, vel ego tibi, an tunc ea promiſſio tranſeat ad hæredes noſtros. ibid. 8. & 9
- Quid de hac promiſſione, Promitto tibi centum quando nupſeris, vel vt nubas, an tunc promiſſariæ danda ſint, ſi promiſſor moriatur antequam illa nubat. ibid. 10
- Quid ſi promiſſaria conſobrina fuerit, & moriatur prius promiſſore, an tunc debeantur hæredibus conſobrinæ. ibid. 11
- Promiſſio ad Calendas Ianuarij, an verificari debeat de prioribus Calendis. ibid. 12
- Cum promiſſor dicit, aut promittit ſe ſoluturum ad talem diem, non poteſt obligari ad ſoluendum eo die, ſed ſequenti. ibid. 13
- Quando aliquis promittit alicui ſe ei daturum, ſeu ſoluturum ſingulis annis, meſibus, vel diebus, non

& Verborum.

non tenetur dare in principio, sed in fine. *ibid.* 14
 Qui ita promittit: Omnibus annis, diebus, vel mensibus tibi dabo, vel solvam centum, tenetur solvere initio, non in fine anni, vel mensis. *ibid.* 15
 Quid si ita dicam: Promitto tibi, me daturum tibi tantum singulis annis dum vixero, an teneat solvere in principio, vel in fine. *ibid.* 16
 Quid si quis promittat aliquid alteri, & nisi donec tantum in penam, non assignando tempus, an hæc promissio statim sit implenda. *ibid.* 17
 Promissio vendendi rem aliquam immobilem facta alicui, & iurata à marito sine consensu expresso uxoris an valeat, & obliget. 5.14.6
 Promissio de vendendo res pupilli sine decreto iudicis facta, est nulla. *ibid.*
 Promittere aliquid alicui sub expressio pacto, & conditione, si fiat Religiosus, an sit licita, & obliget acceptantem. 5.18.14
 Promittere, vel dare aliquid alicui sub pacto, & conditione, vt Christianus fiat, an sit licita, & simoniaca. 5.18.15. & deinceps.

Publicanus.

An publicani, qui conductos habent fructus decimales alicuius beneficii, aut commendæ ad aliquid beneficiatis, & Commendatoribus, si nullos fructus colligant, aut nihil lucrentur, & si in sterilitate, aut inopia illorum. 5.24.11. & 12
 Quid si ipsi publicani habeant in suis chartis, & scripturis conditionem, vt non possint allegare sterilitatem, aut abundantiam. *ibid.* 21

Publicatio testamenti.

Publicatio testamentorum coram quo iudice est facienda, Ecclesiastico ne, an seculari, siue testamentum sit laici, in quo clericus hæres instituitur, siue sit clerici, in quo laicus instituitur. 6.4.4.5. & 6

Pupillus.

Vide Minor.
 Potest pupillus sine decreto iudicis, & sine auctoritate tutoris rem tradere emptori, quam pater dum vixerat, illi vendidit. 5.14.7
 An possit pupillus rem tradere suo tutori sine iudicis decreto, quam pater ipsius pupilli illi vendidit, dum vixerat. *ibid.* 7
 Pupillus mutuam pecuniam ab aliquo accipiens sine consensu tutoris, non tenetur in conscientia eam ei restituere. 1.13.2
 Pupilli sine auctoritate tutorum contractus celebrantes comparantur furiosis. *ibid.* 4
 Pupilli non habentes perfectum iudicium, sine auctoritate tutorum contrahentes non obligantur in conscientia. *ibid.* 10
 Quid si cum suis tutoribus contrahant. *ibid.* 11
 Pupilli, & minores, quibus à iudice prohibitum est contrahere, an teneantur in conscientia ad contractus, quos celebrant. 1.13.12
 Quid quando leges directè alienationi minorum, & pupillorum resistunt. *ibid.* 13

Quarta.

*Q*uarta Trebelliana, vide *Trebelliana*.
*Q*uasi castrensis.
 Vide *Bona quasi castrensis*.
*Q*uestores.
 Vide *Thesaurarius, Ministri regy.*
*Q*uestor de Iustitia, &c.

Quinquagenarius.
 Vide *Vir, Famina.*

R

Ratio.

Non eadem est ratio in primario vnius personæ vocatæ ad maioratum, atque in alia, si institutor magis vnam diligat, quam aliam. 1.8.8

Recreatio.

Recreationes licitæ, & honestæ, veniunt in iure nomine sustentationis. 2.8.24

Regnum, Reges.

Vide Princeps.

Regnorum, & imperiorum fines statim à principio creationis mundi diuisit Deus. 2.7.9
 An possint Reges, & Principes vendere alicui priuilegium, vt ipse solus vendat in Republica certum mercium genus in aliqua necessitate Reipublicæ. 5.35.3
 Reges, & Principes an possint auferre alicui subdito ius quæsitum ex testamento. 6.1.10
 Reges, & Principes sunt protectores, & defensores Ecclesiarum viduarum sui regni in defectum Superiorum Ecclesiasticorum, qui eas defendere possint. 6.4.24
 An possint Reges, & Principes absolutos dispensare, vt impuberes testentur. 6.9.12
 Rex obsidione cinctus promittens ob metum mortis matrimonium cum filia obsidentis, an ad remissionem teneatur. 1.5.2
 An de licentia Regis fieri possit, vt testamentum semel factum amplius reuocari non possit. 11.12.2. & 3
 Reges suppletes ætatem in minoribus, & pupillis, non suppletes defectum iudicij. 1.13.20
 An possint condere leges, quibus irritent contractus iuramento firmatos. 1.16.6
 Quid de Rege Lusitaniæ. *ibid.*
 Reges iuste possunt suos vasallos propter grauissima crimina, v.c. rebellionis, ad seruitutem damnare. 2.1.7
 Rex Philippus iuste expulit Martos ex Hispania, & potuit ad seruitutem damnare cum filiis innocentibus. *ibid.* 8
 Reges Lusitaniæ habeant dominium nauigationis, & vsus, maris Indiæ, & Brasiliæ. 2.8.9
 Possunt Reges Lusitaniæ hanc nauigationem causa commercij aliis vi, & armis prohibere. *ibid.* 11
 Illam legitime præscripserunt. *ibid.* 12
 Ex duplici titulo sunt domini huius nauigationis, & commercij. *ibid.*
 Reges Lusitaniæ, & Castellæ, quo iure sibi solis vsurpauerint maiores piscationes Thymnorum. *ibid.* 22
 Reges & Principes an possint per leges prohibere piscationes, & venationes certis anni temporibus. 2.10.2. & 3
 An Reges, & Principes seculares possint licite præcipere, vt clerici contribuant pro pontibus, fontibus, & muris, & pro necessitate pestis. 1.5.11.24
 Pro primo ingressu Regum in aliquam urbem. *ibid.*
 An possint augere pretium vini & carniū promiscue pro Clericis & laicis. *ibid.* 25. & 26
 Reges Lusitaniæ, an possint dare aliquam commendam, quæ sibi pecuniam ad parandum classem obtulerint

Index Rerum,

- rulerint pro defensione Regni, & dominiorum Regni. 5.20. à n. 15
- Receptio, Recedere.*
- Vide *Resilire.*
- Recedere à contractu quando liceat. 1.25. per totum.
- Relegare.*
- Relegati, qui sint, & quatenus donare possint causa mortis, testari, legare, & codicillari. 4.5.33
- Regula.*
- Proponuntur regulæ aliquæ generales ad intelligendas conditiones relictas in legatis, aut testamentis. 1.8.17
- Quomodo intelligatur regula iuris, Quæ semel infirma sunt, postea non conualescunt. 1.12.12
- Quomodo intelligatur illa, Qui prior est tempore, potior est iure. 1.30.21
- Quomodo explicanda sit regula, Quæ parum distant, nihil distare videntur. 5.31.17
- Religio, Religiosus.*
- Vide *Clericus, Legatum, Conditio.*
- Ingredi Religionem, & in ea profiteri, an idem sit. 1.8.15
- Impium est existimare apponi in contractibus, & ultimis voluntatibus conditionem aliquam, v. c. ne clericus fiat, aut ne Religiosus obtineat maioratum, aut ad monasterium veniat animo auertendi aliquem ab ingressu religionis. *ibid.* 18
- Possunt legatores, & testatores inuitare aliquem ad religionis ingressum spe lucri relictis in testamento, acquirendi post illius ingressum. *ibid.* 19
- Nullum ius competit monasterio capaci acquisitionis bonorum circa bona de quibus Religiosus disposuit ante religionis ingressum. 1.17.18
- An is, qui professus est in religione capace acquisitionis, restituere teneatur fideicommissum, quod habebat sub conditione restituendi illud alicui post mortem suam, si sine liberis discedat. *ibid.* 19
- Quatenus Religiosi mortaliter peccent dando, & accipiendo contra voluntatem Superiorum. 1.19.1. remissiuè.
- An religio teneatur ad contractum, quem Religiosus cum erat secularis fecit. *ibid.* 2
- Quid si religio aliquid acquisiuit ratione ipsius Religiosi. *ibid.* 3
- Quid si dum erat secularis debita contraxit in religione, & post factam professionem ei aliquid ab amico donatur, an tunc soluenda sint hæc debita ex dato, an ex bonis quæ secum detulit. *ibid.* 4
- An teneatur quis religionem non ingredi quando debito alieno est grauatus, & sperat, quod manens in seculo citò vel arte sua, & industria, vel aliunde aquirat bona vnde possit soluere. *ibid.* 6
- Quid dicendum sit, attento iure Xisti V. *ibid.* 8
- Diploma Xisti V. non habet locum in monialibus. *ibid.* 7
- Neque in iis, qui ad ordines militares admittuntur. *ibid.* 10
- Neque in iis, qui alienis debitis grauantur quando illorum bona ad solutionem sufficiunt. *ibid.* 11
- Contractus, donationes, & testamenta facta in seculo ab his, qui de religionis ingressu tractant, quatenus sint valida, vel inualida. *ibid.* 12
- Religiosi post professionem testari non possunt. *ibid.* 13
- Contractus facti à Religiosis professis absque licentia sui Superioris non obligant. *ibid.* 21
- Si habent licentiam, & illam excedant, quoad excessum non valent. *ibid.* 27
- Nec superior, nec tota religio, simul potest licite, & valide dare licentiam alicui Religioso ad expendenda bona monasterij in vsibus illicitis. *ibid.* 24
- An quando religio non manet obligata ad contractus suorum Religiosorum, maneat ipsi obligati ad illos. *ibid.* 28. & 29
- Religiosi an & quatenus possint aliquid donare. 4.6.44. & 45
- An peccet contra paupertatem ille Religiosus, qui volenti aliquid donare, suadet, vt alteri personæ pauperi propter se donet, & de facto donat. 4.11.16
- Religiosi, & clerici, an & quatenus per se, vel per alios negotiari possint. 5.11. à n. 1
- Vide Clericum.*
- Si Religiosi vvas emant, vel lanam, vt ex illis per famulos, vel operarios vinum, & pannos conficiant, vt postea vendant negotiationis causa, an ad gabellas teneantur. *ibid.* 25
- Possunt emere animalia, boues, & equos, quæ in suis prædiis alant, vt postea cum adoleuerint vendant, non tamen vt postea pretio elocent. *ibid.* 29
- Quid si agros, & prædia conducant, vt elocent, non causa sustentationis, & paupertatis, sed lucri causa. *ibid.* 31
- Quid si salinas. *ibid.*
- Qui si emant solum venam ferri in agro alieno, vt ex illa ferrum per se, vel per operarios conficiant ad vendendum. *ibid.* 32. 33. & 34
- Quid si totum agrum in quo vena ferri est ad id emant. *ibid.* 35
- An monasterium, vel clericus emens agros plenos fructibus matatis, vt eos postea vendat, possit eos vendere, quin ad tributum gabellæ teneatur si de sua, luxque familiæ sustentatione superferunt. *ibid.* 36
- An illi Religiosi, qui in India dilationi fidei incumbunt, possint inde aliquas merces mittere in Lusitaniam, vt inde sibi mittantur ea, quæ ad illorum sustentationem sunt necessaria. *ibid.* 37
- An Religiosus per simoniam ingressus, & professus, sit verè religiosus. 5.19.6
- Non est natura sua malum accipere aliquem in religionem pro pretio dato præcisè pro sustentatione illius, qui accipitur. *ibid.* 7
- Quid si monasterium sit diues. *ibid.* 8.9. & 10
- An Religiosi possint esse testes in testamento cum non sint liberi. 6.2. n. 52
- Clerici possunt esse testes in testamento. *ibid.* 53
- Religiosi, an, & quatenus possint esse testamentarij cum licentia, & sine licentia suorum superiorum. 6.5.2. & cap. 11. n. 4
- Quid de Religiosis nostræ Societatis. *ibid.* 8. & 9
- Prelatus, qui dedit licentiam Religioso ad acceptandum munus testamentarij, potest eam post acceptationem reuocare. *ibid.* 3
- Acceptatio Religiosi, & gesta sine licentia Superioris sunt de iure nulla. *ibid.* 4
- An sufficiat tacita licentia, quod superior videat, & sunt & taceat. *ibid.*
- Religiosus delinquens in officio executoris testamenti puniendus est ab Ordinario. *ibid.* 5
- Si testator dicat in suo testamento, vt hoc, aut illud fiat de consilio talis Religiosi N. quid iuris tunc. *ibid.* 6
- Fratribus

& Verborum.

Fratribus minoribus prohibitum est officium testamentariorum, non tamen dare consilium circa executionem illorum. *ibid.* 7
 Nouitij ante professionem testari possunt, post professionem non possunt. *ibid.* 6.11.1
 Testamentum illius, qui de religionis ingressu tractat, factum in saeculo validum est. *ibid.* 2
 An testamentum factum in saeculo ab eo, qui nihil de religionis ingressu cogitabat, rumpatur, si postea, qui illud fecit, religionem bonorum capacem ingrediatur, & in ea profiteatur. *ibid.*
 Religiosi professi de licentia Summi P. testari possunt. *ibid.* 5
 Et quae solemnitas tunc in testamento illorum requiritur. *ibid.* 19
 An emissa professione in religione bonorum capacem, teneatur professus statim restituere bona fidei commissa eis, quibus illa post mortem suam relinquere teneatur. *ibid.* 6
 Quomodo, & quatenus possit Religiosus professus inter filios, & monasterium disponere de bonis suis. *ibid.* 7
 An ex bonis filij, qui profiteretur in religione bonorum capace, debeantur patri statim ea, in quibus ipse pater successurus erat, si filius naturaliter moreretur. *ibid.* 8. & 9
 An professus pater in religione bonorum capace, possit retinere usufructum, quem habebat in bonis filiorum dum viuit. *ibid.* 10. 11. & 12
 Quid si Religiosus ante factum testamentum pronteatur in religione bonorum capace. *ibid.* 13
 Bona, quae Religiosus professus acquirit, siue per suas operas, siue per donationem, siue ex testamento religioni, non sibi acquirit, si sit bonorum capax. *ibid.* 14
 An Religiosi, & monachi compareantur seruis. *ibid.*
 Religiosus fugitiuus an monasterio acquirat. *ibid.* 15
 Quid de expulso. *ibid.* 16
 Quid si iuste, aut iniuste sit expulsus. *ibid.* 17
 De consuetudine possunt Monachi, & Religiosi eieci, & expulsi sibi acquirere. *ibid.* 18
 Quid de Religiosis ordinum militarium, de iure, & consuetudine. *ibid.* 20

Remedium.

Quibus personis aduersus praescriptionem concedatur remedium restitutionis in integrum. *2.15.87*

Remissio, Remittere.

An, & quatenus valida sint remissiones, quas creditores faciunt suis debitoribus, & quas conditiones requirunt, vt sint valida. *4.8.16*
 An remissio debiti facta a creditore debitori, si summam excedat, quae donari non potest sine insinuatione, sine illa valeat. *ibid.* 22

Repudiare, seu Renuntiare.

An, & quatenus possint Praelati, & Superiores religionum etiam locales repudiare, & non acceptare res donatas, vel testamento legatas, seu relictas monasterio, & Nouitiorum legitimas. *2.12.1. & 5*

Res.

Quae res extra primam diuisionem manserunt indiuisae. *2.8.1*
 An iurare, an flumina, an pisces, an aues, & quae animalia. *ibid.*

Si tua res sit mixta cum mea, & in periculo non possim vtramque saluare, vt rursus aliquid tibi teneat, si meam saluem, petunt tua. *2.10.*
 Quid si res tua erat apud me ex contractu cedente in meam tantum utilitatem, & res tua erat maioris valoris. *ibid.* 14
 Quid si erant aequalis valoris. *ibid.*
 Res mobiles hominis, vel Ecclesiae particularis cum titulo, & bona fide triennio praescribunt. *2.15.32*
 Sine titulo 30. annis. *ibid.* 33
 Quae sint res mobiles, quae immobiles. *ibidem.*
 An iura, & actiones sint res immobiles. *ibid.* 38
 Quae res possint, & quae non possint praescribi. *2.11.91.*
 An praescribi possent libertas. *ibid.* 92
 An obedientia subditorum, disciplina, & correctio praescribi possit contra Superiores. *2.15.93*
 An confinia urbium. *ibid.* 95
 An viae publicae, pontes, seruitutes, & portoria fluminum. *ibid.* 96
 Res, quae alienari prohibentur, an praescribant. *ibid.* 97
 Et quid si non simpliciter alienari prohibeantur. *ibid.* 98
 Quae res habeantur pro derelicto, & sint primi inventoris, & occupantis. *2.16. per totum.*
 Quid nomine rei venditae in venditione intelligatur. *15.1.6*
 Res sacrae, an licite, & valide vendi possint. *5.19.*
 Res litigiosae quorupluciter dicantur litigiosae. *2.12.1.*
 Res litigiosae ante definitiuam sententiam non potest ab eo contra quem in iudicio petitur, vendi. *5.24.1*
 An ea venditio si fiat, sit licita. *ibid.*
 Si res litigiosa gratis alicui donetur, & donarius sciebat esse litigiosam, donatio est nulla, & res per iudicis sententiam applicatur filio. *ibid.*
 Et donator cogitur eidem fisco eius valorem reddere in penam donationis. *ibid.* 4
 An posito, quod donationes, permutationes, & venditiones rerum litigiosarum inualidae sint, retineri possint in conscientia ab emptoribus, & donariis. *ibid.* 5
 Venditio rei venenatae quatenus sit licita, vel illicita. *ibid.* 9
 Res alienae an licite, & valide vendi possint. *5.26. per totum.*
 Res immobiles iuste emuntur per estimationem valoris fructuum intra 20. annos. *5.30.13*
 Res, quae duobus venditur, cuius erit. *5.36.1*
 Quid si res fuit vendita primo emptori, & tradita secundo. *ibid.*
 Si locatio rei duobus promittatur, & vni locetur, illius erit cui locata fuit. *ibid.* 2
 Si res vendita vni fuit, & promissa, & fuit tradita alteri, ad istum pertinet, cui traditur. *ibidem* 3
 Quid si fuit vendita priori cum pacto, vt alteri vendi non possit. *ibid.* 12
 Si neutri sit tradita, & duobus sit vendita, illius erit cui primo fuit vendita. *ibid.*
 Probatio prioritatis illi incumbit, qui prioritatem allegauerit. *ibid.* 5
 Quid si posterior emptor cui res tradita fuit, conscius erat prioris venditionis. *ibid.* 6

Index Rerum,

Quid si priori fuit titulo oneroso promissa, & posteriori fuit titulo gratuito tradita. *ibid.* 7
Quid si aliquis acquirat dominium ante traditionem, per solam promissionem, ut Ecclesia, Xenodochia, & Civitas acquirat, & loca pia. *ibid.* 9
An persona Ecclesiastica habeant etiam hoc privilegium. *ibid.* 10
Quid si res sit prius promissa Ecclesie, vel civitati, & alteri homini particulari tradita. *ibid.* 11
Quid quando res fuit vendita cum pacto, ut non possit alteri vendi. *ibid.* 12
Illud tam est rem pretiosam pro vili pretio emere, ut gemmam pro vitio, & rem vitio carentem pro vitiosa, ut ovem, vel mancipium sanum, pro moribido, aut claudo. *ibid.* 17
Res vendita cum pacto de retronendendo, quare minus valeat, quam sine illo. *ibid.* 18
Fructus rei venditae a retro ad quem pertineant. *ibid.* 19
Res, quae periret, si periret. *ibid.* 20
Si res empta post traditionem periret, vel deterior fiat, & pretium non sit solutum, emptori perit. *ibid.* 21
Quid si ante traditionem perit, & sit res certa, & determinata in individuo. *ibid.* 22
Si res culpa venditoris perit, aut deterior sit, illi perit. *ibid.* 23
Si post acceptum pretium, aut concessam dilationem ad illud soluendum periret, & venditor in mora sit tradendi illam, venditori perit. *ibid.* 24
Quid si partes conveniant, ut periculum ad venditorem pertineat. *ibid.* 25
Quid si res vendita antequam tradatur emptori fito addicatur propter delictum venditoris. *ibid.* 26
Quid si venditor aliquid affirmavit de bonitate rei, ex quo emptor sibi persuasit rem plus duraturam, & ante traditionem periret, vel deterior fiat. *ibid.* 27
Quid quando venditio facta fuit scriptura publica, & ante factam scripturam, vel post factam, non tamen lectant, res periret. *ibid.* 28
Si venditio fiat in genere, ut, Vendo tibi vinum, equum, non designando qualem, aut decem ovies, non designando quales, & grex periret, totum periculum spectat ad venditorem, & tenetur tradere illas decem emptori. *ibid.* 29
Quid si vendatur incertam de xettis, veluti tot amphora vini ex illo dolio, & totum dolium periret. *ibid.* 30
Quid si venditio ita fiat; Vendo tibi illud dolium vini quatuor regalibus pro singulis mensuris. *ibid.* 31
Semper periculum spectat ad eum, qui est in mora implendi contractum. *ibid.* 32
Rescisio, Rescindere.
Quomodo rescindatur venditio ex defectu dimidij iusti pretij. *ibid.* 33
Illud dimidium sumendum est per ordinem ad infimum pretium, tam ex parte venditoris, quam emptoris. *ibid.* 34
Venditio facta ultra, vel infra dimidium iusti pretij, potest rescindi etiam si utrinque bona fide facta fuerit. *ibid.* 35
Si tamen partes voluerunt contractum ad aequalitatem reducere, id poterunt efficere, optio tamen est rei. *ibid.* 36
An quod rescinditur contractus venditionis, reddenda sit res cum omnibus fructibus medio tempore perceptis. *ibid.* 37

Quid quando rescinditur contractus locationis, & conditionis. *ibid.* 38
An fabri lignarii, vel petraei, vel opifices possint rescindere contractum operarum ex eo quod fuerint in pretio ultra dimidium decepti. *ibid.* 39
An quando res sub hasta venduntur, possit rescindi venditio ex eo quod res fuerit empta ultra dimidium iusti pretij, aut vendita infra dimidium. *ibid.* 40
An ius ad rescindendum contractum ex defectu dimidij iusti pretij renunciarum possit ab emptore, & venditore. *ibid.* 41
Quid tam externo, quam interno dicendum est, quando ille, qui rem emat infra dimidium iusti pretij, illam vendit, vel permutat si postea rescindatur contractus. *ibid.* 42
An tunc in defectum emptoris, qui solvere non possit, detur actio aduersus tertium possessorem. *ibid.* 43
Quid si res iam non sit in manu tertij possessoris. *ibid.* 44
Resilire.
Non potest vna pars, altera inuito, a contractu utrumque obligante resilire. *ibid.* 45
A contractu tam nominato, quam innominato non potest vnus contrahens, altero inuito resilire. *ibid.* 46
Quid si contractus sit factus in testamento, & ab vno contrahente iam sit ceptus impleri, an tunc reuocetur, reuocato testamento. *ibid.* 47
Inuito vno contrahente, nefas est recedere a contractu nominato, solo mutuo consensu perfecto. *ibid.* 48
Quando vnus contrahentium in pactis respectiuis non vult implere contractum, nec alter tenetur illum implere. *ibid.* 49
De iure civili potest alter contrahentium, altero inuito, a quouis contractu innominato recedere, reintegra, & neutra ex parte cepta impleri. *ibid.* 50
Interim dum alter contrahens a contractu nominato non recedit, nequit alter, eo inuito, ab eo recedere. *ibid.* 51
Quando vnus contrahentium est in mora implendi contractum, potest alter in omni foro ab eo resilire. *ibid.* 52
Restitutio, Restituere.
Vide Accipiens.
An qui rem praescripsit bona fide, & titulo, teneatur illam domino restituere, sciens postea fuisse alienam. *ibid.* 53
Remedium restitutionis in integrum aduersus praescriptionem conceditur minoribus 25 annis, & Ecclesiis, pupillis, & locis piis. *ibid.* 54
An concedatur impeditis probatio in iudicio iusto impedimento. *ibid.* 55
Mala fidei possessor quatenus teneatur ad restitutionem, vide Possessor mala fidei.
Qui acquirat aliquid virtute contractus, in quo forma substantialis illius non fuit seruata, teneatur illud statim in conscientia restituere si contractus sit gratuitus. *ibid.* 56
Quid quando fuit venditionis, vel utrumque onerosus. *ibid.* 57
An ille, qui accipit aliquid ab eo, qui illud ei donat, putans se ab accipiente beneficium aliquod accepisse, aut consanguineum suum esse, cum tamen non sit, teneatur ad restitutionem accepti. *ibid.* 58

& Verborum.

An locum habeat restitutio, quando causa finalis, ob quam quis donat, verè subsistit, etiam si aliæ subsistant, quæ si scirentur, nihil ei donaretur.

1.9.15
Restituitur minor 25. annis læsus ex aliquo contractu circa res mobiles, & immobiles facto, probata læsione in iudicio. 1.12.4

Prescribitur hæc restitutio quadriennio. ibid.5
Restitutio in integrum, quæ pertinet minoribus 25. annis transit ad illorum hæredes. ibid.6

Actio restitutionis læsionis ex contractu inualido facto cum minore, vel Ecclesia, prescribitur quinquennio à die scientiæ illius. ibid.11

Restitutio, quæ competit minori, competit etiam maiori, quando res est indiuidua respectu vtriusque. ibid.17

Hæc restitutio debet fieri causa cognita, & probata in iudicio. ibid.19

Quid si læsio sit modica, modo sit considerabilis. ibid.

Perita restituitio in integrum in iudicio contra aliquem, statim impeditur possessio illorum aduersus quos petitur. ibid.20

Restitutio minorum, vel pupillorum in integrum non censetur excludere omnem allegationem in contrarium. ibid.21

Restituta re restituendi sunt omnes fructus illius, deductis expensis factis in illis serendis, & colligendis. ibid.22

Qui fructus restituendi sint, an percepti tantum, an qui percipi possint. ibid.24

Quid si negligens possessor rei nullos percepit, percepturus tamen erat mediocri diligentia dominus illius. ibid.25

Quid de illis, quos iniustus detentor rei non percepit, percepturus tamen erat dominus illius maiori diligentia adhibita. ibid.26

Quid de illis, quos nec possessor iniustus percepit, nec dominus illius percepturus erat, percepisset tamen alius tertius diligentissimus, si rem possideret. ibid.27

An teneatur emptor restituere minori quando contractus fuit inualidus omnes fructus, quos ipse non percepit: percepisset autem minor cum magna diligentia. ibid.28

Quid si bona fide putauit emptor contractum fuisse validum. ibid.29

Quid de praxi Regni Lusitanæ. ibid.30

Si in iudicio negata fuit restitutio minori, non potest ei postea concedi, nisi allegata noua causa, & quomodo. ibid.33

A quo tempore fructus restituendi sunt, à tempore celebrati contractus, an à tempore litis contestatæ. ibid.31

Cui restitutio faciendæ est, si hæc, an hæretico, quando aliquid apud aliquem occultauit. 1.21.17

Competit marito minori 25. annis ratione vxoris iisdem annis minori restitutio in integrum. 1.24.1

An donatarij, hæredes, & legatarij teneantur rem restituere, si sciant eam sibi in fraudem creditorum suorum fuisse donatam, legatam, aut relictam. 1.30.10

Peccat mortifere, & ad restitutionem tenetur ille, qui animalia inclusa in caueis furatur. 2.11.17

Quid de piscibus, qui ex aliena massa iacta in flumine extrahuntur. ibid.13

Qui agnum, vel ouem alienam è faucibus lupi extrahit, an possit illam sibi accipere, quin ad restitutionem teneatur. ibid.15

Fagundes de Iustitia, &c.

Quid de iure Lusitano. ibid.

Renotatio.

Vide Donatio.

In Regno Lusitanæ reuocatur donatio per superuenientiam filiorum, quomodo, & quatenus.

4.15. per totum, & cap. 17. n. 11.

Reuocatio tacita, & expressa quid sit. 4.11.9

S

Salarium.

Vide Famulus.

Salomon.

Salomon bono dolo usus est in diiudicandis metreticibus. 1.3.1

Sacerdos, Sacerdotium.

Vide Clericus.

Sacerdos aliquid accipiens sacramentis debite, ac rite ministrandis, an teneatur in conscientia illud restituere ei, qui illud sibi dedit. 5.18.9

Venditio sacerdotij in lege naturæ, an fuerit sennoniaca. 5.19.2. & 3

Sacrilgium.

Sacrilgium est de necessitate confessionis vendere res venales in Ecclesia tamquam in foro publico. 5.27.2

Samatra, Samatryenses.

Samatryenses homines an verè sint mancipia Lusitanorum. 2.3.4

Scriptura publica.

Scriptura publica, an requiratur ad probationem contractuum tam de iure communi, quam Lusitano. 1.28. per totum.

An pro Scriptura publica possit inseruire schedula inter partes contrahentes cum quinque testibus. ibid.8

An ad valorem venditionis requiratur Scriptura publica. 5.24. & 5

Perfecto venditionis contractu solo consensu, an possit alter contrahens alium obligare ad scripturam faciendam, & cuius expensis tunc faciendæ sit. ibid.4

An absque scriptura validus sit contractus venditionis quando in principio contractus conueniunt partes vt fieret. ibid.8

An quando in initio venditionis de scriptura mentio facta fuit, & dubitatur fuerit ne facta ea mentio ad valorem, an ad maiorem firmitatem contractus consensum sit, quod sit facta ad valorem. ibid.5. & 9

Scriptura, quæ in publicis archiuis seruatur, tenetur integram fidem. 5.4.1

An publicum scripturæ instrumentum factum à rebellione extra suum territorium valeat saltem de consensu partium. 5.9

An scriptum continens plus soluendum post sex menses, possit nunc minus vendi præsentis pecunia. 5.16.9

Sepelire, Sepultura.

Sepultura, & ius sepulture licitè emi, & vendi potest. 1.19.12

Serui, Seruitus, Seruire.

Vide Mancipium.

In quibus casibus serui, & mancipia sibi dominium non dominis acquirant. 1.3.1. 2.18.4

c 3 Seruis

Index Rerum,

Seruis ad Ecclesiam fugientibus propter seuitiam
 dominorum conceditur immunitas. *ibid.* 3
 An, & quatenus domini teneantur resarcire seruis,
 & mancipiis iniurias illis factas. *ibid.* 4
 Quid si domini seruos occidant. *ibid.*
 Serui, & ancillae si prouocentur à dominis ad pec-
 candum, aut ad peccata domini illos exponant,
 possunt licite ab illis fugere. *ibid.* 5
 Item de seuitiam dominorum. *ibid.*
 Seruis in bello iusto captis fas est fugere, quò ve-
 lint, etiam per vim. *ibid.* 6
 Serui si qui se ipsos vendiderunt, & illis, qui ven-
 dit sunt à parentibus in magna necessitate fam-
 is, & illis qui ex matre iuste captiua nascuntur,
 non est licitum fugere. *ibid.* 8
 Minus valent serui in bello iusto capti, quam illi,
 qui se ipsos vendiderunt. *ibid.* 13
 Fas est omnibus eos seruos, qui licite possunt fuge-
 re, ad fugam iuuare. *ibid.*
 Serui quibus modis à seruitute liberentur. 2. 6. per
 totum.
 Seruus si hæres à domino instituitur, eo ipso liber-
 tatem consequitur, non tamen si ei à domino le-
 gatum relinquitur. *ibid.* 1
 Quibus modis serui consequantur libertatem.
ibid.
 Serui Christiani, qui à Iudæis terris Ecclesie sub-
 iectis emuntur, eo ipso libertate donantur.
ibid. 2. & 3
 Quid si meteturæ causa emerint. *ibid.*
 Quid si serui ipsi sint infideles, & ad fidem con-
 uertantur. *ibid.*
 Quid quando bellum est iustum ex parte Iudæo-
 rum, iniustum uero ex parte Christianorum.
ibid.
 An serui, & mancipia Iudæorum, qui in Lusitania,
 & Castella conuincuntur in inquisitione de hæ-
 resi, eo ipso libertatem consequantur. *ibid.* à n. 5.
 vsque ad 12.
 Iudicium auctoris. *ibid.* 13
 Quid intelligatur nomine seruorum. *ibid.* 20. 1
 In seruos dominium non est tam amplum res-
 pectu dominorum, quam amplum est in animalia.
ibid. 2
 An serui possint valide contractus inire circa id
 quod sibi, non dominis, acquirunt. *ibid.* 5
 Serui sunt capaces alicuius domini, non tamen
 Religiosi. *ibid.* 4. ad tertium.
 An valeant contractus seruorum collati in tem-
 pus libertatis. *ibid.* 5
 Seruitus naturalis, & legalis quid. 2. 1. 1
 Legalis licet naturalis non sit, potuit tamen iuxta
 ius naturæ introduci. Olim præcipiebatur He-
 bræis hæc seruitus legalis. *ibid.* 2
 Omnis factus, qui ex ancillis, nascitur seruus, &c.
 & caprius. *ibid.* 5
 Ante peccatum Adami omnes liberi nascituri erant,
 seruitus fuit fructus peccati Adami. *ibid.* 6
 Seruitus est contra ius naturale in ordine ad natu-
 ram sumptam ante peccatum Adami, non in or-
 dine ad illam post peccatum. *ibid.*
 Seruorum commercium est licitum in toto Pro-
 montorio & fluminis Capitis uiridis. 2. 2. 10.
 & 11.
 An quando de iustitia belli inter illos Regulos, &
 Regulos Angolæ, & Æthiopiæ, qui Negritas
 captiuos vendunt, dubitatur, liceat nobis illos
 pro seruis emere. *ibid.* 15
 Serui Ecclesie olim, qui dicebantur. 2. 4. 7
 Seruorum dominium habent domini etiam in om-
 nes operas corporales illorum. 2. 5. 1

Seruitus.

Seruitus realis, qualis est illa, quæ per prædia alie-
 na acquiritur, si sit continua, aut quasi conti-
 nua, aut discontinua, quæ sit, & quanto tem-
 pore præscribat cum titulo, & sine titulo.
 2. 15. 43.
 Quanto tempore amittatur, seu extinguatur serui-
 tus. *ibid.* 45
 Rusticana seruitus agendi, & ducendi plaustra per
 agrum alienum, extinguatur per non usum
 decennij. *ibid.*
 Quid de seruitutibus rusticanis, quæ postulant
 longiora spatia, quam vnus dici, aut vnus ho-
 ra. *ibid.* 46
 Faciens seruitutem per fundum alienum domino
 insciente, vel patiente, quatenus acquirat serui-
 tutem per illum. *ibid.* 29
 Quid si is per cuius proprietatem acquiritur serui-
 tus, non sit dominus illius, sed illam tantum pos-
 sideat bono aliquo titulo. *ibid.* 30
 An tunc verè acquiratur seruitus, licet verus do-
 minus eam fieri, & acquiri ignoret. *ibid.*
 Seruitutes quanto tempore præscribant. *ibid.* 39
 Quid de seruitutibus personalibus mancipiorum.
ibid. 40
 Seruo inuito an possit concedi libertas. *ibid.* 41
 Seruitus mixta, quæ ex re immobili debetur per-
 sonæ quæ, & quanto tempore præscribat.
ibid. 42

Simoniam, Simoniacus.

An sit simonia aliquem pro pecunia inducere ad
 ingressum Religionis. 5. 18. 12. & 13
 An aliquid dare, & accipere pro sacramentis ritè, ac
 debite administrandis. *ibid.* 9
 An sit simonia, vel sit illicitum offerre, & dare ali-
 quid Turcæ damnato ad mortem, vel ei vitam
 offerre, & dare, si ad fidem conuertantur. *ibid.* 13
 An & quatenus sit simonia offerre aliquid alicui
 sub expresso pacto, vt obligatus maneat is, qui
 accipit ad suscipiendos Ordines sacros. *ibid.* 15
 An venditio sacerdotij in lege naturæ fuerit simo-
 nia. 5. 19. 1
 An vendere Religionis ingressum sit simonia.
ibid. 4. & 5
 An Religiosus per simoniam ingressus, & profes-
 sus sit verè Religiosus. *ibid.* 6
 Non est simonia, nec natura sua malum accipe-
 re aliquem in Religiosum pro pretio dato præ-
 cise pro sustentatione illius, qui in Religione
 admittitur. *ibid.* 7
 Omissiones actuum spiritualium an vendi possint
 absque simonia, & quæ. 5. 21. 4
 An sit simoniacus ille, qui pretium accipit pro
 non audiendo, aut faciendo sacro, pro non re-
 citando officio diuino, & pro non concionan-
 do. *ibid.* 5
 An sit simoniacus confessarius si pro pretio non
 absoluat. *ibid.* 6
 An parochus, qui vendit licentiam suo parochiano,
 vt cum alio confiteatur. *ibid.* 7
 An non dare licentiam pro pecunia diuerso à pa-
 rocho sacerdoti ad assistendum matrimonio sit
 simonia. *ibid.* 9
 Simoniam est absoluere pœnitentem non rectè dis-
 positum pro pretio. 5. 22. 2
 Item pretium accipere pro audienda confessione,
ibid.
 Item rectè dispositum pro pecunia absolueret. *ibid.* 4
 An sit simonia si pœnitens paciscatur cum confes-
 sario vt se pro pretio fidei absoluat. *ibid.* 3
 Et

& Verborum.

Et quid si parochus poenitentem cogat ad accedendam poenitentiam tot Missarum à se ipso dicendarum. *ibid.* 5
 Episcopus, & Prælatus vendens licentiam ad audendas confessiones, an committat simoniam. *ibid.* 6
 Vendere concessionem indulgentiarum simonia est. *ibid.* 8
 Item simonia est si Prælatus, & Parochi licentiam vendant ad non seruanda præcepta Ecclesie in urgente necessitate. *ibid.* 9
 Quid de potestate dispensandi in votis. *ibid.* 10
 Quid de venditione potestatis iudicialis circa causas spirituales. *ibid.* 12
 An sit simonia, si Episcopi, & Prælatus habentes potestatem temporalem, pro pretio officiales temporales eligant. *ibid.*
 Pretium accipere pro chatis Ordinum an sit simonia. *ibid.* 14
 Et quid si consuetudo excuset. *ibid.* 15
 Quid si accipiat pro sigillo, & pro dimissoriis literis. *ibid.*

Societas I E S V.

An valeat dispositio, quam facit Religiosus Societatis nondum professus de suis bonis absque licentia sui Superioris. *1. 19. 26*
 Quanto tempore detur præscriptio contra bona immobilia Societatis I E S V. *2. 15. 36*

Solutio.

Solutiones emphyteusis an probati possint per testes. *1. 28. 19*

Solidus.

Solidus, quid hodie valeat. *4. 9. 3*

Sponsalia.

An sponsalia numerentur inter contractus bonæ fidei, an inter contractus stricti iuris. *1. 1. 9*

Qui contraxit sponsalia cum vidua bonæ famæ, potest ab illis recedere propter fornicationem illius antecedentem, & subsequenter. *1. 3. 10*

Sponsalia cum ea, quam putabas nobilem, & diuitem, aut pulchram, non soluantur propter hunc errorem. *ibid.* 1

An soluantur sponsalia sub conditione celebrata circa accidentia matrimonij, si conditio non subsistat. *1. 5. 22*

Ex sponsalibus metu graui extortis non oritur impedimentum publicæ honestatis. *1. 6. 1*

Sponsalia furiosorum non valent. *1. 11. 3*

Sponsalia largitas.

Vide *Largitas sponsalia.*

Spurius.

Vide *Filius.*

Statim.

Dictio *statim* moraliter intelligenda est, id est, cum primum commodè impleri res possit. *3. 1. 12*

Stipendium.

Quod discrimen sit inter pretium, & stipendium. *5. 21. 1*

Subrogatum.

Subrogatum induit naturam eius rei in cuius locum subrogatur. *3. 8. 12*

Succedere, Successio hereditaria, & ab intestato.

Successio hereditaria, quid sit. *6. 13. 1*

Quid successio testamentaria. *ibid.* 2

Paria sunt in iure non posse succedi ex testamento, nec ab intestato, atque mortuum esse. *1. 17. 21. & 22*

Ab intestato discedit ille, qui nullam testamentum condidit, vel inualidum fecit. *6. 14. 1*

Si nulli fratres existant utrimque nati, illius, qui ab intestato discedit, qui in defectum descendentium, vel ascendentium succedant; existant vero filij alicuius fratris integri præmortui, illi soli succedent. *ibid.* 2

Quando succedant defuncto ab intestato fratres ex vno tantum latere, vel illorum filij. *ibid.*

Hodie succeditur in hereditate ab intestato, per prærogatiuam gradus, & per representationem illius. *ibid.* 3

An filij fratrum mortuorum concurrere possint ad hereditatem cum hiis. *ibid.* 4

Quid si defuncto fratri succedant fratres ex altero tantum latere. *ibid.* 5

Hodie successio transuersalium vsque ad quem gradum se extendat. *ibid.* 6

Si deficiant hæredes transuersales vsque ad primum gradum, an tunc possit succedere defuncto vxor illius. *ibid.* 7

Quid si non fuerint consanguinei vsque ad decimum gradum, neque coniux defuncti extet. *ibid.* 8

An tunc succedat filius. *ibid.*

Quoad successionem faciendam est graduum computatio secundum ius ciuile, & quæ differentia sit inter ius ciuile, & canonicum. *ibid.* 9

Filius adoptatus quomodo succedere possit. *ibid.* 10

Patronus an succedere possit in bonis liberti. *ibid.*

In bonis damnatorum quando ex qualitate criminis non confiscantur, quis successurus sit, & quomodo. *ibid.* 11

Quomodo succeditur in bonis coronæ, & maiora-tuum. *ibid.* 12

Qui dicantur, & sint filij legitimi quoad successionem in paterna hereditate. *6. 15. 1. & 2*

In iure Cæsarico quis proprie dicatur filius naturalis. *ibid.* 3

Filij naturales quomodo, & quatenus, & in quibus casibus succedant in bonis patrimonialibus de iure communi. *ibid.* 4. & 5

De iure Lusitano, quis dicatur filius naturalis, & quomodo, & quando succedant cum legitimis si pater est plebeius. *ibid.* 6

In filio notho an detur aliqua successio. *ibid.* 7

Quis sit filius spurius, & an possit succedere in bonis paternis. *ibid.* 8

Quid de iure Lusitano, quoad spurium. *ibid.* 18. & n. 9. & deinceps, vsque ad 19

An filii illegitimi, & spurii de bonis parentum debeantur alimenta tam de iure ciuili, quam canonico. *ibid.* 10. & 11

Extra casum alimentorum, filij spurij nihil valide possunt accipere ex bonis parentum, & tenentur in conscientia restituere id, quod aliter accipiunt. *ibid.* 12. 13. 19. & 20

An filius naturalis hominis plebeij succedat in emphyteusi Ecclesiastica. *ibid.* 21

An illegitimi succedant in iure gentilitiæ nobilitatis patris. *ibid.* 22

Quibus modis illegitimus legitimari possit quoad successionem per matrimonium subsecutum. *ibid.* 23

Quod discrimen sit inter legitimatos per subsequens matrimonium, & ex rescripto Principis. *ibid.* 24

An filius naturalis primogenitus succedat in maiora-tu ad quem filij simpliciter vocantur, & nihil exprimitur de legitimis, aut illegitimis. *ibid.* 25. 26. & 27

Index Rerum,

Quod diferimen sit inter legitimationem, & dispensationem. ibid. 28
 Ad quem pertineat legitimare filium laicum clerici ad succedendum in bonis patris. ibid. 29
 An legitimatus ex rescripto Principis possit succedere in Regno, in feudo, in bonis Coronæ, in emphyteusi Ecclesiastica. ibid. 32
 Legitimus ex rescripto Papæ non redditur aptus ad honores civiles extra terras Papæ. ibid. 30

Superior.

Vide *Prælatus, Regulares, seu Religiosus.*

Nec superior, nec Religio potest licite, & valide dare licentiam alicui Religioso ad expendenda illicite bona monasterij. 1. 19. 24
 An Prælari, & superiores irritate possint contractus à suis subditis factos de licentia illorum. ibid. 30

Quomodo superior laicus causa cognita relaxare possit iuramenta. 1. 27. 15

An superiores Regulares, etiam locales possint non acceptare bona suis monasterijs relicta, vide *Repudiare, Prælatus.*

Subditus.

Subditus non potest præscribere contra suum superiorem quod ei non obediat, aut ut ab eo non puniatur. 2. 15. 68

T

Tabellio.

Tabellio an possit stipulari, & acceptare de iure pro donatorio absentis. 1. 15. 5

An tabellio possit saltem de consensu partium valide facere scripturam extra suum territorium. 5. 5. 9

Quam poenam habeat si faciat scripturam venditionis non solura gabella, vide *Gabella.*

Talia.

Vide *Contributiones.*

Tamoij Indi.

An sint captivi iure belli, & in servitute nati. 6. 10. 36

Taxa, Taxatores, Taxare.

Potestas taxandi residet in Principibus. 3. 37. 2

Si taxa sit æqua, & iusta, peccant contra iustitiam, & tenentur ad restitutionem omnes, qui illam excedunt. ibid. 2

Si annus sterilis fuerit, an possit pretium taxatum excedi. ibid. 3

Eminentes precio iustitæ taxato, an teneantur usque ad iustam taxam pretium augere. ibid. 4

Non obligat taxam quando Principes sciunt eam communi iure non servari. ibid. 5

Sufficit, quod sciant Prætores Vibium, & territorij & dissimulent. ibid. 7. & 8

Clerici, Religiosi & personæ Ecclesiasticæ, an per taxam emere, & vendere teneantur. ibid. 10

Taxatores contra iustitiam peccant, & si iustitiam taxent rerum pretia, & ad restitutionem tenentur. ibid. 9

An ad restitutionem teneantur emptores, qui minori precio quam sit taxatum emunt, si præsumatur venditores id minus eis donare. ibid. 12

Taxato tritico eo ipso censetur taxata farina, deducendæ tamen sunt expensæ factæ in faciendâ farina. ibid. 14

An augeri possit pretium taxæ à venditoribus, illamque non servare, si vendant triticum, vinum, aut oleum melius, quam sit illud quod taxatum est. ibid. 15

Quid si mensura tritici vendatur eo pacto, ut solvatur in nouo mensura, pro mensura. ibidem 16

An licitum sit in Lusitania dari mensura salis pro mensura millei in nouo, ut sit in Regione Interamni. ibid. 16

Illicitum est non vendere rem taxatam nisi à venditoribus ematur res non taxata maiori pretio, quam communiter valeat. ibid. 17

An liceat dare modo mensuram annonæ pretio nunc currenti, & obligatione, ut qui accipit, solvat postea tempore convento vel in pecunia, vel in annona pretio tunc currenti. ibid. 18

An illi, qui solent setuare annonam, ut vendant in mense Maij, vel eo tempore totius anni, in quo plus valeat, possint illam modo dare mutuan, vel vendere eo pacto, ut in nouo fructu sibi solvatur pretio maiori, quod habuerit. ibid. 19

An quando communiter in foro venduntur res infra taxam, teneantur de iustitia venditores extra forum vendere res suas infra eandem taxam. ibid. 24

Quid dicendum est quando vinum putum taxatum, & venditores illud quam infundunt. ibid. 25

Quid quando vinum vnius loci venditur pro vino alterius loci. ibid. 26

An eo casu, quo taxa posita nullum lucrum afferat eis, qui res vendunt, possint illi illam licite excedere. ibid. 27

Peccant mortifere senatores, qui iustam taxam non ponunt, moderatum lucrum eis, qui res aliunde vendendas asportant ad locum taxæ. ibid. 28

Tempus.

Tempus non currit impedito vi, morbo, fraude, aut dolo. 1. 12. 9

Nec currit ei, qui lesionem suam ignoravit, atque adeo non currit ignorantis, nisi à die scientiæ. ibid. 10

Tempus ad appellandum non currit ignorantis sententiam contra se fuisse latam. ibid.

Legitime impedito quocumque morali, aut naturali impedimento non currit tempus. ibid.

Tempus quadriennij, & quinquennij, ut præscribat actio petitoria lesionis oræ ex contractu valido, vel inualido an currat à momento in momentum. ibid. 14. & 15

A quo tempore fructus restituendi sunt, an à tempore celebrationis contractus, an à tempore litis contestatæ. ibid. 31

Quinque dies in Castella dari ad soluendam gabellam, & manifestandos illos, qui illam non solvant à die perfectionis contractus numerandi sunt. ibid. 32

Testamentum, Testator, Testari.

Vide *Conditio, Legatum.*

Testamentum quid sit. 16. 23

Quare dicatur iusta sententia voluntatis libere. ibid. 2

Requitit directam hæredis institutionem, ut valeat. ibid. 3. & 4

Potest esse de omnibus bonis, que defunctus habet, non ita codicillus, nec reliquæ ultimæ voluntates. ibid.

Diuiditur in clausum, & apertum, in solemne, & non solemne. ibid. 5

Quo iure introductioni sit. ibid. 6. & 7

Solemnitates testamenti sunt de iure positio. ibid. 7

Confectudo

& Verborum.

Consuetudo testandi est consentanea iuri naturali.
 ibid. 8
 An Principes possint alicui auferre ius quaesitum
 ex testamento. ibid. 10
 An testamentum inceptum, quod testator volebat
 in scriptis facere, non tamen fecit morte pra-
 eueniens, valeat vt nuncupatiuum. ibid. 12
 Possunt dari plures codicilli validi, non tamen
 plura testamenta. ibid. 15
 Ad valorem testamenti requiruntur septem testes,
 de iure communi, liberi, masculi, puberes, rogati
 ad eundem actum. ibid. 16
 Ius Lusitanum in testamento aperto, seu nuncupa-
 tivo, requirit quinque testes praeter tabellio-
 nem, qui illud fecerit, masculos, liberos, puberes,
 rogatos, qui omnes simul cum testatore illud
 subscribant, & si testator non possit, vel nesciat
 scribere, vnus testis nomine illius poterit illud
 firmare. ibid. 20 & 3
 Quot testes de iure Lusitano requirantur in testa-
 menti clausis. ibid. 4
 An requiratur quod testator illud subscribat siue
 per se, siue per alium. ibid. 4
 An quando testator testamentum suum scribit ma-
 nu propria, requiratur de iure Lusitano, quod
 ab eo sit subscriptum. ibid. 4 & 5
 Testamenti publicatio quando de iure Lusitano
 est necessaria. ibid. 6
 De iure Lusitano potest testator facere testamen-
 tum solo verbo, praesentibus sex testibus promi-
 scui sexus. ibid. 7
 In locis desertis de iure Lusitano ad valorem te-
 stamenti & codicilli tres tantum testes requi-
 runtur. ibid. 9
 An debeant esse rogati, sicut de iure communi.
 ibid. 10 & 11
 An masculi, & liberi, & puberes. ibid. 18 & 19
 An rogatio testium in testamentis, & codicillis
 possit probari in iudicio duobus testibus. ibid. 12
 Ad valorem testamenti clausi, opus est, vt testes
 sint praesentes quando testator manu propria
 tradit testamentum scribae, vt illud approbetur.
 ibid. 13
 Requiritur etiam quod testes illud subscribant.
 ibid. 14
 Nec legatum, nec hereditas relicta in testamento
 ei, qui illud scripsit, valet. ibid. 15
 An ad hoc requiratur iudicis sententia. ibi-
 dem. 16
 An possit pars cui spectat emolumentum legati
 petere annullationem illius, si ei reuera constat
 voluisse testatorem illud relinquere scribenti
 in testamentum, & ipsum scribentem id fecisse bo-
 na fide, & per ignorantiam iuris prohibentis.
 ibid. 17
 Quot testes requirantur ad valorem testamenti &
 codicilli tempore pestis. ibid. 18
 An tunc debeant esse rogati, & masculi. ibid. 18
 ibid. 19 & 20
 An ciuis, qui in villa, vel praedio suo, moritur, &
 rusticus, qui moritur in ciuitate, testari valide
 possint minori numero testium. ibid. 20
 An requirantur in testibus aliae conditiones pra-
 eter illas, quas ius ciuile, & Lusitanum requirit.
 ibid. 21
 An valeat testamentum in quo non nominatur
 haeres, dicit tamen testator, illum haereditate in-
 stituit, cuius nomen est in mea schedula, quae est
 in tali loco. ibid. 22 vsque ad 25 & 54
 An valeat inceptum testamentum, quoad partem
 factam quando testator, dum illud facit, mori-

tur. ibid. 26
 Quid si iam totum factum sit, sed antequam testa-
 tor legatur, ipse moriatur. ibid.
 Quid operetur in testamentis illa clausula, Si non
 valuerit vt testamentum, valeat vt codicillus. ibid. 27
 Testamentum factum extra Regnum secundum
 ius, & consuetudinem loci in quo fit, valet post-
 ea in Regno. ibid. 28
 Valeat ne testamentum clericorum factum secun-
 dum formam iuris Canonici cum duobus testi-
 bus, & parochus. ibid. 28 vsque ad 30
 Testamentum saecularium secundum formam iuris
 Canonici factum, vel codicillus, an valeat. ibid. 31
 An sufficiat quod clericus sit notarius Apostolicus,
 licet non sit parochus. ibid. 32 & 33
 An in testamento facto iuxta formam iuris Cano-
 nici sufficiat, quod testes sint foeminae. ibid. 34
 An valeat quin sit lectum testatori, aut testibus.
 ibid. 36
 Et quid si non sit scriptum ab illo, nec ab alio, loco
 illius. ibid. 36 & 37
 An opus sit, quod huiusmodi testes sint rogati.
 ibid. 38, 39, & 40
 An valeat testamentum a duobus, vel tribus vna
 charta confectum, & an possit a duobus con-
 scribi, ita vt non vna tantum littera constet, sed
 duabus. ibid. 41
 An duobus testantibus in vna charta dicantur duo
 testamenta. ibid. 42
 An vna solemnitas iuris pro vtroque sufficiat, &
 an testes debeant in suis subscriptionibus men-
 tionem facere de vtroque testamento. ibid. 43
 Quando maritus, & vxor in eadem charta testan-
 tur, debet testamentum manu propria a singulis
 illorum tradi scribae ad illud approbandum.
 ibid. 44
 An alter eorum, qui communi charta testantur,
 possit pro parte sua testamentum reuocare.
 ibid. 45
 Si maritus, & vxor ex mutuo amore se adinuicem
 in eodem testamento haeredes instituunt ex pa-
 te, an valeat testamentum. ibid. 46 & 47
 Quid in dubio, an ex mutuo amore id fecerint. ib.
 An superstes coniux post mortem alterius, & post-
 quam potius est hereditate illius, possit licite
 pro sua parte dum viuunt testamentum reuocare.
 ibid. 48 & 49
 Quid si coniux mortuus nullo modo id in vita fa-
 ceret, si sciret alteram post mortem suam ab eo
 de testamento recessurum. ibid. 50 & 51
 Quatenus testamentum sit validum per relatio-
 nem ad schedulam in qua nomen haeredis scri-
 ptum est. ibid. 54
 An valeat testamentum in quo institutio haeredis
 fit per nuntium. ibid. 55
 Et quid pro foro conscientiae. ibid.
 Testamentum coram Rege factum, validum est si-
 ne iuris ciuilis solemnitatibus. ibid. 57
 De Testamento facto inter liberos.
 Ad testamentum factum inter filios etiam eman-
 cipatos, & factum ad pias causas sufficiunt duo
 testes siue masculi, siue foeminae. ibid. 63
 Non opus est, vt sint rogati, neque vt subscribant,
 in his enim sola solemnitas de iure naturali
 sufficit. ibid.
 Et hoc sufficit siue liberi in aequali, siue in inaequa-
 li portione instituatur a patre, vel matre. ibid. 2 & 3
 An si pater caecus velit testari inter liberos, suffi-
 ciant duo testes. ibid. 4
 An

Index Rerum,

An opus sit, vt ab illis subscribatur testamentum. ibid. 5
 An hoc procedat in testamento nuncupatiuo. ibid. 6. & 7.
 An in testamentis conditis inter liberos valeant legata relicta extraneis. ibid. 8
 An per filios intelligantur etiam illegitimi, & naturales. ibid. 9
 An sit validum testamentum factum inter filios cum duobus testibus, ascendentiū, & descendentiū respectu. ibid. 10
 Ex quibus causis possit esse nullum testamentum factum inter liberos, & an testes debeant esse rogati, & quid si in eo aliquis filius fuit preteritus. ibid. 11
 Quid de iure Lusitano. ibid. 12
 Quid de iure Regni Castellæ. ibid. 13
 Quid si pater in testamento vni filio substituat alium pupillariter, & quid si substituat extraneum. ibid. 14
 An pater testans inter liberos possit in testamento dari vni filio alterum pro tutore. ibid. 15
 An tunc requiratur confirmatio iudicis in prædicta tutela. ibid. 16
De Testamento ad pias causas.
 In testamentis, quid nomine piæ causæ intelligatur. 6. 3. 17. 18
 Quomodo, & quando censetur testamentum conditum ad pias causas. ibid. 19
 Ad testamentum ad pias causas sufficit solemnitas iuris naturalis. ibid. 20
 Testes in testamento ad pias causas siue masculi, siue feminæ sufficiunt. ibid. 21
 Siue rogati, siue non. ibid. 23
 An testamentum in quo quis animam suam heredem instituit, sit validum. ibid. 22
 Non requiritur vt notarius sit rogatus. ibid. 23
 Testamentum in quo testator dicit, Committo omnia mea Petro, vt ipse de illis faciat prout voluerit, vel disponat prout voluerit, est verè testamentum factum ad pias causas, & non nisi ad pia Petrus de illis potest disponere. ibid. 24
 Idem si dicat amico: Relinquo tibi omnia mea bona, vel talia bona, vt de illis facias, quod ego facerem. ibid. 25
 An quando testator, vel codicillator, qui iam aliqua disposuerat in pias causas, moritur imperfecto testamento, valeant ea, quæ iam erant in eo disposita ad pia. ibid. 25. & 26
 Dispositio testamentaria captatoria valet ad pias causas. ibid. 27
 An si testator relinquat in testamento suo centum sobrinæ suæ, quam proprio nomine nominauit, vt monialis fiat, & illa moriatur, antequam religionem ingrediatur, danda sunt illa centum hereditibus consobrinæ. ibid. 37
 Quid si testator relinquat centum distribuenda pauperibus pro re malè ablata, cui accrescant alia quinquaginta. ibid. 39
 Quid si dicat: Ducenta, quæ in libro mearum rationum debeo Antonio, ei donentur, & constet ex illo centum ei tantum deberi. ibid. 37. & 38
 Testamenti executio etiam facti ad pias causas est mixti fori. 6. 4. 2
 Publicatio testamenti siue laici, siue clericorum, quo iudice faciendâ est. ibid. n. 4. 5. & 6
 Testamentorum executores, & heredes tenentur sub mortali vbi minus acceptant, illa exequi si commodè possunt ante annum, vt diem illis de

iure datum. ibid. 7
 Quid si defunctus in suo testamento dicat, vt in executione illius, nullo modo se introducat Episcopus, aut iudex Ecclesiasticus. ibid. 8
 Quid si in testamento veteret ne ratiocinia exigantur ab executore, vel testamentario, à se designato. ibid. 9
 Quando testator in suo testamento iubet edificari templum, aut monasterium, intra quantum tempus illud teneatur edificare. ibid. 10
 An quando testator iubet in testamento, vt certæ formiæ eligantur à suis testamentariis ad nuptias, aut pauperes ad elemosynas, aut locum, & monasterium ad edificandam in eo capellam, si id ab illis intra annum non fiat, eo ipso deuoluatur ea executio ad Episcopum. ibid. 11
 Quando testator in testamento non assignauit tempus in quo legata sua exequantur de iure, intra sex menses exequi debent. ibid. 12
 An iis elapsis deuoluatur ea executio ad Episcopum. ibid.
 Quando heredes, aut executores testamentorum negligentes sunt in exequendis testamentis, ad quemlibet de populo spectat admonere Episcopum, vt prouideat. ibid. 13
 Si testator non designauit executorem sui testamenti, executio illius pertinet ad heredes, & quid si in eo legata relinquuntur captiuis. 6. 5. 1
Testamentum minus solemne.
 An testamentum minus solemne ex defectu solemnitatis ciuilibus, valeat in conscientia, ita vt non teneatur heres in eo institutus hereditatem alteri relinquere, & possit sibi occultè recompensare si ab eo per iudicis sententiam auferatur. 6. 7. n. 1. vsque ad 5
 Qui ex testamento minus solemni rem possidet, tutè possidet, & non tenetur in conscientia defectum solemnitatis aperire. ibid. 6
 In testamentis regnat voluntas testatoris. ibid. 9
 Vide totum hoc caput, vbi multa in hanc rem inuenies. ibid.
 Vt testamentum sit validum, non debet esse inuoluntarium. 6. 8. 1
 Inualidum est testamentum in quo testator aliquem constituit heredem, putans esse suum amicum, aut consanguineum, cum tamen non sit. ibid. 2
 Quid si secundum testamentum quis faciat, putans esse mortuum heredem, quem in primo instituerat. ibid.
 Inualidum est testamentum in quo aliquis per fraudem heres instituitur. ibid. 3
 Qui metum grauem inuitit testatori, vt se heredem instituat, vel sibi aliquid relinquat, quas pœnas incurrat. ibid. 4
 Quid de leui metu. ibid. 5
 Rationibus prudentibus potest quis suadere testatori vt diuersè ab eo, quem designauerat, heredem instituat, absque vlla pœna & peccato. ib. 6
 Quid si per dolum, & falsis rationibus faciat. ibid. 8
 Quid si per preces importunas, & quæ illæ hinc sunt. ibid. 8
 Quid si per metum reuerentialem. ibid. 9
 Potest quis licitè mori sine testamento, nisi quando est necessarium ad tollendas lites inter heredes, aut alia de causa graui. ibid. 10
 An testatores teneantur de re aliqua disponere pro anima sua. ibid. 11
 Qui

& Verborum:

Qui possint condere, vel non condere testamentum.

- Testamenti factio, omnibus competit, qui iudicio pollent, & bona habent, nisi per ius sint inhabiles. 6.9.1
- Furiosi lucida interualla habentes an testari possint. ibid.2
- An surdi, & muti. ibid.3
- An contractus efficere. ibid.4
- An prodigus testari possit. ibid.5
- Et quid ante vel post constitutionem curatoris. ibid.5. vsque ad 9
- Impuberes an testari possint. ibid.10
- Quid si malitia suppleat aetatem. ibid.11
- An possint Principes absoluti dispensare, vt impuberes testentur. ibid.12
- An seruus testari possit. ibid.13. & 14
- An ad pias causas valeat testamentum hominis liberi, qui putabatur seruus. ibid.15
- Captiui, & obsides, an testari possint. ibid.16
- Damnatus ad mortem de iure communi an possit testari. ibid.17
- Quid de iure Lusitano. ibid.18. vsque ad 20.
- Quid de consuetudine. ibid.21
- Quid de iure Castella. ibid.22
- Damnatus ob libellum famosum an testari de iure possit. ibid.23
- Quid de publico excommunicato, non tolerato. ibid.24
- Quid de manifesto vsurario. ibid.25
- Filiusfamilias an testari possit de consensu patris, & an causa mortis donare. ibid.27
- Quid si bona habeat castrensia. ibid.
- An possit de bonis aduentitijs testari ad pias causas de consensu, & sine consensu patris. ibid.
- Quid si filiusfamilias sit clericus, an possit testari ad pia, & non pia, de bonis per clericatum acquisitis. ibid.28
- Quid de clericis primae tonsurae. ibid.29
- An personae omnes de quibus adhuc locuti sumus saltem pro foro animae valide testari possint. ibid.30
- An damnati ad perpetuum carcerem, relegati, & deportati testari possint. ibid.34
- Quod discrimen sit inter relegatum, & deportatum. ibid.35
- Quid de bannito. ibid.36
- Quid sit bannitus simpliciter, & non simpliciter. ibid.37
- An omnes personae intestabiles actiue, sint etiam intestabiles passiuè, hoc est, an omnes, qui non possunt de iure testari, non possint etiam acquirere ex testamento. ibid.38
- Quid specialiter de publico vsurario. ibid.39
- Episcopi, & clerici beneficiati, an & quatenus de iure, & consuetudine testari possint pie, & profanè, vide *Clericos*.
- Religiosi, & Nouitij an & quatenus testamentum facere possint, tam ante, quam post ingressum religionis, vide *Religiosus*. & 6.11. à n.1
- Testamentum vsque ad vltimum vitam spiritum reuocari potest. 6.12.1.2. & 3
- An de licentia Principis possit fieri irreuocabile. ibid.
- An per iuramentum testatoris de non reuocando, reddatur irreuocabile. ibid. à n.4. vsque ad 8.
- Quid de illo testamento in quo testator voluit, vt non possit reuocari per secundum, nisi in secundo inueniantur posita certa verba contenta in primo. ibid.10
- Testamentum primum validum non reuocatur per secundum inuolidum. ibid.11
- An testamentum prius reuocetur per secundum, quando non fit mentio de primo. ibid.12
- Quid si de data constet secundum fuisse posterius. ibid.
- Vltimum testamentum reuocat omnia antecedentia, quamuis in antecedentibus dicat testator se per illa reuocare omnia postea faciendia. ibid.13
- Quid si testator dicat in priori testamento, Si condidero aliud, nolo, vt illud valeat, & volo solum istud valere. ibid.15
- Si testamentum primum habeat specialem clausulam derogatoriam omnium testamentorum postea faciendorum, tunc, vt annulletur opus est, vt in secundo fiat mentio illius specialis clausulae. ibid.16
- Quando in secundo testamento testator mentionem fecit primi derogatorij aliorum, & illud reuocauit, clarum est non valere primum. ibid.17
- Si inter primum, & secundum decem anni fluxerint, valebit secundum, etiamsi in eo non fiat mentio primi derogatorij. ibid.19
- Si in secundo iurat testator se velle illud esse suum, & nullum aliud, in hoc casu valebit hoc secundum, etiamsi primum factum sit cum clausula derogatoria omnium, quae postea fiant. ibid.20
- Si testatur fecit secundum testamentum apud acta, praeualebit contra primum, etiamsi primum clausulam habeat derogatoriam. ibid.21
- Testamentum in quo testator committit alteri haereditis sui nominationem, est nullum. 6.13.4
- Non valet testamentum captatorium, in quo quis dicit, Instituto meum haereditem Titium, si ille me instituerit suum. ibid.6
- Valet testamentum in quo testator prius communicat voluntatem suam notario, vel scribenti illud circa haereditis institutionem, si postea legatur testatori, & ex manu propria sua datur scribere approbandum. ibid.7
- Non valet si notarius haereditem scribat non nominante illum sibi testatore, etiamsi notarius illud postea testatori legat, & ille dicat, approbo, & sic volo testari. ibid.8
- An quando testator fecit validum primum testamentum, & postea ad alterius interrogationem efficiat secundum, reuocetur illud primum per istum secundum. ibid.9
- An vitietur testamentum ed solum, quia à duobus, duabus literis fuerit scriptum. ibid.10
- Si testator habeat filios, illi necessario debent institui, alioquin si praetereantur, non valet testamentum. ibid.14
- Quid si careat filiis, & descendantibus, habeat vero ascendentes. ibid.15
- Ascendentes succedunt in defectum descendantium. ibid.16
- In Lusitania ad valorem testamenti non est necessarium, vt testator exprimat haereditas necessarios, sed sufficit quod sciens se illos habere disponat de solatertia, vt illi censeantur instituti, etiamsi illos non nominet, siue sint descendentes, siue ascendentes. ibid.17
- Quando deficiunt ascendentes, ac descendentes, licet testator habeat fratres, ac collateralales, liberum est ei haereditem instituere, quem voluerit. ibid.20
- Testamentum graui metu extortum ipso iure naturalis est nullum. 1.6.8

Index Rerum,

Impium est existimare apponi aliquam conditionem in testamentis, vt aliquis ab religionis ingressu auertatur. 1.8.18

Possunt testatores inuitare aliquos in suis testamentis ad religionis ingressum spe lucri relictis si illam ingrediantur. ibid.19

Possunt in suis testamentis relinquere, & legare filiis, & filiabus suis centum si nubant, & quinquaginta si religionem ingrediantur. ibid.20

Testamentum factum à religioso ante professionem an reuocari possit post illam. 1.17.28

Testamenta facta in saeculo ab his, qui de religionis ingressu tractant, quatenus sint inualida, aut valida. 1.19.22

Contractus factus in testamento, an reuocetur, reuocato testamento. 1.25.3

Possunt filij familias de consensu patrum pie, & profane donare causa mortis, de bonis, quae ipsorum filiorum sunt, quoad vsum, & proprietatem, non tamen possunt profane testari. 4.5.13

An testari possint de illis ad causas pias. ibid.

Annulato, & rupto testamento, valet donatio causa mortis in eo facta. Non valet tamen legatum nisi ad pias causas. ibid.14

Accusans testamentum, vt falsum, & nullum, perdit legatum in eo sibi relictum, non tamen donationem causa mortis. ibid.15

An valida sint testamenta facta in saeculo ab his qui causa, & intuitu religionis ingrediendae illa efficiunt. 4.6.8

Testes, Testificari.

Testes quales esse debeant in testamentis, & quot numero, vide *Testamentum.*

Qui sint apti testes ad probandam prodigalitatem in iudicio. 1.11.10

Quam aetatem debeant habere testes deponentes in iudicio de possessione immemoriabilis. 2.15.28

Theaurarij.

Theaurarij, Questores, & Officiales Principum, an possint per se, vel per alios emere à partibus debita minoris, anticipata pecunia. 5.17.1

An possint vendere partibus praeferentiam solutionis debitorum. ibid.6

Thesaurus.

Quid sit Thesaurus. 1.14.1

Est de iure gentium primi inuentoris. ibid.2

Quando inuenitur in loco proprio pleno iure quoad dominium vtile, & directum, & quoad vsum, cedit totus inuentori. ibid.4

Quid si fortuito, & macro casu sine arte magica inueniatur in fundo alieno. ibid.5. & 6

Quid si dominus consentiat, vt thesaurus in suo fundo quaeratur. ibid.7

Si per artem magicam inueniatur in loco proprio, totus pertinet ad fiscum. 2.14.8

Quid quando fundus in quo reperitur, pertinet ad duos dominos vtilem, & directum. ibid.9

Quid si tunc ab vno domino reperiatur. ibid.

Quid si quidam tertius inueniat in loco habente duos dominos, alterum directum, vtilem alterum. ibid.10

Quid si inueniatur in fundo, cuius solus vsusfructus per decem, aut minus annos pertineat ad aliquem vsusfructuarium. ibid.11. & 12

Quid si creditor thesaurum inueniat in agro sibi impignerato. ibid.13

Quid si liuellarius seu subemphyreuta illum inueniat in fundo sibi subemphyteutato. 2.14.14

An qui scit in agro latere thesaurum, & agrum emit, illum indicare domino teneatur. ibid.15

Quid si inueniatur in loco sacro publico. ibid.16. & 17

Quid si inueniatur in monasterio aliquo, aut parochia. ibid.18

Quid si data opera, & industria quaeratur, & inueniatur in loco sacro. 19

Quid si casu inueniatur in loco publico. ibid. 20. & 21

Filius familias sub patria potestate constitutus inuentor thesauri acquirit illum patri suo, non sibi. ibid.22

Quid de iure Lusitano dicendum sit circa inuentionem thesaurorum. ibid.24

Titulus.

Nullus titulus in iure est magis iustificatus, quam titulus immemoriabilis possessionis. 2.13.16

Qui testes illum probent. ibid.17

Tutores, & Curatores.

Vide *Curator.*

Tutores, & Curatores, an possint emere minorum, & pupillorum bona per se, vel per alios. 5.13.7

An quando multi sunt tutores, & curatores in solidum, possit vnus de licentia aliorum, & iudicis decreto emere bona pupillorum. ibid.9

An possint per interpositam personam. ibid.10

Tutores tenentur de dolo, lata, & leui culpa curare bona pupillorum. 1.13.28. & 29

Triennalis possessio.

Vide *Possessio.*

Triennalis vsucapio non interrumpitur per litis contestationem. 2.15.86

Tributum.

Tributum impositum à Rege super bona vasallorum non intelligitur impositum super bona Clericorum. 6.4.20

An clerici teneantur tributum soluere de bonis, quae à laicis haereditarunt, vide *Clericus.*

An teneantur soluere augmentum carnis, & vini promiscue impositum pro clericis, & laicis, vide *Clericus.*

V.

Vasallus.

Vasallus, qui est subditus, non potest praescribere contra suum Principem, quod ab eo pro delictis non puniatur, aut ei non obediat. 2.15.68

Neque etiam praescribere potest tributa, ibidem 69

An vasalli possint praescribere contra suum Principem creationem officiorum, & legitimaciones. ibid.70

Vasa sacra.

Vasa sacra quatenus licite, & valide vendi possint sine simonia. 5.19.19

Quid ius Lusitanum circa hoc statuatur, ibidem 20

Quae dicantur vasa sacra. ibid.21

An tangi possint licite à laicis. ibid.

Et quid de vasis reliquiarum. ibid.

Velle, Volitio.

Velle, & nolle est actus proprius voluntatis pendens immediate ab illa, tanquam à potentia vitali. 2.15.1

& Verborum.

Vena auri, & metallorum.

- An venæ auri, & metallorum sint primi inuentoris. 2.12.1
 Seclusa consuetudine, aut lege alicuius Regni, venæ auri, & metallorum in suo proprio fundo inuentæ ad dominum fundi spectant. ibid.2
 Quid si inuentæ sint in foro publico vrbis, aut in territorio publico Regni, vel Ciuitatis. ibid.
 An stando in solo iure gentium seclusa lege, vel consuetudine Regni vbiicumque inueniantur sint primi inuentoris. ibid.3, & 4

Venatio, Venari.

- Principes an possint prohibere venationem, & piscationem certis mensibus anni. 2.10.2. & 3
 Venatio clamorosa, & syluatica vagatio ob status decentiam prohibita est clericis. ibid.4
 An illis prohibeantur canes, accipitres, & falcones. ibid.
 Episcopus venatione detentus suspenditur tribus mensibus. ibid.
 Quatenus sit licitum clericis venari, & venationes videre. ibid.5. & 6
 Ars venandi cur ars nequissima in iure canonico dicatur. ibid.8
 An, & quatenus sit licitum sæcularibus diebus festis venari, piscari, & quid de piscationibus fluminum. ibid.9
 Ob publicam vtilitatem ne soboles ferina extinguatur, prohibita est piscatio, & venatio certis anni temporibus. ibid.10
 Potest quis prohibere ne quis venetur in suo fundo. ibid.11
 Quid de venationibus in syluis defensis, *Contadas* vocant Lusitani à cauere, seu cautionibus. ibid.13. & 14
 Qui iniuste prohibet aliquem venari in loco libero mortaliter peccat. ibid.15
 Quæ instrumenta prohibeantur in venatione, & piscatione. ibid.16
 Quid si venatores per modum transitus venentur in fundo alieno. ibid.12
 Culpa contracta per venationem, & piscationem vetitam ratione personæ, temporis, & instrumentorum, non inducit obligationem restitutionis, & semper est venialis. 2.11.1
 Venatio animalium vagorum facta in sylua, aut in loco alieno, quatenus peccatum sit, & ad restitutionem obliget. ibid.2
 Quid si ibi animales recipiantur, & commorentur. ibid.3
 Quid de venationibus factis in defensis Principum. ibid.4
 Qui de venatione animalium, quæ dominum habent. ibid.5
 Prohibitio regimenti vrbium, & locorum circa venationem columbarum, quatenus obliget, vel non obliget. ibid.
 Peccat lethaliter, & ad restitutionem tenetur ille qui animalia aliena inclusa in cauernis furatur, & pisces in stagnis. ibid.7

Venia ætatis.

- Vide *Ætas.*
 Quomodo, & in qua ætate impetranda sit venia ætatis à Rege per minores tam scæminas, quam masculos. 1.12.34

Venditio, Vendere, Vendens.

- Vide *Empio, Arrha.*
 Quid sit venditio. 5.1.1
 Quos contractus excludat definitio venditionis. ibid.3

Fagundez de Iustitia, &c.

- Quid nomine venditionis intelligatur, an promissio venditionis, an locatio, an transactio, an hypothecatio, an alienatio, an distractio. 1.21.1
 Per contractum venditionis non solum dominium substantiæ rei venditæ, sed etiam accidentium illius transfertur in emptorem. 1.3.9
 Vendens calceos cum exiguo defectu, quem si sciret emptor, non illos emeret, tenetur detrahere de pretio defectum vitij, non tamen ideo contractus est inualidus. ibid.13
 Quatenus teneatur venditor admonere emptorem de vitio rei. ibid.
 Venditor ad quid teneatur si res pereat antequam ille eam tradat emptori. 1.10.9
 Quatenus valeant venditiones hæreticorum factæ post commissam hæresim ante sententiam latam. 1.21.14
 Quæ bona possit maritus vendere, & alienare, sine consensu vxoris, an emphyteusim cuius est directus dominus, an officium à Rege datum, & quid si sit pecuniis emptum. 1.22.2
 In omnibus locis in quibus famæ gentiles opprimunt, possunt parentes se ipsos, & filios vendere si sint in illorum potestate pro annonâ. 2.4.9
 Nefas est vendere maiori pretio annonam ei, qui magis indiget. ibid.10
 Ob debitum, & æs alienum præcisè nefas est filios emere ab infideli. ibid.12
 De ratione intrinseca venditionis non est, vt actualiter transferat dominium rei venditæ in emptorem, sed vt sit apta ad illud transferendum. 5.1.3. & 5
 Venditio est contractus vltro citroque obligatorius, & non sit sine consensu. ibid.4
 Quid de consensu dolo vi, aut per iniuriam dato. ibid.
 An venditio fieri possit per literas inter absentes, & per nuntios inter præsentes. ibid.
 In venditione quid nomine rei venditæ intelligatur. ibid.6
 Quid nomine pretij. ibid.
 Ad substantiam venditionis an requiratur, quod vel totum pretium, vel pars illius statim tradatur. ibid.8
 An prohibita, vel concessa venditione censeantur etiam concessæ, vel prohibitæ omnes species alienationis, veluti donationes, permutationes, hypothecæ, oppignerationes, & emphyteutationes. ibid.9. & 10
 An vendi possint bona maioratus pro redemptione captiuitatis successoris illius. ibid.13
 An prohibita venditione in dispositione testamenti censeantur prohibitæ omnes aliæ species alienationis. ibid.11
 Quid si prohibeatur per legem aliquam, vel statutum. ibid.15
 Consensus, res, & pretium sunt de essentia venditionis. 5.2.1
 An contractus venditionis fidei celebratus sine animo contrahendi ita obliget in vtroque foro, vt teneantur partes illi in vtroque foro stare. ibid.3
 An perfecta venditione solo nudo, & libero consensu sine scriptura possit alter contrahens alium compellere ad faciendam scripturam ad maiorem firmitatem contractus. ibid.4
 An absque scriptura validus sit contractus venditionis, quando in principio illius meminerunt partes contrahentes. f. ibid.5
 Perfecta

Index Rerum,

- Perfecta venditione solo nudo consensu neuter trahentium potest ab ea rescire nisi de consensu alterius. ibid.6
 Ad quem tunc periculum rei venditæ spectet, si nondum fuerit emptori tradita. ibid.7
 Quid si post perfectam venditionem res ipsa ob crimen fisco applicetur. ibid.8
 Quid si fides habita sit de pretio soluendo. ibid.
 An, quando initio contractus de scriptura mentio facta à contrahentibus, & dubitatur an fuerit facta ad valorem contractus, an ad maiorem firmitatem illius censendum sit fuisse factam valorem. ibid.9
 Vendito principali, censetur etiam venditum accessorium. 5.5.1
 Vendita villa, aut castro, censetur etiam venditum ius patronatus illi adnexum. ibid.2
 Qui vendit equam, vel ancillam, vendit etiam consequenter partus illius, nisi aliter fuerit conventum. ibid.5
 Mulioni locanti equum ad vehendam ancillam, non debetur maius pretium propter infantem, quem iam lactat, vel gestat in utero. ibid.6
 Qui dum vendit equum, ostendit illum ornatum ephippio, vel mulam cliella, consequenter ornamenta vendit. ibid.7
 An vendita domo, censeantur etiam simul venditæ dolia, & vasa, & granaria illi affixa. ibid. & 9
 In contractibus venditionis possunt contrahentes ponere conditiones, quas voluerint, si fuerint licitæ, & honestæ. 5.8.3
 Emptio, & venditio propriè loquendo versantur semper circa dominium rei, quæ venditur, non circa usum illius quando ille pro pretio locatur. 5.7.9
 Si venditor rem venditam emptori tradat nullo concessio termino ad soluendum pretium, & emptor in mora sit soluendi illud, tenetur ipse emptor in utroque foro non solum ad soluendum illud, sed etiam ad compensationem fructuum, quos ipse percepit. 1.8.10
 Quid quando venditor rem tradit emptori concessa pretij dilatione. ibid.11
 An teneatur etiam ad interesse lucri cessantis, & damni emergentis. ibid. & 12. & 13
 Ad quem pertineant fructus rei venditæ quando venditor illam tradit concessio termino dilationis ad soluendam pretium. 5.9. per totum.
 An venditio rei minorum, & pupillorum possit in iudicio inuvalidari, si postea probet, fuisse alios licitatores, & emptores, qui plus offerebant tempore venditionis. 5.13.15. & 16
 In venditionibus de iure inuvalidis tenentur emptores restituere venditoribus rem cum fructibus perceptis post latam sententiam. 5.14.10
 De venditione inter virum & uxorem.
 Venditio inter virum, & uxorem facta de rebus, quarum uterque in solidum dominium, & usum fructum habet independenter ab alio, an sit valida. 5.14.1
 Quid si magis sit donatio, quam venditio. ibid.
 In quibus bonis uxores usum, & dominium independenter à viris. ibid.5
 Venditio rei immobilis facta à viro sine consensu uxoris expresso, an, & quatenus valida sit. ibid.6
 An valeat promissio vendendi facta à marito iuramento firmata sine expresso consensu uxoris. ibid.
 Vxor an possit sine consensu mariti expresso alios quos contractus validos facere. 5.15.3
 An index possit compelle maritum ad præstandum hunc consensum uxori. ibid.
 An valeat contractus venditionis celebratus ab uxore sine consensu mariti quando utriusque est utilis. 5.14.4
 Si maritus, & vxor simul, cum aliquo contractum venditionis celebrent, eo ipso mutuam sibi consensum præstant ad illum celebrandum. ibid.5
 Quid si maritus uxorem negotiationi exponat. ibid.
 Venditio rei immobilis facta à marito sine expresso consensu uxoris non valet. ibid.6
 An valeat promissio faciendæ venditionis iurata. ibid.6
 An valida sit venditio rei immobilis facta à marito absque expresso consensu uxoris quando aliquid in pignus pro securitate venditionis traditur. ibid.8
 Maritus potest vendere officium sine consensu uxoris. 5.14.9
 An, & quatenus possit vxor vendere arthas sine consensu viri. ibid.
 An prædicta procedant quando matrimonium est ratum, sed non consummatum. ibid.11
 Potest quis vendere, & locare suam industriam. 5.16.1
 Quæ res vendi possint.
 An venditor, cui aliquid tradidisti, vt tibi venderet, possit aliquid sibi ex pretio pro labore retinere. ibid.2
 Quid si ei dicas: Vende illud mihi pro centum, & ille vendat pro centum, & viginti. ibid. 3.4. & 5
 Quid si ille pretio à domino indicato rem sibi emat, & postea pluri vendat. ibid.
 Quid quando ei nihil datur pro labore suo. ibid.6
 Quid si iussus sit vendere rem in hoc loco, & ille alibi vendat pluri. ibid.7
 An famuli frequentantes aliquam officinam in qua eis pretio minori, quam in aliis res venditur, possint sibi vsurpare illud maius pro quo in aliis erant empturi. ibid.8
 An chirographum continens centum soluenda intra sex menses possit licitè emi præsentem pecunia minori pretio, quam contineat. ibid.9
 An ille debitor, qui in die Sancti Ioannis debitum est soluturus, possit illud nunc præsentem pecunia minoris vendere. ibid.17.18
 Thesaurarij, & officiales Principum, an & quatenus per se, vel per alios emere à pareibus debita, quæ illis, nomine Principum tenentur soluere, minoris quam contineant. 5.17.1
 Opera ad quæ ex officio, & iustitia tenemur, an vendere possimus. 1.18.2
 Res sacre an vendi possint licitè, & validè. 5.19.1
 Venditio sacerdotij in lege naturæ an esset simonia. ibid.2
 An venditio ingressus Religionis pro pretio sit simonia. ibid.4. & 5
 An sepultura, & ius sepulture licitè emi, & vendi possit. ibid.12. & 13
 Quid de iure sepeliendi in digniori loco. ibid.15
 Ius patronatus per se solum vendi non potest. ibid.18
 Quod si vendatur deuoluntè cum castro, aut villa cui est adnexum. ibid.
 Vasa, & vestimenta sacra quatenus licitè emi & vendi possint. ibid.19
 Quid ius Lusitanum statuatur circa venditionem auris, & argenti vasorum sacrorum. ibid.20
 Quæ dicantur vasa sacra. ibid.21
 Beneficia

& Verborum.

Beneficia Ecclesiastica, Præbendæ, & Præstimoniam emi, & vendi possint. ibid. 23
 An ius percipiendi fructus decimales beneficiorum vendi possint. ibid. 24
 Pensiones Ecclesiasticæ, an & quatenus emi & vendi possint. s. 20. 34
 Quid de Commendis militaribus. ibid. 7. & 8
 Quid de Commendis Maltensum. ibid. 11
 Quis possit vende Commendas militares, an Papa, an Magni Magistri ordinum. ibid.
 Labor corporis intrinsecus, & extrinsecus operibus sacris, an sit precio æstimabilis, & vendibilis. s. 21. 2

Omissiones actuum sacrorum, ut non dicendi Missas, non ordinandi, non administrandi Sacramenta, an vendibiles sint pro pretio. ibid. 4
 An vendi etiam possit omisso audiendi factum. ibid. 5
 Omissiones non procedentes à iurisdictione Ecclesiastica, an vendi possint absque simonia. ibid. 10
 Episcopus vendens licentiam ad audiendas confessiones, an committat simoniam. s. 22. 6
 Vendere usum, auferendi excommunicationem simonia est. ibid. 7
 Concessio indulgentiarum vendi non potest absque simonia. ibid.
 Officia Reipublicæ secularia, an licite emi, & vendi possint, siue iurisdictionem habeant, siue non habeant adnexam latè. s. 23. à n. 1.

Vide *Officium*.
 Edificia publica, an & quatenus vendi, & destrui possint, ut lapides illorum vendantur. s. 23. 30
 Quid de foro, & viis publicis. ibid. 31
 Religiosæ, & actiones ad illas, an vendibiles sint. s. 24. 1. & deinceps.

Res litigiosæ.

Quor modis dicantur res litigiosæ. s. 24. 1
 Quæ penæ statuuntur in iure iis, qui res litigiosas vendunt ante definitivam sententiam. ibid. 3
 Qui scienter vendit rem litigiosam pro libera, peccat contra iustitiam, & tenetur ad omnia damna. s. 24. 5
 An tunc sit contractus validus. ibid. 7.
 Res in specie, ut partus pecorum, & ancillarum, & iactus piscationum, & venationum vendi possunt. ibid. 6
 Venditio veneni quatenus sit licita, & prohibita. ibid. 9
 Venditio, seu attendatio fructuum futurorum natura sua est conditionata, si nascantur, non ita iactus piscationis, & venationis euentus. s. 24. 7
 Venditio armorum, equorum, & apparatus ad bellum quatenus sit prohibita si fiat Mauris, aut hæreticis. ibid. 10
 Venditio omnium bonorum præsentium, & futurorum an licita sit, & valida. s. 25. per totum.
 Quid veniat nomine venditionis omnium bonorum. ibid. à n. 1. usque ad 4
 Venditio totius hereditatis, quam quis ab aliquo accipit, est licita, & valida, modo illam iam adierit. ibid. 4
 Nondum adita, est inualida. ibid. 5
 Res alienæ quatenus licite, & valide vendi possint bona, & mala fide. s. 26. per totum.
 Quæ venditiones ratione loci facti in quo sunt illicitæ reddantur. s. 27. 1
 Vendere res venales in Ecclesiis tamquam in foro publico sacrilegium est de necessitate confessionis. ibid. 2
 Venditionis pacta ad breve tempus in Ecclesia facere non est mortale, sed tantum veniale. ibid. 3

Fagnandez de Iustitia, &c.

Vendere candelas in Ecclesia, & alia ad cultum divinum spectantia quatenus sit illicitum. ibid. 15
 Quid si ad locum aliquem accedant multi alienigenæ, an tunc licitum sit, eis vendere res carius, quam incolis loci. ibid. & 16
 An vendi possint res, quæ non habent pretium taxatum, veluti gemmæ, canes, & falcones, & similia quanti velint domini illarum. s. 28. 1. & 2
 Præcisè ob dilatam solutionem vsuta est vendere res cariori pretio, quam supra supremum iustum habeant tempore, quo venduntur. ibid. 3
 Mercatores, qui in sine nundinarum tanti vendunt merces ad creditum, quanti vendebant iniurio, aut medio, an licite vendant. s. 32. 4
 Quæ circumstantiæ extrinsecæ considerandæ sint ob quas licite res possint vendi ultra supremum, & rigorosum pretium, quo venduntur numerata pecunia. s. 32. à n. 5. & c. 33. n. 2. 4 & 5
 An licitus sit modus vendendi res credito cariori pretio ob dilatam solutionem. ibid. 14
 An in aliquo casu possit res exponi venditioni ad creditum dilata solutione, carius quam præsentis pecunia. ibid. 15
 Venditio lanarum, quæ in Hispania sit ob anticipatam solutionem infra infimum, quod lanæ habent tempore, quo traduntur, ac tondentur, an licita sit. s. 38. 6
 Mohatris, & Baratris in venditionibus uti, an & quatenus sit licitum. s. 34. à n. 1. & deinceps.
 Quatenus licitum, & illicitum sit vendere, & emere boues ab agricolis cum conditione elocandi statim illos venditoribus agricolis pro certa annua pensione. s. 34. 4. 5. & 10
 Quid si boues non existant, & sint supposititij? ibid.

An possit quis emere partem bouis, & illam statim elocare pro pretio venditori. s. 34. 14
 An licitus sit contractus venditionis, quo quis vendit alicui centum oves sibi tradendas illas saltem tempore, sub conditione, ut lana, casei, & lac ad emptorem pertineant, periculum verò illarum ad venditorem. s. 34. 15
 Quid de eo, qui agnos novos pretio currenti emit, ea conditione, ut sibi tradantur illi facti arietes reiecto periculo in venditorem. ibid. 16
 Quid de eo, qui emit cætos cados vini, olive cum pacto, ut sibi tradantur illi tali tempore. ibid. 17

An licitum sit emere simul omnes merces quando villas valent, ut postea carius vendantur. s. 35. 6
 Venditio est valida si emptor esto vitium sciret rem emeret, sed non tanto pretio. s. 38. 10. & n. 4
 An licitum sit emere aceruum lapidum communium communi pretio in quo scio esse gemmam, & fasciculum herbarum in quo scio esse vitium pretiosam. s. 38. 18
 Quid de emptione agri in quo scio latere thesaurum. ibid. 19

De vitio rei emptæ.

Quid si emptor vitium occultum rei agnoscat, & nihilominus illam emit, an tunc valida sit venditio, & an aliquam actionem habeat ipse emptor contra venditorem. s. 38. 20
 Quid quando emptor suo iudicio fidens nihil interrogat de vitio. ibid. 21
 Quid quando venditor vitium ignorabat, & emptori dicit se nolle de eo teneri si forte decur, & quid si illud agnoscebat, an tunc teneatur illud manifestare. s. 38. 22. & n. 5

f. 2. Quid